



ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น
จังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับไทย-อังกฤษ
Thai-English booklet
“Local Cultures and Traditions in Chachoengsao”



ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
The Center of Arts, Culture and Locality
มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
Rajabhat Rajanagarindra University

ปี ๒๕๕๗

2014



ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น
จังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับไทย-อังกฤษ
Thai-English booklet
“Local Cultures and Traditions in Chachoengsao”



คำนำ



ศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มีพันธกิจในการส่งเสริม อนุรักษ์ ทำนุบำรุงและสร้างสรรค์ งานศิลปะ วัฒนธรรม เป็นที่พึ่งทางภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ เล็งเห็นว่าจังหวัดฉะเชิงเทรามีวัฒนธรรม ประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ จึงได้ร่วมมือกับสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จึงได้จัดทำหนังสือ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่นในจังหวัดฉะเชิงเทรา ฉบับ ไทย - อังกฤษ เพื่อเผยแพร่เอกลักษณ์ วิถีชีวิต ความเชื่อ ประเพณีในจังหวัดฉะเชิงเทราที่สืบทอดต่อกันมาให้อนุชนรุ่นหลังได้ทราบ และเกิดความรู้ ภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๐ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การส่งเสริมสนับสนุนการทำนุบำรุงศิลปะ วัฒนธรรม และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่สู่สากล และยุทธศาสตร์ที่ ๘ การพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

สุดท้ายคณะผู้บริหารและบุคลากรของศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ขอขอบคุณผู้มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งภาคราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน ภาคประชาชน ปราชญ์ชาวบ้าน ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยในการส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ พัฒนา และสร้างสรรค์ประเพณีในจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้ดำรงสืบต่อไป หากมีข้อผิดพลาดในการจัดทำประการใด ขออภัยเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระทัย ขอเสนอแนะในการนำไปพัฒนา เพื่อทำให้องค์ความรู้เล่มนี้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์ในการเผยแพร่องค์ความรู้ในศิลปะ วัฒนธรรม ให้เป็นที่รู้จักของนานาชาติสืบต่อไป

คณะผู้บริหารและบุคลากรของศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

วันศุกร์ที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๗

PREFACE



The Center of Arts, Culture and Locality of Rajabhat Rajanagarindra University, the center of local wisdom information, responses to the university's mission on promoting, conserving, maintaining, and creating Thai arts and cultures. The university considers that Chachoengsao's cultures, customs, and local wisdoms are valuable. The creation of Thai-English booklet entitled "Local Cultures and Traditions in Chachoengsao" results from the cooperation between The Center of Arts, Culture and Locality and the English program of Faculty of Humanities and Social Sciences. The objective of the booklet is to disseminate the knowledge regarding the uniqueness, the way of life, beliefs, and traditions in Chachoengsao that was passed down from generation to generation to know and to be proud of the province's traditions. Furthermore, the creation of this booklet is in accordance with the strategic development of the university in the year of 2014-2017. The sixth strategic is to enhance, maintain the arts, cultures and local wisdom development in order to publicize to universality. Also, the eighth strategic is to prepare the university striving for the Association of South East Asia Nations (ASEAN).

The administrators and all staffs of The Center of Arts, Culture and Locality, Rajabhat Rajanagarindra University Chachoengsao province are grateful to government and private sectors, provincial administrative organizations, Chachoengsao people, and local philosophers who cooperate in maintaining and developing Chachoengsao's traditions. If there were any errors, the writing team would extremely apologize for the mistakes. In addition, we are also pleased to accept any suggestions for the further development in order to spread the knowledge of Chachoengsao's cultures and traditions to various nations.

The administrators and all staffs of The Center of Arts, Culture and Locality,
Rajabhat Rajanagarindra University
Friday 13th June, 2014

สารบัญ

หน้า

คำนำ

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา”

- งานแห่หลวงพ่อบุญชูพระพุทธรูป
- การแข่งเรือ
- ประเพณีแห่กระต๊อบ
- พิธีเข้าทรงพ่อบุญชูตามพิภพกลางตอนบ้านดอนทอง

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอดอนสัก”

- งานประเพณีคืนชีวิตให้สาหร่ายน้ำจืด

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอท่าตะเกรา”

- ประเพณีบุญบั้งไฟ
- ประเพณีวิ่งควาย
- ฟ้อนภูไท

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบางคล้า”

- พิธีปลีกรรมตักน้ำ และพิธีเสกน้ำพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์
- พิธีบวงสรวงศาลอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช วันที่ ๒๘ เดือนธันวาคม ของทุกปี
- ประเพณีแห่พระพุทธรูปชินราช วัดทางข้ามน้อย
- การเข้าทรง
- ประเพณีการเกิด
- ประเพณีเกี่ยวกับการบวช
- ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน
- ประเพณีการเสียแม่ชื้อ
- ประเพณีเกี่ยวกับการตาย
- งานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน วัดใหม่คูมอญ
- งานประจำปี ปิดทองหลวงพ่อบุญชู วัดลาดบัวขาว
- ประเพณีการแห่ขบวน
- ประเพณีทำบุญหลังบ้าน

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบางน้ำเปรี้ยว”

- ประเพณีสงกรานต์
- ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง
- ประเพณีล้างเท้าพระ
- การก่อพระเจดีย์ทรายและพระทรายขาวเปลือก
- การสวดคาถาปลาช่อน
- ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด
- ประเพณีเกี่ยวกับการตาย
- ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบางปะกง”

- ประเพณีงานแห่ธงตะขาบ
- ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบ้านโพธิ์”

- ประเพณีแห่หลวงพ่อบุญชูทางน้ำของอำเภอบ้านโพธิ์
- ประเพณีต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อบุญชูทางน้ำ
- การต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อบุญชู ของชุมชนตลาดบางกรูด
- การต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อบุญชูทางน้ำของชาวตำบลบ้านโพธิ์
- การต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อบุญชูทางน้ำของสนามกอล์ฟบางปะกงริเวอร์ไซด์ คันทรี่คลับ
- ประเพณีการต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อบุญชูทางเรือของชาวราษฎร์ศรัทธาธรรม ตำบลคลองขุด

- งานประจำปีวัดผาณิตาราม ๕๐
- ประเพณีวันกตัญญูสายน้ำของอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๕๔
- ประเพณีลอยกระทงสายของตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๕๖
- พิธีกรรมการทำขวัญข้าวในตำบลเทพราช ๕๗
- ประเพณีทำบุญกลางทุ่ง ไถชีวิตโค กระบือ ๕๙
- การอนุรักษ์ประเพณีของชาวตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๕๙
- ประเพณีชนวัว ของตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ๖๐
- ประเพณีทอดผ้าป่าเลไลย์ ๖๐
- ประเพณีแต่งงานของชาวมุสลิมที่ตำบลเกาะไร่ ๖๑

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบางพลาย” ๖๓

- ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด ๖๓
- ประเพณีที่เกี่ยวกับการตาย ๖๓
- ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน ๖๔
- ประเพณีเกี่ยวกับการปลูกบ้านสร้างเรือน ๖๔
- ประเพณีงานบุญข้าวหลามหรืองานเผาข้าวหลาม ๖๕
- ประเพณีขึ้นเขาเผาข้าวหลาม ๖๖
- การแต่งกาย การกินอยู่ ๖๖
- ประเพณีแห่นางแมว ๖๗
- ประเพณีถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า ๖๘
- การเซ่นโดนตา ๖๙
- ประเพณีการบวช ๖๙
- ประเพณีแห่หน้าไปศาลเจ้าพ่อซาน ๗๐
- การเลี้ยงผีเขมร ๗๐
- การแต่งงานแบบเขมร (เบบจาตุม) ๗๑
- ความเชื่อและพิธีกรรมการส่งเรือ ๗๑

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอนมสาร” ๗๒

- งานบุญข้าวหลามหรืองานเผาข้าวหลาม ๗๒
- ประเพณีกำฟ้า ๗๓
- ประเพณีสงกรานต์ ๗๔
- ประเพณีไหว้บวงสรวงปู่ตา ๗๕
- ประเพณีทำบุญกลางบ้าน ๗๗
- ประเพณีทำบุญเข้าพรรษา ๗๘
- ประเพณีสารทพวน ๗๙
- ประเพณีบุญออกพรรษาและเทศน์มหาชาติ ๘๐
- ประเพณีงานประจำปีวัดโคกหัวข้าว ๘๑
- ประเพณีวันขนุน ๘๒
- ประเพณีส่งเสริมและอนุรักษ์ประเพณีถือศีลกินเจ ณ โรงแรมเล็งชวติง ตำบลเกาะขนุน อำเภอนมสาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ๘๒
- พิธีไหว้ปู่ตา : ว่าด้วยความเป็นพวนและชุมชนโคกหัวข้าว อำเภอนมสาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ๘๓

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอสนามชัยเขต” ๘๔

- พิธีเซ่นยายดาที่สระไม้แดง ๘๔
- ยาสั่ง : ความเชื่อที่กำลังจะสิ้นสูญ ๘๗
- ภาษาป่าที่ชำป่างาม ๘๙

บรรณานุกรม ๙๐

Contents

	Page
PREFACE	
CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEFS IN “MAUNG DISTRICT”	10
• THE LUANG PHOR SOTHORN FESTIVAL PROCESSION	10
• THE POPULAR BOAT RACING	11
• THE FLOATING KRATHONG SAIY TRADITION	12
• THE RITUAL OF MEDIUM OF PHOR PU DAM TAMIN KLANG BAN DON THONG	13
CUSTOM, TRADITION AND BELIEFS OF “KLONG KHAUN DISTRICT”	14
• To return the life to Bangpakong River Tradition	14
CUSTOM, TRADITION AND BELIEFS OF “THA TA KIEB DISTRICT”	14
• A ROCKET TRADITION (PRAPHENI BUN BANG FAI)	14
• BUFFALO RACING	15
• PHU THAI DANCE	16
CUSTOM, TRADITION AND BELIEFS OF “BANG KLA DISTRICT”	17
• THE RITE OF PLEE KAM TAK NAM AND THE RITE OF RECITING IN INCANTATION HOLY WATER	17
• THE RITUAL OF SACRIFICE HIS MAJESTY THE KING TAKSIN MAHARAT MONUMENT SHRINE ON DECEMBER 28 ANNUALLY	19
• PHRA PHUTTHA CHINNARATH’S PARADE OF WAT THANG KHAM NOI	21
• SPIRIT MEDIUM	23
• TRADITIONAL BELIEF ON BIRTH GIVING	24
• ORDINATION CEREMONY	25
• WEDDING CEREMONY	26
• HONORING GODDESSES OF BIRTH AND CHILDREN CEREMONY	27
• FUNERAL CEREMONY	28
• SUMMER NOVICE PROGRAM OF WAT MAI KUMON	28
• ANNUAL GOLD LEAF OFFERING FOR LUANG PHOR CHERD, WAT LAD BUA KAO	29
• CAT PARADE	30
• THE CEREMONY TO PRAY FOR RAIN AND RELEASE BAD THINGS	31
CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEFS IN “BANG NAM PRIEW DISTRICT”	32
• SONGKARN DAY	32
• OFFERING HONEY TO MONKS	32
• WASHING MONK’S FEET	33
• BUILDING SAND AND PADDY PAGODA	35
• SNAKE HEAD FISH SPELL PRAYER	36
• BIRTH TRADITION	36
• DEATH AND CREMATION	37
• MON WEDDING	38

	Page
CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIVES IN “BANGPAKONG DISTRICT”	38
• CENTIPEDE FLAG PARADE	38
• OFFERING HONEY TO MONKS CUSTOM	39
CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEVES OF “BAN PHO DISTRICT”	41
• SOTHORN BUDDHA IMAGE FLOATING PARADE	41
• WELCOMING SOTHORN BUDDHA IMAGE FLOATING PARADE	43
• SOTHORN BUDDHA WELCOMING CEREMONY AT BANG KRUD MARKET COMMUNITY	44
• SOTHORN BUDDHA FLOATING PARADE WELCOMING CEREMONY AT BAN PHO DISTRICT	46
• SOTHORN BUDDHA FLOATING PARADE WELCOMING CEREMONY AT BANG PA KONG RIVERSIDE COUNTRY CLUB	47
• WELCOMING TRADITION OF LAUNG PHOR SOTHORN PROCESSION BY THE BOAT OF “RAD SARD THA THAM” VILLAGERS AT “KLONG KHUD” SUB-DISTRICT	49
• THE ANNUAL FESTIVAL OF THE “PHANITARAM” TEMPLE	52
• BE GRATEFUL TO THE STREAM TRADITION	55
• THE FLOATING KRATHONG SAIY (A COCONUT SHELL STUCK TOGETHER) TRADITION OF “BANG KRUD” SUB-DISTRICT, “BANPHRO” DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE	56
• THE CEREMONY TO HOLD THE RICE CELEBRATION IN THEP PA RAD DISTRICT	58
• CATTLE LIFE RELEASING TRADITION	59
• THE CONSERVATION OOP PA KUT OFFERING TRADITION	59
• BULL. FIGHTING TRADITION IN KLONG KOOD SUB DISTRICT, BANPHO DISTRICT, CHACHOENGSAO	60
• LEI-LAI ROBES OFFERING CEREMONY	61
• MUSLIM WEDDING IN KOHRAI SUB DISTRICT	62
CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEVES IN “PLANG YAO DISTRICT”	63
• BIRTH TRADITION	63
• DEATH TRADITION	64
• WEDDING TRADITION	64
• TRADITIONS ABOUT BUILDING HOUSES	65
• KHAO LAM ROASTING TRADITION	65
• COOKING KHAO LAM UP HILL	67
• Way of dressing, Way of living	67
• HAE NANG MAEW RITUAL (A CAT PARADE)	67
• BUDDHA’S CREMATION COMMEMORATIVE DAY	68
• SEN DON TA (FOOD OFFERING TO ANCESTORS)	69
• ORDINATION TRADITION	70

	Page
• PRE-ORDINATION PARADE TO JAO POR SAN SHRINE (GUARDIAN SPIRIT)	70
• CAMBODIAN (KHMER) SPIRIT TREATING	71
• CAMBODIAN (KHMER) WEDDING STYLE (BAY-BA-JA-TDOOM)	71
• BELIEF AND SONG RUA RITE (DELIVER FOOD AND CLOTHING BY BANANA BOAT)	71
TRADITIONS AND BELIEFS OF “PHANOMSARAKHARM DISTRICT”	72
• KHAO LARM (GLUTINOUS RICE ROASTED IN BAMBOO JOINTS) RELIGIOUS CEREMONY OR PAO(BURN) KHAO LARM	72
• GUM FAH TRADITION (PAY RESPECTING TO SKY)	73
• SONGKRAN FESTIVAL	75
• THE LOCAL WORSHIPING RITUALS OF THE VILLAGE ANCESTRAL SPIRITS	76
• THE VILLAGE MERIT MAKING	77
• BUDDHIST LENT DAY	79
• SARTPUAN RITUAL	80
• THE END OF BUDDHIST LENT DAY AND THE TELLING OF THE VESSANTARAJATAKA	80
• ANNUAL FESTIVAL OF KOKHUAKHOW TEMPLE	81
• JACKFRUIT DAY	82
• THE CHINESE VEGETARIAN FESTIVAL AT LENG SUA TING VEGETARIAN CAFETERIA KHAO KANON SUB-DISTRICT, PRANOMSARAKAM DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE	82
• A WORSHIPING RITUAL OF THE “PU TA SHRINE”: REPRESENTING THE PUAN PEOPLE AND THE “KOK HUA KHAW” COMMUNITY OF THE PHANOMSARAKHAM DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE	83
CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEFS IN THE “SANAMCHAIKHED DISTRICT”	85
• The ritual of “Sen Yay Ta” of the Samaidaeng	85
• “YA SANG” (A DRUG THAT CAUSES FATAL REACTIONS TO SOME FOODS) A BELIEF THAT HAS ALMOST COMPLETELY DISAPPEARED	87
• “PASA PA” (THAI DIALECT) AT “CHAM PA NGAM”	89
REFERENCE	90

วัฒนธรรมท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอเมืองฉะเชิงเทรา”

ประเพณีที่คนในสังคมหรือชุมชนปฏิบัติร่วมกัน

ประเพณีเป็นเครื่องแสดงถึงวิถีชีวิตและจิตใจของผู้คนในอดีตและปัจจุบันที่สืบทอดกันมาเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน อันสืบเนื่องมาจากพระพุทธศาสนาและมีคตินิยมแฝงอยู่ด้วยเสมอ

ประเพณีจึงเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมอันดีงามที่มีการประพฤติปฏิบัติกันมาในสังคม ฉะนั้นจึงขอกล่าวถึงประเพณีแบบพื้นบ้านที่ได้ยึดถือปฏิบัติกันสืบมาช้านาน ซึ่งบางอย่างก็ได้สูญไปแล้ว

เรื่อง งานแห่หลวงพ่อพระพุทธรูป



งานแห่หลวงพ่อพระพุทธรูปในวันขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปี ชาวแปดริ้วจะอัญเชิญหลวงพ่อพระพุทธรูปมาแห่รอบเมือง โดยอัญเชิญองค์หลวงพ่อพระพุทธรูปประดิษฐานบนรถขนาดใหญ่พร้อมกับน้ำมนต์สำหรับประพรมประชาชนที่เข้าไปนมัสการองค์หลวงพ่อ สองข้างทางที่รถแล่นผ่านประดับไปด้วยโต๊ะหมู่บูชามากมายอันแสดงถึงความศรัทธาในองค์หลวงพ่อของประชาชน

นอกจากการแห่ทางบกแล้ว ยังมีการแห่ทางเรือ เพื่อให้ผู้ตั้งบ้านเรือนริมลำน้ำได้มีโอกาสนมัสการด้วยเช่นกัน ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปี จะอัญเชิญหลวงพ่อประดิษฐานในเรือขนาดใหญ่ที่เรียกว่า “เรือกระแซง” ประดับประดาด้วยธงทิวสีฉูดฉาด มีเครื่องดนตรีประโคม และเรือติดตามเป็นริ้วขบวนเรือจะหยุดจอดให้ประชาชนได้นมัสการหลวงพ่อตามท่าเรือเป็นระยะ ๆ นับเป็นเวลา ๙๐ ปีมาแล้ว ที่ประชาชนทุกหมู่เหล่ารวมทั้งหน่วยงาน สถาบัน โรงเรียน และเอกชนต่าง ๆ ร่วมใจจัดวางดุริยางค์และริ้วขบวนแห่หลวงพ่อพระพุทธรูปเป็นที่สนุกสนานครื้นเครง และเป็นความทรงจำของคนเมืองฉะเชิงเทรา นับว่าหลวงพ่อพระพุทธรูปเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ยึดเหนี่ยวจิตใจชาวแปดริ้วโดยแท้ (ที่มา : จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๓๙ : ๑๑๖)



THE LOCAL CULTURE OF CHACHOENGSAO PROVINCE

CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEFS IN “MUANG DISTRICT”

Traditional harmony among people in local communities and society

Traditional local people show a compatible way of life and soul that has been uniquely inherited from former local communities and societies that often relied on Buddhist beliefs within a lifestyle that entailed harmony, discipline and strict Buddhist methodology.

These local traditions have become an important path and way of life for society, and are the part of a historical culture that is most always conducted in the local community and society today. It often written and noted that local traditions usually hold a long-standing place in society.

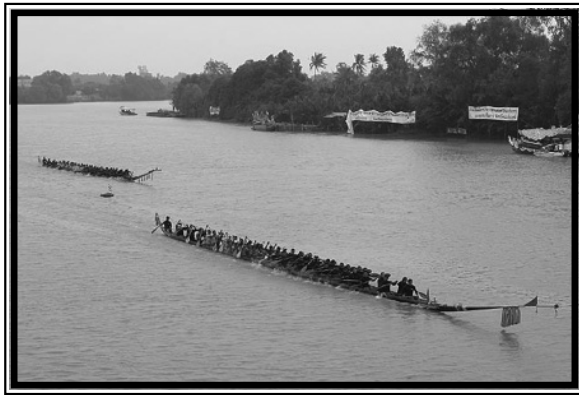
THE LUANG PHOR SOTHORN FESTIVAL PROCESSION

The Luang Phor So Thorn Festival Procession is usually held on the twelfth day of The waxing moon during the twelfth lunar month. The image of Luang Phor Sothorn Buddha is respectfully placed and secured on a procession vehicle that is ceremonially decorated and equipped with holy water for giving to the people during the festival parade. Schools, Institutes, the private sector and people usually convey their own orchestras and unique parade-projects in the procession with the Luang Phor Sothorn Buddha Image.

While the procession passes the crowds, people on both sides of the road set the altar in order to pay homage and worship with faith. Apart from the road procession, there is also a waterway procession that caters for people who live on and along the water. It takes place annually on the fifteenth day of waxing moon during the 12th lunar month. This traditional procession has been running for more than 90 years. A uniquely decorated boat with colorful flags, (called “Rua Kra Chang”) is used to carry the sacred Luang Phor Sothorn Buddha Image, in addition to the orchestra and other boats that are also play part in the procession. The sacred and highly decorated boat frequently stops at many of the ports along the way in order for the people to pay homage and worship the Buddha Image. The Luang Phor Sothorn Procession Festival is a spectacular and impressive event for all people of Chachoengsao both young and old. The Luang Phor Sothorn image is a widely known holy Buddha symbol, and is embedded the hearts of the people who live in Chachoengsao.

(Source : Chachoengsao, 1996 : 116)

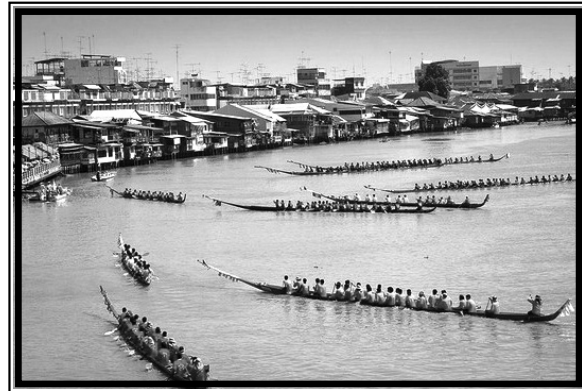
เรื่อง การแข่งเรือ



การแข่งขันเรือจัดให้มีขึ้นในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปี ฝีพายประจำเรือแต่ละลำมีจำนวนประมาณ ๕๐ คน มีหัวหน้าควบคุมเรือ ๑ คน จังหวะการพาย คือ ๒:๑ คือ ฝีพาย ๒ ครั้ง ผู้คัดท้ายจะพาย ๑ ครั้ง กติกาการแข่งขันนั้นจะต้อง ๒ ใน ๓ คือ เมื่อแข่งเที่ยวแรกไปแล้ว จะเปลี่ยนสายนํ้าสวนกัน ถ้าชนะ ๒ ครั้ง ติดต่อกัน ก็ถือว่าชนะ แต่ถ้าผลัดกันแพ้ผลัดกันชนะ จะมีการแข่งขัน ในเที่ยวที่ ๓ เดิมการแข่งขันเรือที่ฉะเชิงเทราจัดขึ้นที่บริเวณ

สะพานข้ามแม่น้ำบางปะกงหน้าตัวเมือง ซึ่งสะดวกแก่การแข่งขัน แต่ปัจจุบันย้ายไปจัดหน้าวัดโสธรวรวิหารที่เข้าแข่งขันมีหลายประเภทตั้งแต่เรือยาวเล็ก เรือยาวใหญ่ เรือเร็วติดเครื่องยนต์ หรือการแข่งขันสกีน้ำ เสี่ยงไชโยให้ร้องก้องท้องน้ำของกองเชียร์ที่อยู่ริมฝั่ง สร้างบรรยากาศที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผืนดิน และผืนน้ำที่มีมาแต่โบราณกาล

(ที่มา : จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๓๙ : ๑๑๘)



THE POPULAR BOAT RACING

Boat racing is very popular, and is held annually on the fifteenth day of the waxing moon during the twelfth lunar month. The most convenient location for the many types of boat racing was underneath the Chachoengsao main bridge that largely spans across the Bangpakong River. This position is situated in the Township and was the original location used for these types of boat racing in the past. Now the venue for this popular boat racing in Chachoengsao, has conveniently been moved to another location, and is now situated in front of the Sothorn Temple.

There are many different types of boats that participate in the racing venue, such as; small and large rowing boats, speed boats and jet skis. The big rowing boats seat about 50 rowers and only have 1 leader. The rhythm of rowing paddle is 2:1; the crew paddle twice and then the steersman paddle once alternatively. The rule for this type of race is that each team must win 2 out of 3 races. However, it is usually considered that the first rowing team that continually wins the first 2 races are the event team winners without having to undertake the 3rd and final race. On the other hand, if each of the 2 rowing teams cross the finish line together at the same time, it may be considered a draw for both rowing teams. Both teams have to compete for the final race in order to find out which team are the rowing champions, and can be awarded with the winning trophy.

The sound of cheering crowds usually is very loud, and can be heard by many people in the distance along the river. It is an exciting atmosphere for both the competitors and spectators, as well as; creating a long-lasting relationship between the land and river in Chachoengsao. (Source : Chachoengsao, 1996 : 118)



เรื่อง ประเพณีแห่กระตงสาย



ในวันลอยกระทง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ ได้สนับสนุนงบประมาณให้ชาวบ้านทำกระทงโดยใช้กะลามะพร้าวและต้นจากเป็นวัตถุดิบในการทำกระทง โดยมีการจุดเทียนลอยกระทงสายบริเวณท่าน้ำวัดสายชล (ที่มา : ไพโรจน์ นิลนนท์ : สัมภาษณ์ เมื่อวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๔)

THE FLOATING KRATHONG SAIY TRADITION

The sub-district administrative organization of “Banmai” generously sponsors financial support in regards to the Floating Krathong Saiy Tradition that is held annually on the fifteenth day of the waxing moon during the twelfth lunar month. This annual tradition takes place at the port of the Saiy Chon Temple in Chachoengsao. The materials that are commonly used by the local villagers to make the Krathongs are coconut shells. Each Krathong contains a candle placed in the middle of it, local villagers then place it in the water in order for it to float along the river; they usually will first light the candle.

(Source : Mr. Piroj Nillanon : interview on August 10, 2011)

เรื่อง พิธีเข้าทรงพ่อปู่ดำทมิฬกลางดอนบ้านดอนทอง

ศาลพ่อปู่ดำทมิฬกลางดอนบ้านดอนทองตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ๒ มีมาก่อนที่โรงเรียนจะสร้างนับ ๑๐๐ ปี หลังจากสร้างโรงเรียนแล้ว ครูและพ่อปกครองนักเรียนเห็นว่าสมควรตั้งศาลพ่อปู่ขึ้นเพื่อปกป้องรักษาให้ลูกหลานอยู่เย็นเป็นสุข ทุกปีจะมีพิธีการเข้าทรงเพื่อให้พ่อปู่ทำนายทายทักถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นทั้งเรื่องดีและเรื่องร้ายเพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจหรือหาทางป้องกันเหตุร้ายที่จะเกิดขึ้นจะได้ไม่ตกในความประมาท

คนไทยเชื่อว่าสถานที่จะมีวิญญาณดูแลปกป้องรักษาอยู่เรียกว่า “เจ้าที่” ส่วนเทวดา เรียกว่า “พระภูมิ” ซึ่งมักจะมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๒ นี้อยู่เสมอ โรงเรียนเบญจมราชรังสฤษฎิ์ ๒ เมื่อมาสร้างทับสถานที่นี้เมื่อสร้างเสร็จจะต้องตั้งศาลเจ้าที่เดิมและเชิญขึ้นสถิตในศาลเพื่อความสบายใจและเป็นที่พึ่งเมื่อยามเกิดความทุกข์ร้อนในปัจจุบันชาวบ้านจะมาร่วมพิธีเข้าทรงพ่อปู่ดำทมิฬกลางดอนไม่มากนัก มีแต่ครูอาจารย์และนักเรียนเป็นส่วนใหญ่

พิธีเข้าทรงมีขั้นตอนดังนี้ ก่อนพิธีจะเริ่มจะต้องเตรียมเครื่องประกอบพิธี เช่น หัวหมู ดอกไม้ รูปเทียน ผลไม้ ขนมชื่อเป็นมงคล เช่น ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน ขนมชั้น ขนมถ้วยฟู หลังจากนำสิ่งของเช่นนี้ไหว้และคนทรงจะแต่งกายด้วยผ้าขาวโจงกระเบน กินหมาก ทรงของพ่อปู่ต้องแต่งกายด้วยชุดขาวเชิญพ่อปู่ให้ประทับร่าง หลังจากพ่อปู่เข้าแล้ว บุคลิกของคนทรงจะเปลี่ยนไป จะพูดเสียงแหลมเป็นเด็ก สุกนุหรือตี๋มเหล่า ผู้คนที่เข้าร่วมพิธีก็จะกราบไหว้ ต้องการถามอะไรจากพ่อปู่ พ่อปู่ก็จะเตือนจะบอก มีการร่ายรำพร้อมกับเครื่องดนตรี คนทรงจะเอาผ้าสามสีผูกกับตะโพนของนักดนตรีทุกคนแล้วก็จะกล่าวเตือนเรื่องราวต่าง ๆ ก่อนจะออกจากร่างไป

ในชุมชนดอนทองมีทรงเจ้าพ่อหลายแห่ง โรงเรียนสามารถใช้ความเชื่อนี้จัดกิจกรรมส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชนแห่งนี้ได้อีกช่องทางหนึ่ง (ที่มา : เรื่องย่อผลการวิจัย โครงการยุววิจัยประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๓ : ๑๓)

THE RITUAL OF MEDIUM OF PHOR PU DAM TAMIN KLANG BAN DON THONG

Phor Pu Dam Tamin Klang Ban Don Thong shrine is located in Benjamaratchrangsarit School II area. It has been in the school area before the construction the school 100 years ago. After building the school, the teachers and the students' and parents agreed to build a shrine in the school for preventing the children to live with happiness. Someone needs to be a medium of Phor Pu Dam Tamin Klang for prediction good or bad situation will occur in advance and finding the solution every year.

Thais believe that every area has a spirit and an angle to protect it. If it is a spirit, it is called "Jao Tee", on the other hands; "Pra Phum" is used to call the protector who is an angle.

When the Benjamaratchrangsarit II was built in that area, the shrine also was built. Then the spirit and the angle have to be invited to live in the shrine for being supporter when people are suffer. Now most of people who participate in the rite of medium of Phor Pu Dam Tamin Klang Ban Don Thong are teachers and students.

The rite of medium of Phor Pu Dam Tamin Klang Ban Don Thong has many processes. First, things that are used in the rite are prepared such as a head of pig, flowers, joss sticks, candles, fruits and That auspicious dessert such as Thong Yib, Thong yod, Foy Thong, Medkanun, Kanonchan and Kanom Tuoyfu. Second, the person who is the medium wears white clothes with loincloth and eats betel nut. Then he takes all of thing to worship the shrine. After that, he invites Phor Pu Dam Tamin Klang to live in his body for he becomes the medium.

The personality of the medium changes as well. His voice changes into child's voice, smoking and drinking. The participants pay homage and ask what they want to know from the medium. The medium answers the questions. The medium also dances and ties the three color cloth to the two-faced drum of all musicians. In addition, the medium tells and warns about situations in advance before leaving. In Don Thong community, there are many places of mediums, so it is a way to connect the relationship between school and community.

(Source : Project of Yuwa Wijai Local Histry of Chachoengsao Province, abstract from research, 2010 : 13)



ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอลองเขื่อน”

งานประเพณีคืนชีวิตให้น้ำบางปะกง

เป็นประเพณีที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการอนุรักษ์แม่น้ำบางปะกง และเป็นกิจกรรมที่เพิ่งจัดขึ้นเป็นปีแรก โดยความร่วมมือของกลุ่มคุ้มครองบางคล้า และวัดคลองเขื่อน ซึ่งมีกิจกรรมเกี่ยวกับการคืนชีวิตให้น้ำบางปะกง

CUSTOM, TRADITION AND BELIEFS OF “KLONG KHAUN DISTRICT”

To return the life to Bangpakong River Tradition

The tradition is held at the first for conservation of Bangpakong River. The activity that is about returning the life to Bangpakong River is managed by cooperation of the Bank Kla protectors and “Klong Klaun” temple.



ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอท่าตะเกียบ”

เรื่อง ประเพณีบุญบั้งไฟ



ประเพณีบุญบั้งไฟ เป็นประเพณีท้องถิ่นทางภาคอีสาน ที่ชาวบ้านหนองคอก ตำบลคลองตะเกรา อำเภอท่าตะเกียบ ซึ่งส่วนใหญ่อพยพถิ่นฐานภาคอีสานได้นำมาสืบทอด มีการแสดง การละเล่น ขบวนแห่เป็นประจำทุกปี จะจัดให้มีขึ้นในระหว่าง เดือนพฤษภาคม - มิถุนายน ซึ่งเป็นช่วงฤดูฝน ต่อมาได้มีการ กำหนดให้จัดขึ้นในวันเสาร์ที่ ๒ ของเดือนมิถุนายน (ที่มา : ศึกษาธิการอำเภอท่าตะเกียบ, ๒๕๔๑ : ๘)



CUSTOM, TRADITION AND BELIEFS OF “THA TA KIEB DISTRICT”

A ROCKET TRADITION (PRAPHENI BUN BANG FAI)

The rocket tradition is local tradition of northeast Thailand. People in “Nong Khok” community, “Klong Ta Kao” sub-district, “Tha Ta Kieb” district who migrate from northeast Thailand initiate it into this area. The tradition is held on May to June annually that is rainy season. There are many entertainments and procession. (Source : Tha Ta Kieb District Education Officer, 1998 : 8)

เรื่อง ประเพณีวิ่งควาย



ประเพณีวิ่งควาย เป็นประเพณีท้องถิ่นที่ชาวบ้านธรรมรัตน์ในและบ้านหนองคอก ตำบลคลองตะเกรา อำเภอกำแพงแสน ที่ส่วนหนึ่งอพยพมาจากชลบุรีได้นำประเพณีการแข่งขันวิ่งควายมาจัดทุกปี ซึ่งสร้างความสนุกสนานให้กับชาวบ้านไม่น้อย การละเล่นแข่งขันวิ่งควายจัดให้มีขึ้นระหว่าง เดือนกันยายน - ตุลาคม ของทุกปี (ที่มา : ศึกษาธิการอำเภอกำแพงแสน, ๒๕๔๑ : ๘)

BUFFALO RACING

Buffalo racing has been a long-standing local tradition of “Ban Tam Ma Rat Nai” and “Ban Nong Khok” sub-districts, and the “Klong Ta Kao”, “Tha Ta Kieb” districts. It is also known that; in the past the Villagers had migrated from the Chonburi area. After the Villages had moved to the “Tha Ta Kieb” district, they regularly held this unique tradition of buffalo racing every year. Large crowds of people who had come to see this spectacular event say; “it is full of action and humor”. The traditional buffalo racing is held every year during September and October. (Source : Tha Ta Kieb District Education Officer, 1998 : 8)

เรื่อง ฟ้อนภูไท



แต่เดิมชาวภูไทมีพื้นถิ่นอยู่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดสกลนคร ซึ่งอพยพมาจาก สิบสองปันนา ประเทศจีน ปี พ.ศ. ๒๔๒๕ โดยเริ่มจาก ชุมชนเล็ก ๆ ต่อมาขยายใหญ่ขึ้น ต่อมาเกิดการย้ายถิ่นฐานเพื่อการดำรงชีวิต จึงได้เริ่มย้ายมาอยู่ในหมู่บ้าน เกาะกระตังปัจจุบัน ได้ย้ายถิ่นฐานมาจากตำบลหนองห้าง อำเภอดุชนาราย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๒ เดิมมีมาที่บ้านหนองคอก ๕ หลังคาเรือน บ้านเกาะกระตัง

๗ หลังคาเรือน แล้วค่อย ๆ ย้ายติดตามกันมาจนเป็นชุมชนใหญ่ในปัจจุบัน

(ที่มา : นายวิชัย ศรีหาเมฆ. ๒๕๕๔. สัมภาษณ์)

วิธีการอนุรักษ์

๑. สอนเด็กรุ่นใหม่ให้ฝึกฝน
๒. จัดการแสดงที่อำเภอและจังหวัดอื่น
๓. สร้างกลุ่มภูไท
๔. แต่งกายในการแสดงเป็นการแต่งกายชุดภูไท
๕. ต้องการจัดทำศูนย์วัฒนธรรมของภูไทบ้านเกาะกระตึง
ถนนหน้าหมู่บ้าน แต่ขาดงบประมาณจากภาครัฐ

การเผยแพร่

๑. แสดงงานบุญบั้งไฟ ของจังหวัดฉะเชิงเทราทุกปี
๒. ได้รับมอบหมายเป็นตัวแทนระดับภาคให้ไปแสดงที่
เมืองทองธานี เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔
๓. ให้ความร่วมมือแบบไม่คิดค่าใช้จ่ายให้กับอำเภอ
ท่าตะเกียบอยู่เสมอ
๔. จัดแสดงเผยแพร่ในจังหวัดอื่น ๆ



PHU THAI DANCE

At first time, Phu Thai villagers who lived in Kalasin, Mukdahan, and Sakon Nakorn provinces immigrate from Sib Song Pan Na, China in 1882. Now, they move from “Nong Hang” sub-district, “Kushinaraiy” district, Kalasin province to settle down at “Khok Ka Ting” village in 1969. Initial, they move to “Ban Nong Khok” village 5 households, “Khok Ka Ting” village 7 households. After that, there are many immigrants immigrate to there until they can set the new community now.

(Source : Mr.Wichai Srihamak, 2011, interview)

The procedures of conservation

1. Teach new generations to practice
2. Hold “Phu Thai” dance at district and other provinces
3. Create Phu Thai group
4. Dress with Phu Thai costumes to show
5. Want to build the center of Phu Thai culture at “Ban Kra Ting” and the road
in front of the village but lack of budget

The dissemination

1. Show the rock tradition of Chachoengsao every year
2. Be a representative of region level to show at Muang Thong Thani on July 17, 2001
3. Cooperation with “Tha Ta Kieb” district without expense
4. Disseminate to other provinces

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบางคล้า”

เรื่อง พิธีปลีกรรมตักน้ำ และพิธีเสกน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์



พิธีที่มีความสำคัญแต่โบราณ และพิธีที่นำน้ำจากกลางลำน้ำสำคัญ ๕ สาย ในประเทศ ซึ่งเรียกว่า ปัญจมหานที ซึ่งประกอบด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำเพชรบุรี แม่น้ำราชบุรี แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำบางปะกง ไปเสกเป็นน้ำพระพุทธรณ์ศักดิ์สิทธิ์เพื่อใช้ในมหาพิธีสงฆ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในวโรกาสสำคัญ เช่น วโรกาสที่ทรงมีพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา หรือพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นต้น

คณะกรรมการฯ ได้คัดเลือกให้ใช้น้ำกลางแม่น้ำบางปะกงบริเวณพระสถูปเจดีย์ปากน้ำโจ้โล่ เหตุผลก็คือบริเวณดังกล่าว เป็นบริเวณที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และเป็นที่ยรวมของกระแสน้ำจากทางเหนือมาบรรจบกับน้ำจากคลองท่าลาด มีต้นน้ำจากป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด เป็นน้ำที่มาจากฟ้า มีความสะอาดปราศจากมลพิษ จึงเป็นที่ยรวมของความสะอาด เป็นสมรภูมิแห่งชัยชนะ (ที่มา : บรรยายสรุปอำเภอบางคล้า)



CUSTOM, TRADITION AND BELIEFS OF “BANG KLA DISTRICT”

THE RITE OF PLEE KAM TAK NAM AND THE RITE OF RECITING IN INCANTATION HOLY WATER

Since in the past, the ritual is very important. The water that is used in the rite comes from the middle of five rivers in Thailand called “Panja Mahanate”(Panja means five, Mahanate means large river) as follows Jaopraya river, Phetburi river, Ratchburi river, Pasak river and Bangpakong river. The water is created to be holy water for use in the rite of the King Rama IV's bath on the important day such as the celebration of His Majesty the King 72 Years old or the celebration of His Majesty the King 80 Years old on December 5, 2007.

The reason of committees' selection the water from the middle of Bangpakong River at the pagoda area of Paknamjolo is that it is an important area in history. Furthermore, it is an area that is the destination of the stream from the north and “Tha Lad” canal that has an origin from 5 provinces. Therefore, the water from the area is considered that is the water from the sky without pollution. In addition, the area is considered that is the center of clean and the battleground of victory.

เรื่อง พิธีบวงสรวงศาลอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช วันที่ ๒๔ เดือนธันวาคมของทุกปี



ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ชาวบางคล้ามีความเห็นพ้องต้องกันว่า ควรจะดำเนินการอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คู่บ้านคู่เมืองขึ้นสถิต ณ สถานที่ในเขตเทศบาลใดที่หนึ่ง เพื่อให้เกิดความคุ้มครอง ปกป้องรักษาเมือง บันดาลให้รุ่งเรือง ประชาชนสงบสุข เป็นขวัญและกำลังใจแก่ชุมชนที่จะช่วยกันพัฒนาความอยู่ดีกินดีให้เกิดขึ้นในอนาคต สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชมีความเกี่ยวเนื่องกับภูมิประเทศที่ตั้งอำเภอบางคล้าอย่างยิ่ง คราวที่ทหารพม่า

ที่แตกพ่ายไปจากการสู้รบกับพระยาตาก ได้พากันกลับไปรายงานนายทัพที่ตั้งค่าย ณ ปากน้ำเจ้าโล้หรือปากน้ำโจโล้ ตำบลปากน้ำ อันเป็นที่ตั้งกองทัพพม่ากองสุดท้ายที่รวบรวมกำลังกันทั้งทัพบก ทัพเรือ เพื่อดักรอพระยาตากอยู่ ณ ที่นั้น พระยาตากเห็นว่าจะต้องสู้ศึกซึ่ง ๆ หน้า อาจเสียเปรียบ เพราะมีกำลังน้อยกว่า หากที่จะเอาชนะพม่าได้ จึงเลือกชัยภูมิเอาพงแขมกำบังแทนแนวค่าย แอบตั้งปืนใหญ่เรียงรายไว้หมายเฉพาะทางที่จะล่อพม่าเดินเข้ามา แล้วพระยาตากก็นำทหารประมาณ ๑๐๐ คนเศษ คอยรบพม่าที่ท้องทุ่ง ครั้นรบไปได้ระยะหนึ่งก็แกล้งถอยหนีเข้าไปในช่องพงแขมซึ่งตั้งปืนใหญ่เตรียมไว้ พม่าหลงกลอุบายรุกไล่ตามเข้าไปในวงกับดักเสีย จึงถูกทหารไทยระดมยิงและตีกระหนาบทั้งซ้ายและขวา พม่าล้มตายเป็นจำนวนมาก ส่วนพวกที่ถอยหนีก็ถูกพระยาตากนำทหารไล่ติดตามกวาดล้าง นับแต่นั้นมาพม่าก็ไม่กล้าติดตามชาวไทยกลุ่มนี้อีก



หลังจากนั้นได้ยกทัพผ่านบ้านทองหลาง หรือตำบลท่าทองหลาง อำเภอบางคล้าในปัจจุบัน ผ่านพานทอง บางปลาสร้อย บ้านนาเกลือ เขตเมืองชลบุรี ผ่านถึงที่ใดผู้คนก็เข้ามาสวามิภักดิ์จนมีรีพลเป็นกองทัพ จากนั้นพระยาตากก็ยกตราทัพไปเมืองระยองตีได้เมืองจันทบุรี และตั้งตัวอยู่นั้นเป็นเวลาประมาณ ๓ เดือน เพื่อสร้างสมกำลังรบ สะสมเสบียงอาหาร ศาสดารัฐ ตลอดจนสร้างกองเรือรบและนำกองทหารเดินทางโดยทางเรือ เข้ามาทางปากน้ำเจ้าพระยา ตีเมืองธนบุรี และตีค่ายโพธิ์สามต้นของพม่าที่มีสุกี้พระนายกองเป็นแม่ทัพตายในที่รบ เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๓๑๐ อันเป็นการกู้เอกราชของชาติไทยได้สำเร็จ

วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๓๑๐ พรานดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์ ทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ ๔ ภายหลังจากที่พระเจ้าตากทรงปราบดาภิเษกขึ้นครองราชสมบัติแล้ว ได้มีรับสั่งให้ข้าราชการบริพารไปสร้างถาวรวัตถุเพื่อเป็นที่ระลึกในการเดินทัพเพื่องานกู้ชาติของพระองค์ที่ปากน้ำโจโล้ โดยให้สร้างวัดและเจดีย์ใหญ่ไว้ตรงปากคลองท่าลาด คือวัดปากน้ำ ตำบลปากน้ำในปัจจุบัน ในขณะนั้นเจดีย์ได้ถูกกระแสน้ำเซาะพังเสียแล้ว และสร้างวัดตรงที่พักทัพรับประทานอาหารไต้ต้นโพธิ์ พระราชทานนามว่า วัดโพธิ์

ชาวอำเภอบางคล้าจึงมีการสร้างศาลอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราชขึ้น ณ บริเวณทางเข้าเมืองบางคล้า เป็นพระรูปทรงม้าศึกในอิริยาบถกำลังออกเดินทางฯ ตามประวัติศาสตร์ที่กล่าวไว้

วันที่ ๒๔ ธันวาคมของทุกปี ประชาชนชาวบางคล้าจึงได้พร้อมใจกันทำการบูชาด้วยความเคารพ และระลึกในวีรกรรมอันหาญกล้าของพระองค์ (บรรยายสรุปอำเภอบางคล้า : หน้า ๑๒)

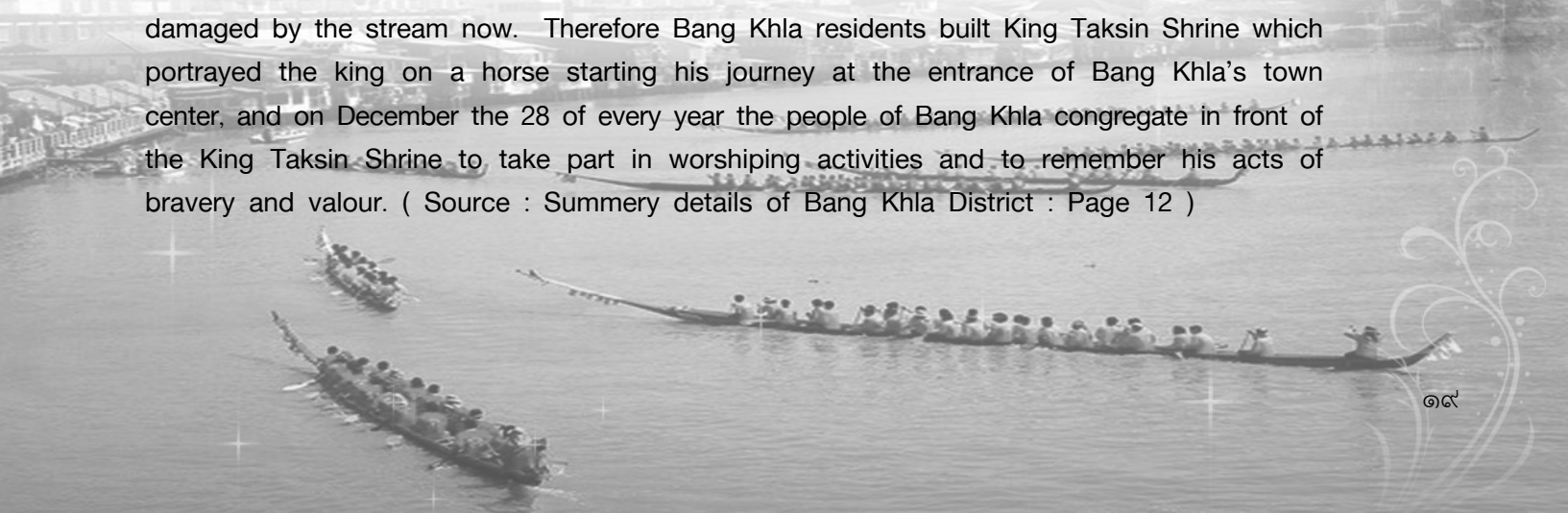
THE RITUAL OF SACRIFICE HIS MAJESTY THE KING TAKSIN MAHARAT MONUMENT SHRINE ON DECEMBER 28 ANNUALLY

Around 1987, “Bang Kla” villagers agreed that the Holy Spirit of the city should be invited to settle anywhere in the municipality area regarding the protection of the people and to ensure progress, living with happiness and creating motivation of the villagers in developing their lives in advance. King Taksin was a person who was involved in the geography of the “Bang Khla” location. When the Myanmar armies defeated King Taksin, they returned and reported to the General of Myanmar at a camp that was located at “Paknamjolo”, in the “Paknam” subdistrict.

The camp is the final military base for collection of the troops including ground forces and navy that held up and waited for fighting with the King Taksin. The King Taksin thought that fighting face to face with enemies was disadvantageous because his army was less than Myanmar. Therefore, the King Taksin contrived a plan for making a war. He chose a location that there were many trees (Gramineae) for making barriers. Then he hid many cannons behind the trees. After that, the King Taksin with 100 armies fought with Myanmar troops at a field. When they fought together for a while, the King Taksin commanded the troops to escape to barriers for deceiving enemies who got into the barriers as well. When enemies got into barriers, Thai armies shoot with many cannons to enemies and attacked them from anywhere. Most of Myanmar armies were dead and some escaped. However, the King Taksin still chased to kill all. After that, the King Taksin moved the troops to pass “Ban Thong Lang” or “Tha Thong Lang”, “Blangkla” district at the present. They also passed “Panthong”, “Bangplasoy”, “Bannaklau” villages in Chonburi province. When he passed to the villages, the villagers volunteered to be armies. The King Taksin could gather the large troops. Therefore, the King Taksin and the troops moved to Rayong province for beating and possessing Jantaburi province. They had stayed there for 3 months for more gathering armies, foods, weapons including construction of a warship with navy. On November 7, 1767, the King Taksin moved the troops by the warship into the Jaowpraya River for attacking Thonburi and beating “Phosrisamton” military base of Myanmar that the army leader was Suki. In that day, it was considered that the King Taksin could successfully retrieve the independence of Thailand.

On December 28, 1768, the King Taksin was enthroned to be the King namely “Somdejprabormracha the forth”. After succeeding to the throne, the King Taksin ordered the court official to construct the permanent architecture for being a commemoration in retrieving the independence of Thailand at “Paknamjolo”, “Paknam” sub-district. The commemorations are temple and large stupa at “Pakklongthalad” that is “Paknam” temple now. The temple was built at place that the King Taksin stayed to have lunch under “Bodhi” tree in the war.

The King Taksin gave the temple’s name “Wat Pho”. However, the large pagoda was damaged by the stream now. Therefore Bang Khla residents built King Taksin Shrine which portrayed the king on a horse starting his journey at the entrance of Bang Khla’s town center, and on December 28 of every year the people of Bang Khla congregate in front of the King Taksin Shrine to take part in worshiping activities and to remember his acts of bravery and valour. (Source : Summery details of Bang Khla District : Page 12)



เรื่อง ประเพณีแห่พระพุทธรชินราช วัดทางข้ามน้อย



วัดทางข้ามน้อย ปัจจุบันตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๔ ตำบลหัวไทร อำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความเป็นมาดังนี้ เนื่องด้วยมีพระพุทธรูป ๓ รูป คือ พระกัณน์ พระเทียน และพระหมก ได้เดินธุดงค์จากจังหวัดนครราชสีมา จนกระทั่งมาถึงหมู่บ้านทางข้ามน้อย (ที่ชื่อหมู่บ้านทางข้ามน้อยเนื่องจากบริเวณหมู่บ้านแต่ดั้งเดิมเป็นป่าไม้ และมีลำธารที่แม่น้ำไหลผ่าน สัตว์ต่าง ๆ พวกกันเดินข้ามลำธารที่เป็นทางเดินของสัตว์จากฝั่งหนึ่งไปยังอีกฝั่งหนึ่งซึ่งเป็นทางเล็ก ๆ และตื่นเขิน โดยสัตว์ต่าง ๆ ใช้ข้ามไปมา ปัจจุบันก็คือบริเวณข้างวัด และได้เปลี่ยนมาเป็นคลองคูมอญ) ต่อจากนั้นราษฎรก็ได้นิมนต์พระทั้ง ๓ รูป ให้อยู่ประจำในหมู่บ้าน และได้ปรึกษากันที่จะสร้างสำนักสงฆ์ขึ้น โดยมีนายเกิดนางแหม่ม ราษฎรในหมู่บ้านได้ยกที่ดินให้เป็นสำนักสงฆ์ จำนวน ๑๒ ไร่เศษ และได้ยกบ้านให้จำนวน ๓ หลัง เพื่อใช้เป็นกุฏิ และได้เป็นสำนักสงฆ์

ในปีใดไม่ปรากฏ ต่อมา มีการก่อสร้างเพิ่มเติมและได้ยกฐานะเป็นวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๔ โดยใช้ชื่อว่า วัดศรีวิไลราษฎรศรัทธาธรรมข้ามน้อย อำเภอบางคล้า (ปัจจุบันเปลี่ยนมาเป็นอำเภอบางคล้า) จังหวัดฉะเชิงเทรา

ต่อจากนั้นก็มีการสร้างพระอุโบสถในปี พ.ศ. ๒๔๖๔ แต่ก็ไม่มีพระประธานในพระอุโบสถ นายขำ นายกุล และนายจืด ราษฎรในหมู่บ้านได้เดินทางไปจังหวัดพิษณุโลก เพื่อไปนมัสการหลวงพ่อกุญชรชินราช และได้หาช่างมาทำแบบจำลองหลวงพ่อกุญชรชินราชขึ้น เพื่อประดิษฐานในพระอุโบสถ (หลังเดิม) และได้มีการจัดงานเฉลิมฉลองให้หลวงพ่อกุญชร ๒ ครั้งตลอดมา คือ ๑. งานประเพณีแห่หลวงพ่อกุญชรชินราช คือ วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ หลังออกพรรษา ๑ วัน ในสมัยก่อนจะนำหลวงพ่อกุญชรชินราชจำลองแห่ทางน้ำไปตามลำคลองต่าง ๆ ออกสู่แม่น้ำบางปะกง เพื่อให้ประชาชนได้ปิดทองและสักการบูชา ซึ่งปัจจุบันมีถนน แม่น้ำลำคลองต่าง ๆ จึงไม่มีการสัญจรไปมา จึงเปลี่ยนมาแห่ทางบกโดยใช้รถเป็นขบวนแห่ ราษฎรได้ปฏิบัติกันเป็นประจำทุกปีเมื่อถึงวันนี้ ๒. ประเพณีปิดทองพระพุทธรชินราช ซึ่งถือเป็นงานประจำปี เป็นการสมโภชองค์หลวงพ่อกุญชรในเดือนที่มีการสร้างหลวงพ่อกุญชรขึ้น โดยจัดงานให้หลวงพ่อกุญชร ๒ วัน คือ ขึ้น ๑๒ ค่ำ และ ๑๓ ค่ำ เดือน ๔ เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้าน และประชาชนที่มาจากต่างถิ่นได้ปิดทอง กราบไหว้ สักการบูชา

การจัดงานปีละ ๒ ครั้ง ทางคณะกรรมการวัดจะต้องจัดลิเกมาแสดงให้หลวงพ่อกุญชร ซึ่งมีการปฏิบัติสืบต่อกันมา เนื่องจากหลวงพ่อกุญชรชินราชเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ประชาชนได้มาบนบานต่อหลวงพ่อกุญชรในเรื่องต่าง ๆ ปรากฏว่าประสบความสำเร็จ จึงนำลิเกมาแสดงมารำถวายเป็นประจำ ปีใดไม่จัดงานเหมือนเคยมีมาจะเกิดอาเพศต่าง ๆ ในหมู่บ้าน (ที่มา : อาจารย์บัณฑิต บุญประเสริฐ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, อาจารย์อารียา บุญทวี เป็นผู้สัมภาษณ์)



PHRA PHUTTHA CHINNARATH'S PARADE OF WAT THANG KHAM NOI

Wat Thang Kham Noi is located in Moo 4 of Hua Sai Sub-district, Bang Khla, Chachoengsao. Three pilgrims which were Phra Klan, Phra Tian, Phra Mok on their pilgrimage from Nakhon Ratchasima to Thang Kham Noi village, named after its' terrain. In the past, this area was a forest with a small creek running through the area, where animals roamed in their natural environments. Later, the temple was established and the creek was renamed to Klong Kumon. The villagers asked the pilgrims to stay with them. So they built a house of the monks in 12 rai of land donated by Mr.Kurd and Ms.Ram.

Subsequently, the monk house was elevated to the status of temple in 1881. Presently, the temple is officially named as Wat Sriwilairatsadon Satthatham Kham Noi, Hua Sai Sub-district, (Bang Khla district) Chachoengsao. In 1921, ubosot was built but there was no principle Buddha image in the temple thus, the villagers named Khum, Kul and Jid travelled to Phitsanulok Province to get an imitation of the Phra Phuttha Chinnarath to enshrine in the ubosot. The villagers hold worshipping activities for Luang Phor Phra Phuttha Chinnarath twice a year.

The first activity – Luang Phor Phra Phuttha Chinnarath's Parade is on the 1st day of the waning moon of the 11th lunar month which is a day after Buddhist Lent. In the past, Luang Phor Phra Phuttha Chinnarath's parade was held in the waterways through the Bang Pakong River but nowadays the parade is held on the road.

Secondly, Gold Leaf Offering for Phra Phuttha Chinnarath has been an annual festival on the 12th -13th day of the waxing moon of the 4th lunar month for villagers and people from other regions to worship the Buddha image. During the two festivals throughout the year, Thai traditional dramatic performances as well as other performances are often performed to pay respect to Phra Phuttha Chinnarath as the sacred image which helps protect and grant wishes of the villagers. (Source : Interview of Ajarn Buntoon Boonprasert by Ajarn Areeya Boonthawi)

เรื่อง การเข้าทรง



ประวัติความเป็นมา

การเข้าทรงเป็นความเชื่อและพิธีกรรมในการรักษาโรคของชาวไทยเชื้อสายเขมร ที่อาศัยอยู่ หมู่ที่ ๑,๒ ตำบลเสม็ดเหนือ หมู่ที่ ๑ ตำบลเสม็ดใต้ ติดต่อกับตำบลหัวสำโรง ตำบลแปลงยาว อำเภอแปลงยาว ซึ่งเดิมเป็นอำเภอบางคล้าเก่า มีบรรพบุรุษเข้ามาตั้งรกรากในพื้นที่ที่เป็นอำเภอนวมสารคามปัจจุบันนับเป็นร้อยปี บุตรหลานคนอพยพกลุ่มนี้ยังคงสืบทอดประเพณีและความเชื่อ

ดั้งเดิมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษ และแสดงความเป็นกลุ่มชนด้วยพิธีกรรมที่มีลักษณะเฉพาะ คือ “การเลี้ยงผีเขมร” เป็นความเชื่อต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ครั้งปู่ ย่า ตา ยาย ว่า สาเหตุของการเจ็บไข้ได้ป่วย บางครั้งอาจเกิดจากลูกหลานปล่อยปละละเลย ไม่ปฏิบัติตามประเพณีของบรรพบุรุษ เช่น การจัดพิธีแต่งงานที่ไม่มีพิธีไหว้ผีเขมร

บรรพบุรุษ หรือที่เรียกว่า “เบบจาตุม” ทำให้เกิดการเจ็บป่วยหรือครอบครัวจะอยู่ไม่สุข เรียกว่า การกระทำผิดผี “วิธีรักษา ต้องให้คนทรงเพื่อทำพิธีเชิญผีญาติพี่น้องมาถามว่าผู้ป่วยผิดผีผู้ใด เมื่อทราบแล้วคนทรงก็ทำพิธีบนบานศาลกล่าวแทนผู้ป่วยให้หายจากการเจ็บไข้ได้ป่วย ก็จะทำพิธีแก้บนเลี้ยงผีเซมรตามที่ดินไว้ พิธีเข้าทรง คนทรงจะต้องเป็นคนที่มิเชื่อสายเซมร เครื่องเซ่นประกอบด้วย

๑. ไก่ ๑ ตัว
๒. เหล้า ๑ ขวด
๓. เงิน ๑๒ บาท
๔. บายศรีปากชาม, บายศรีต่อ, บายศรีโตก
๕. ข้าวตอก
๖. ข้าวต้มใส่หมูใส่ถั่ว, ข้าวต้มใส่ไส้กล้วย
๗. ผลไม้ประกอบ (มีก็ได้ ไม่มีก็ได้)

พิธีไหว้ครู มีขนมต้มขาว ขนมต้มแดง พร้อมด้วยสำหรับกับข้าว พานครู เครื่องดนตรี ประกอบด้วย

๑. กลองโพน ๓ ใบ
๒. ปี่อ ปี่ปาว (มีก็ได้ ไม่มีก็ได้)
๓. ซอสามสาย
๔. ตะโพน

การเซ่นคนตาย

การเซ่นคนตาย (การส่งเรือ) เป็นการส่งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม รูปปั้นคนและสัตว์เลี้ยง ไปให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วไว้ในต่างภพ โดยการนำเอาสิ่งของดังกล่าวใส่ลงไปในเรือที่ทำด้วยกาบกล้วยแล้วนำไปปล่อยในแหล่งน้ำ ลำคลอง บึง แม่น้ำ กระทำกันในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ เหมือนพิธีกรรมทำบุญเดือนสิบสองของคนไทย

เบบจาตุม

เบบจาตุม เป็นการเซ่นไหว้ผีปู่ย่าตายายเมื่อมีคู่ครอง ไม่ว่าจะเป็นการแต่งงานหรือการขอหมาก็ตาม โดยมีเครื่องเซ่นไหว้ ได้แก่

๑. ขนมต้มแดง-ขนมต้มขาว
๒. อาหารหวาน-คาว อย่างละ ๑ สำหรับ
๓. เหล้า ๑ ขวด
๔. ไก่ต้ม ๑ ตัว
๕. ดอกหมากช่อละ ๓ ดอก

หลังไหว้ผีบรรพบุรุษ คู่บ่าวสาวจะได้รับการอวยพรเป็นภาษาเซมรสลับด้วยการชดช้อดดอกหมากจากญาติพี่น้อง ๓ ครั้ง (บางคล้า ๑๐๐ ปี, ๒๕๔๔, หน้า ๑๑๗-๑๒๐)

SPIRIT MEDIUM

Origin of the ritual

Spirit Medium is the belief of medical treatment of Thai-Khmer people who live in Moo 1, 2 Samet Nuea Sub-district and Moo 1 Samet Tai Sub-district which is next to Plaeng Yao district. Dated back more than 100 years ago, ancestors of the Thai-Khmer residents come to settle down in these areas and brought with them their belief in the spirits and superstitions which has been passed on to their descendents; generation to generation until the present day.

The unique ritual of this group is the feast of the spirit of Khmer's forefathers. They believe that sickness's of people are caused by their ignorance of the traditional code of conducts, such as; weddings without worshiping activities for the spirits of the Khmer forefathers known as "Bebajatuma".

This mis-conducted event will lead to illness or disharmony of the family members. To remove the sickness or solve problems, a spirit medium or a person who can contact with the supernatural power will invite the spirits to ask for the cause of the problem and make an offer to the spirits. When the sick people recovers from his or her illness or when the problem is resolved, the spirit medium who has to come from Khmer lineage will hold the feast which consists of :

- 1 chicken
- 1 bottle of whisky
- 12 baht
- 1 Baisi Pak Charm (offering of cooked rice beneath an arrangement of folded leaves and flowers topped with a boiled egg
- popped rice
- Steamed sticky rice with pork or with banana
- fruit

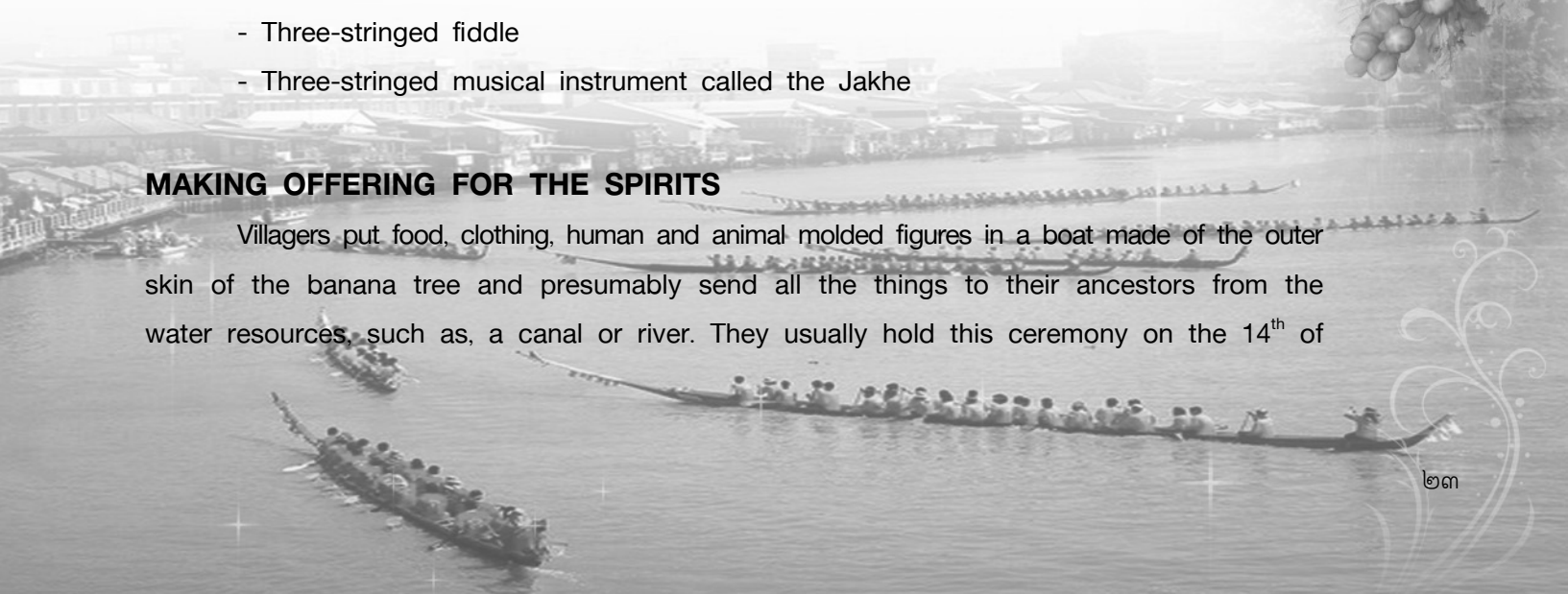
TEACHER HONORING CEREMONY

Khanom Tom Khao and Khanom Tom Daeng (White and Red Coconut balls) as well as the following musical instruments are used in the ceremony;

- Tom-tom
- Thai flute (optional)
- Three-stringed fiddle
- Three-stringed musical instrument called the Jakhe

MAKING OFFERING FOR THE SPIRITS

Villagers put food, clothing, human and animal molded figures in a boat made of the outer skin of the banana tree and presumably send all the things to their ancestors from the water resources, such as, a canal or river. They usually hold this ceremony on the 14th of



the waxing moon of the 10th lunar month comparatively to the belief of merit making of the 12th lunar month of the Thai people.

BEBAJATUMA

This worship activity is made for the spirits of the villager's ancestors, when descendents start their family lives, with a wedding ceremony or not. The things needed in the ceremony are as follow:

- Khanom Tom Daeng and Khanom Tom Khao
- Food and desserts
- Whisky
- Boiled chicken
- Flowers of Betel palm

After making offering to the spirits of the ancestors, the new couple will be blessed in Khmer.

(Source : 100th Bang Khla Anniversary, 1999 : Page 117-120)

เรื่อง ประเพณีการเกิด

วิธีการดำเนินชีวิตของชาวบางคล้าของคนรุ่นเก่า มีความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับการคลอดบุตรว่าสามารถทำนายเพศของทารกจากใบหน้าของผู้เป็นมารดา กล่าวว่า ถ้าใบหน้าของผู้เป็นมารดาหมองคล้ำ เป็นฝ้า ตกกระ จะได้เป็นบุตรชาย แต่ถ้าใบหน้าของผู้เป็นมารดาสวยเรียบสะอาดสะอ้าน มีน้ำมีนวล จะได้บุตรเพศหญิง นอกจากนี้ ยังมีความเชื่ออีกว่า ผู้ที่จะคลอดบุตรจะต้องทำงานบ้านให้มากเป็นพิเศษ เช่น ตักน้ำ ตำข้าว เก็บกวาดถูบ้าน จะทำให้คลอดบุตรง่าย (บางคล้า ๑๐๐ ปี, ๒๕๔๔, หน้า ๑๒๑)

TRADITIONAL BELIEF ON BIRTH GIVING

Old Bang Khla residents believe that gender of the fetus or unborn child can be predicted from the appearance of the mother. If the mother has blemishes or freckles on her face when she becomes pregnant, her baby will be a boy but if the mother has unblemished face and look healthy, her baby will be a girl.

Besides, pregnant women should exercise often by doing housework such as cooking and cleaning the house in order to give birth with minimal stress. (Source : 100th Bang Khla Anniversary, 1999 : Page 121)

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการบวช



ชาวอำเภอบางคล้ามีประเพณีการบวชเหมือนกับคนทั่วไปที่มักนิยมให้บุตรชายหรือหลานชายที่มีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้อุปสมบทในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการทดแทนพระคุณของบิดามารดา ในการบวชนั้นนิยมจัดให้มีการทำขวัญนาคนเพื่อส่งสอนให้นาคเกิดความสำนึกถึงพระคุณของมารดาผู้ให้กำเนิดและนิยมแห่ناقอุปสมบทที่วัดในเวลาเช้า (บางคล้า ๑๐๐ ปี, ๒๕๔๔, หน้า ๑๒๒)

ORDINATION CEREMONY

Bang Khla residents have general beliefs about ordination. They usually let their son or nephew enter the monkhood when they are twenty years old to pay his debt to his parents. There will be a parade for a person about to be ordained as a Buddhist monk around the temple in the morning.

(Source : 100th Bang Khla Anniversary, 1999 : Page 122)

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน



ชาวอำเภอบางคล้า มีประเพณีการประกอบพิธีเกี่ยวกับการแต่งงานด้วยวิธีสากล เช่นเดียวกับชุมชนอื่น ๆ อาจจะมีข้อปลีกย่อยอื่น ๆ ตามเชื้อสายบิดามารดา เช่น เชื้อสายจีน เชื้อสายเขมร และเชื้อสายไทยแท้ที่ต้องจัดเครื่องเซ่นไหว้ผีบ้านผีเรือน เพื่อบอกกล่าวบรรพบุรุษที่แตกต่างกัน และนิยมการละเล่นกันขันหมากหลากหลายวิธี เพื่อทดสอบความพยายาม ความอดทนของเจ้าบ่าว ตลอดจนนิยมการจัดขนมขันหมากเป็นคู่เพื่อความราบรื่นของชีวิตสมรสของคู่บ่าวสาว เป็นต้น (บางคล้า ๑๐๐ ปี, ๒๕๔๔, หน้า ๑๒๓)

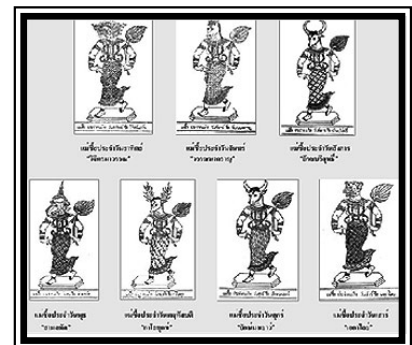
WEDDING CEREMONY

Bang khla people share common concepts with other local communities about marriage. However, there are some differences according to racial and religious belief such as Chinese, Khmer and Thai. These three groups of people have their own way of making offerings to guardian spirits and ancestors. And there are normally “Khan Makk” or gifts and other precious items arranged in even number from the groom to the bride’s family to expect luck and happy marriage. (Source : 100th Bang Khla Anniversary, 1999 : Page 123)

เรื่อง ประเพณีการเสียแม่ชื้อ

ประเพณีการเสียแม่ชื้อ นิยมทำกันในพื้นบ้านตำบลหัวไทรและใกล้เคียง จากการสอบถามประเพณีนี้จากคณะกรรมการชั้นพื้นฐานของโรงเรียน คือ นายสุทัศน์ เมฆจำ และจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของโรงเรียนวัดหัวไทร คือ นางกล่อม แก้วมณี ได้ความว่า ประเพณีเสียแม่ชื้อนี้ จะทำเฉพาะงานมงคลต่างๆ เช่น ประเพณีโกนจุก ประเพณีบวชนาคและประเพณีการแต่งงานเท่านั้น ประเพณีเสียแม่ชื้อนี้จัดทำขึ้นเพื่อการเคารพ ลักการะและเพื่อระลึกถึงแม่ชื้อประจำวันเกิดของแต่ละคนที่คอยดูแลเรามาตั้งแต่เกิด โดยมีชื่อแม่ชื้อแต่ละวันเกิดดังนี้

แม่ชื้อวันอาทิตย์	ชื่อว่า	แม่จิตดาวัน
แม่ชื้อวันจันทร์	ชื่อว่า	แม่จันทะนงคราญ
แม่ชื้อวันอังคาร	ชื่อว่า	แม่ลักชะบริสุทธิ์
แม่ชื้อวันพุธ	ชื่อว่า	แม่สามนทัด
แม่ชื้อวันพฤหัสบดี	ชื่อว่า	แม่สะโลทุกข์
แม่ชื้อวันศุกร์	ชื่อว่า	แม่ยักษ์ชะนงเยาว์
แม่ชื้อวันเสาร์	ชื่อว่า	แม่เอตาลัย



การจัดทำเครื่องเซ่นไหว้ โดยการใช้กาบกล้วยกว้างประมาณ ๒.๕ นิ้ว มาทำหักมุมฉากทำเป็นกระบะสี่เหลี่ยม มีเชือกผูกโยงสี่มุมไว้สำหรับแขวน ใช้ไม้ไผ่เสียบภายในกระบะ เว้นระยะพอประมาณจำนวน ๔-๕ อันเสร็จแล้วตัดใบตองวางบนพื้นนั้น ใช้ใบตองทำพองาม ประมาณ ๗ ใบ วางในกระบะนั้น ภายในกระบะทงใส่ดอกไม้ ธูป เทียน หมากพลู สตางค์ กระทงละ ๑ บาท ใส่กุ่มปล่า ปลาข่า (ย่ำปลากะปองก็ใช้ได้) เตรียมมะพร้าวแห้ง ๑ ลูก หุ้มด้วยกระดาษเงินกระดาษทอง ถ้าเป็นงานแต่งงานใช้มะพร้าว ๒ ลูก มีสายสิญจน์ยาวประมาณ ๑ คืบเศษ ไปผูกที่จุกเด็กที่จะโกนจุกแล้วนำไปใส่ในกระบะทงไว้ เวลาจะทำพิธีใช้ผ้าขาวปูกับพื้น และเอากระบะที่มีเครื่องเซ่นไหว้ครบมาวางบนผ้าขาวนั้น ผู้ทำพิธีจะกล่าวเป็นคำคล้องจองเรียนเชิญแม่ชื้อทั้ง ๗ วัน มากินเครื่องเซ่นไหว้ เพื่อเป็นการสักการบูชา และระลึกถึงพระคุณของแม่ชื้อ เสร็จแล้วจะนำกระบะนั้นไปแขวนที่ต้นไม้ทางทิศตะวันออกเพื่อเป็นการขอมาลาโทษแม่ชื้อที่คอยเฝ้าดูแลเลี้ยงดูมาเพื่อเป็นสิริมงคลแก่คนโกนจุก คนบวชนาค หรือคู่บ่าวสาวที่จะแต่งงานกันให้มีความสุข ความเจริญรุ่งเรืองต่อไปเป็นอันเสร็จพิธีแม่ชื้อ (บางคล้า ๑๐๐ ปี, ๒๕๔๔, หน้า ๑๒๖-๑๒๗)

HONORING GODDESSES OF BIRTH AND CHILDREN CEREMONY

This ceremony is famous among Hua Sai Villagers and nearby people. Mr.Sutad Mekcham, the Hua Sai School Committee and Mrs.Kram Kaewmanee, a community scholar said that the ceremony aimed to honoring and giving thanks to the Goddesses of Birth and Children who protect us since we were born is usually held in auspicious occasions such as birth shaving, ordination ceremony and wedding ceremony. The Goddesses of Birth and Children are named by the day of a week as follow :

Sunday	Jidawan Goddesss
Monday	Janthanongkarn Goddess
Tuesday	Lakkaborisut Goddess
Wednesday	Samontad Goddess
Thursday	Salotuk Goddess
Friday	Yak Kha Nong Yao Goddess
Saturday	Atalai Goddess

Offerings for the goddesses are usually put in a 2.5 inched wide box made of leaf sheaf of banana tree supported and decorated by banana leaves folded. Inside the box, there are flowers, joss stick, candle, Betel palm, and a 1 baht coin, spicy shrimp salad and spicy fish salad. In addition, a dried coconut decorated by silver and gold paper is often added in the offerings box. The villagers normally use 2 dried coconuts for wedding ceremony. The Goddesses are invited to the feast and then, the offering box is hung on the tree in the east to show gratitude to the goddesses. (Source : 100th Bang Khla Anniversary, 1999 : Page 126-127)

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการตาย

มีความเชื่อหลายอย่างเกี่ยวกับประเพณีการตาย จำแนกได้ดังนี้

- ถ้ามีบุคคลในบ้านล้มเจ็บ และเสียชีวิตในบ้านให้ตั้งศพบำเพ็ญกุศลที่บ้านได้
- กรณีที่บุคคลในบ้านล้มเจ็บ แต่ไปเสียชีวิตที่อื่น จะตั้งศพบำเพ็ญกุศลที่บ้านหรือที่วัดก็ได้
- กรณีที่บุคคลที่ตายด้วยอุบัติเหตุหรือที่เรียกกันว่า “ตายโหง” ห้ามนำศพไปตั้งศพบำเพ็ญกุศลที่บ้าน

โดยเด็ดขาด ให้นำไปวัดสถานเดียว

พิธีเซิ้งเม้ง การเซ่นไหว้บรรพบุรุษผู้วายชนม์ จะกระทำในต้นเดือนเมษายนของทุกปี โดยลูกหลานทั้งหลายจะพากันมาทำความสะอาดตกแต่งบริเวณฮวงซุ้ย เพื่อที่จะนำอาหารและผลไม้มาเซ่นไหว้ ของสำคัญที่จะขาดเสียมิได้คือหอยแครงลวก ซึ่งหลังจากการเซ่นไหว้เสร็จลูกหลานก็จะนำเปลือกหอยแครงที่รับประทานแล้วไปโปรยที่เนินฮวงซุ้ย (บางคล้า ๑๐๐ ปี, ๒๕๔๔, หน้า ๑๓๑)



FUNERAL CEREMONY

The beliefs about death and funeral ceremony are varied for example :

- If a family member has been seriously sick and passes away at home, it is acceptable to have a funeral ceremony at home.
- If a family member has got serious illness and dies outside, it is acceptable to have a funeral at home or a temple.
- If a family member dies because of a fatally accident, it is unacceptable to have a funeral ceremony at home.

QING-MING OR CHENG MENG FESTIVAL

It is held every the early of April. Descendents get together at their ancestors' cemetery, and they do the cleaning and worship activities. Cooked Cockle, steamed blanched clams, is one of the main dishes for this occasion. (Source : 100th Bang Khla Anniversary, 1999 : Page 131)

เรื่อง งานบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน วัดใหม่คูมอญ



วัดใหม่คูมอญถือเป็นวัดแห่งแรกในตำบลหัวไทรที่ริเริ่มประเพณีการบวชสามเณรภาคฤดูร้อนขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ และถือปฏิบัติเป็นธรรมเนียมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้การบวชสามเณรครั้งล่าสุดยังถวายเป็นพระราชกุศลเฉลิมพระเกียรติแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๑ - ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐ เด็กชายที่มาบวชเรียนในช่วงฤดูร้อนนี้มีประมาณ ๕๐ คน เป็นเด็กในพื้นที่หมู่ที่ ๓ บ้านคูมอญ จำนวนหนึ่งและเด็กจากหมู่บ้านใกล้เคียง (ที่มา : คุณเชาวลิต ศรีสมบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร)

SUMMER NOVICE PROGRAM OF WAT MAI KUMON

Wat Mai Kumon is the first temple in Hua Sai Sub-District to initiate Summer Novice Training Program in the year 2001 and the temple has continued the project until now. The recent program is setup for honoring on the 80th anniversary of his Majesty the King Bhumibol Adulyadej's birthday on December 5th, 2007. Most of the 50 novices are the boys from Moo 3 Kumon village and other villages.

Source : http://culture.rru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=50&Itemid=86
<http://culture.rru.ac.th/PDFFile/novice-summer.pdf>

เรื่อง งานประจำปี ปิดทองหลวงพ่อเชิด วัดลาดบัวขาว



พระจันทสุวณโณ (สุนทรวิจารณ์) หรือที่ชาวบ้านรู้จักกันในนาม หลวงพ่อเชิด อดีตเจ้าอาวาสวัดลาดบัวขาว ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๕ - ๒๕๐๐ รวมระยะเวลาทั้งสิ้น ๓๕ ปี ถือเป็นเจ้าอาวาสที่ชาวบ้านให้ความเคารพและนับถือกันอย่างแพร่หลาย ไม่เพียงแต่เฉพาะชาวบ้านในหมู่ที่ ๖ บ้านลาดบัวขาว เท่านั้น แต่ยังรวมถึงชาวบ้านจากหมู่บ้านอื่น ๆ ที่แวะเวียนเข้ามาสักการบูชา และบนบานศาลกล่าวกันอย่างเนืองแน่น

เป็นประจำ จากคำบอกเล่าของชาวบ้านลาดบัวขาว เชื่อว่า หลวงพ่อเชิดเป็นพระปฏิบัติที่มีญาณสูงส่งสามารถแปลงกายเป็นจระเข้ เลื้อยสมิง หรือแม้แต่สามารถล่องหน พ้นแสงไม่เข้า และมีคาถาอาคมรักษาโรคภัยไข้เจ็บได้ ภายหลังจากที่หลวงพ่อเชิดมรณภาพชาวบ้านจึงได้รวมใจกันสร้างศาลให้แก่หลวงพ่อเชิด และมีรูปหล่อเหมือนองค์จริงของหลวงพ่อดั่งประดิษฐานให้ผู้เลื่อมใสศรัทธาได้มากราบไหว้บูชา นอกจากนี้ภายนอกบริเวณโดยรอบศาลก็มีการนำรูปของหมูเต้าแก่ก๊ีบ และวัวสามเขา ซึ่งสัตว์เหล่านี้เคยเป็นสัตว์เลี้ยงของหลวงพ่อเชิดมาก่อนเมื่อครั้งยังมีชีวิตอยู่ และชาวบ้านนำมาถวายด้วยความเชื่อที่ว่า เมื่อสัตว์ดังกล่าวออกมา มีความผิดปกติ การเลี้ยงไว้จะนำความโชคร้ายมาให้ ควรจะนำไปถวายวัด ประเพณีการปิดทองหลวงพ่อเชิดเริ่มจัดขึ้นทุก ๆ วันแรม ๓ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปี เป็นเวลา ๒ วัน ๒ คืน โดยหากปีใดไม่ได้จัดงานประเพณีดังกล่าว ชาวบ้านเชื่อกันว่าจะเกิดอาเพศขึ้นในหมู่บ้าน ในงานประกอบด้วยมหรสพประเภทต่าง ๆ เช่น ลิเก และกิจกรรมการละเล่น งานออกร้านขายของต่าง ๆ (ที่มา : คุณเชาวลิต ศรีสมบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร)

http://culture.rru.ac.th/index.php?Option=com_content&view=article&id=51&Itemid=85

<http://culture.rru.ac.th/PDFFile/wat-white.pdf>

ANNUAL GOLD LEAF OFFERING FOR LUANG PHOR CHERD, WAT LAD BUA KAO

Phar Chanthasuwan (Suthonwijarn), well known as Luang Phor Cherd, the former abbot of Wat Lat Bua Khao from 1921 to 1957 totally 35 years. Luang Phor Cherd is faithfully respected not only by Moo 6 villagers but also near villagers who usually come to ask for help and make offerings.

According to Lad Bua Kao people, they believe priest Cherd was the practice monk who has powerful perceptions. He could transform to a crocodile, were-tiger or even become invisible. He could heal sick people too. After the priest's death the people built a shrine and place his statue there for honoring. Around the outer area of the shrine there are many nine hoof pig statues and three horn ox statues that the people have offered decorated. The animals used to be priest Cherd's pets. They believe that the abnormal animals bring unlucky things to them so they had better give them to the temples. The priest Cherd gilding Ceremony is arranged for two days every year on the 3rd day of waning moon time in the 12th month. The people believe that there will be portents in the year the ceremony hasn't been arranged. There are many activities during the ceremony such as Li Kay or musical folk drama, amusements and food and products booths. Source : Mr.Chawalit Srisombat, Huasai sub district Administrative Organization.



เรื่อง ประเพณีการแห่หางแมว



ประเพณีการแห่หางแมวของชาวบ้านหมู่ที่ ๑ บ้านหัวไทร ถือได้ว่าเป็นประเพณีที่ได้รับการปฏิบัติสืบทอดต่อเนื่องกันมาเป็นเวลายาวนาน พิธีแห่หางแมวจะจัดขึ้นในช่วงเวลาที่เกิดความแห้งแล้งขึ้นในหมู่บ้าน เหตุผลที่ใช้แมวเป็นสัญลักษณ์ในการทำพิธีเพราะถือว่าแมวเป็นสัตว์ ๙ ชีวิต และจะไม่นิยมนำแมวดำมาประกอบพิธี แต่จะใช้แมวสีสวาดหรือแมวสามสีมาแห่ ทั้งนี้ที่ไม่นิยมนำแมวดำชาวบ้านให้เหตุผลว่า ในอดีตแมวดำนั้นหายาก ไม่เหมือน

ในสมัยปัจจุบัน ในพิธีชาวบ้านจะนำแมวใส่กรงแล้วนำไปทั่วหมู่บ้าน ระหว่างแห่ชาวบ้านจะนำน้ำมาสาธยายและบนบานขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล จนกระทั่งเมื่อประมาณ ๕ - ๖ ปีที่ผ่านมา จึงมีการยกเลิกการแห่หางแมว เหตุผลเนื่องจากในขณะแห่หางแมวนั้น อากาศค่อนข้างร้อน เมื่อแมวโดนน้ำซึ่งร้อน ทำให้เกิดอาการปวดบวมและเสียชีวิตลงเป็นจำนวนมาก ชาวบ้านจึงเปลี่ยนมาเป็นการแห่พระพุทธรูปเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสสรงน้ำพระแทน ในช่วงประเพณีสงกรานต์เรื่อยมาจนถึงในปัจจุบันรูปแบบของพิธีนอกเหนือจากเป็นการแห่พระแล้ว ก็จะมีการฟ้อนรำของชาวบ้านไปพร้อม ๆ กับขบวนกลองยาว เป็นที่สนุกสนานกันอย่างยิ่งภายในชุมชน



ที่มา : คุณเชาวลิต ศรีสมบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร

http://culture.rru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=52&Itemid=84

<http://culture.rru.ac.th/PDFFile/woman-cat.pdf>

CAT PARADE

The cat parade, tradition of the people in moo 1, Hua Sai sub-district had been carried on for a long time. The parade was always arranged during the drought and the reason to use a cat as a symbol in the ceremony is because they believe that cats have nine lives. The people didn't use black cats but prefer dark gray or three colored cats therefore they were rare. In the parade the people will put the cat in the cage then parade it all around the village. While the parade was moving people will splash water on the cat, pray and ask for the rain. The ceremony has been abolished for five to six years till now because when the cat got wet in hot weather it causes the cat get pneumonia and many had died. The people then arrange the Buddha Image Parade and Bathing Ceremony during Songkran Festival instead. Moreover there are also Thai traditional dance with Tom tom Parade that people enjoy a lot. (Source : Mr.Chawalit Srisombat, Hua Sai sub district Administrative Organization)

เรื่อง ประเพณีทำบุญหลังบ้าน

ในช่วงเวลาที่ฝนขาดช่วงเป็นเวลานาน ชาวบ้านหัวไทรจะประกอบพิธีทำบุญหลังบ้าน พิธีดังกล่าวจัดขึ้นนอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการขอฝนยามหน้าแล้ง ก็เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ เพราะภายหลังที่ฝนแล้งมาเป็นเวลานานและมีฝนเกิดขึ้น จะมีลมกรรโชกแรง สร้างความเสียหายต่อบ้านเรือนของชาวบ้าน พิธีจะเริ่มขึ้นในช่วงเช้าเป็นการทำบุญตักบาตรพระ และช่วงเย็นจะเป็นการสวดมนต์ของพระ สถานที่จัดพิธีจะเป็นบริเวณสนามหน้าวัดใหม่คูมอญ สำหรับการจัดงานส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงเดือนพฤษภาคม

ที่มา : คุณเชาวลิต ศรีสมบัติ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวไทร

http://culture.rru.ac.th/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=83

<http://culture.rru.ac.th/PDFFile/make-home.pdf>

THE CEREMONY TO PRAY FOR RAIN AND RELEASE BAD THINGS

During the long drought people in Hua Sai sub district will arrange the ceremony to pray for the rain and pray for the safety from disasters such as the windy storms which will damage their houses at the front yard of Koo Morn New Temple in May. In the morning people will make merit by offering food to monks and then in the evening the monks will be praying.

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบางน้ำเปรี้ยว”

เรื่อง ประเพณีสงกรานต์



ชาวมอญและชาวไทยสมัยโบราณถือว่าวันสงกรานต์ คือวันขึ้นปีใหม่ ซึ่งตรงกับวันที่ ๑๓ เมษายน ของทุกปีโดยมีกิจกรรมหลายอย่าง เช่น

- สงกรานต์ (เป็งซ่งกรานต์) หรือข้าวแช่ นำไปถวายแด่พระสงฆ์ บิณฑบาต ญาติผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน ช่วงเช้าตรู่ของวันที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ เมษายน ของทุกปี
- แห่หงส์ ธงตะขาบ
- ปล่อยนกปล่อยปลา
- สรงน้ำพระแบบมอญ
- การเล่นส่ำมอญ
- การกวนกอละแม

CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEFS IN “BANG NAM PRIEW DISTRICT”

SONGKARN DAY

Peguans and ancient Thais believe that Songkran Day is the New Year Day which occurs on the 13th of April. There are many activities during Songkran Festival for example

- offering cooked rice in iced water to monks, parents and senior relatives in the early morning of 13th, 14th, and 15th of April
- swan and centipede flags parade
- freeing birds and fish
- peguan pouring water on the Buddha Image ceremony for blessings
- playing peguan traditional game (Sa – ba)
- making a Thai sweet called Kalamae

เรื่อง ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง



การตักบาตรน้ำผึ้งของชาวมอญจะปฏิบัติกันในวันพระขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ เพราะเชื่อว่าการตักบาตรด้วยน้ำผึ้งจะได้านิสงส์มาก ด้วยในสมัยพุทธกาลได้ใช้น้ำผึ้งมาผสมโอสถ ต่อมาก็ให้น้ำผึ้งเป็นส่วนผสมขึ้นเป็นลูกกลอนและเป็นส่วนผสมของยาหลายชนิด จึงเป็นประโยชน์ต่อพระสงฆ์เก็บไว้ใช้เป็นยา

OFFERING HONEY TO MONKS

Mon people will offer honey to monks on the 15th day in the period of the waxing moon in the 10th month. The people believe that they will get a lot of merit from this ceremony because in the Buddha's life time people used honey to mix with herbs and honey is also a medicine so the monks can keep honey for mixing medicine to heal themselves and the people.

เรื่อง ประเพณีล้างเท้าพระ



ชาวมอญจะทำพิธีล้างเท้าพระในวันออกพรรษา คือ เมื่อทำบุญตักบาตรตอนเช้าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว พระภิกษุสงฆ์จะต้องทำพิธีปวารณาตนออกพรรษาโดยเดินลงจากศาลาการเปรียญสู่พระอุโบสถ ระหว่างสองข้างทางจะมีญาติโยมตลอดจนอุบาสก อุบาสิกา ราดน้ำที่สะอาดปรุงด้วยน้ำหอม น้ำอบและกลั่นดอกไม้ลงบนเท้าพระพร้อมถวายช่อดอกไม้รูปเทียนแด่พระสงฆ์

ชาวมอญถือว่าการล้างเท้าพระได้กุศลอย่างมาก เนื่องจากพระภิกษุสงฆ์อยู่จำพรรษาครบ ๓ เดือน ปฏิบัติตามหลักคำสอน พระธรรมวินัยอย่างเคร่งครัดครบถ้วนสมบูรณ์

กินแบบมอญ

- ข้าวแช่
- แกงมะตาด (พื้สะเปรี๊)
- แกงกระเจี๊ยบ (พื้สะเจี๊ยบ)
- แกงบอน (พื้กราว)

การแต่งกาย

ผู้ชายนุ่งผ้าโสร่ง มอญเรียกว่า เกล็ด ส่วนเสื้อเป็นเสื้อคอกลมผ่าอกตลอด สมัยก่อนนิยมโพกผ้าที่ศีรษะ ปัจจุบันใช้ผ้าขาวม้าพาดไหล่ซ้าย

ผู้หญิงนุ่งผ้าถุงเรียกว่า หนิ้นท์ คล้ายผ้าถุงของผู้ชายแต่ลายของผู้หญิงจะละเอียดกว่า ส่วนเสื้อเป็นเสื้อคอกลมแขนกระบอกสามส่วน เอวสั้นพอดีขอบผ้าถุง (ที่มา : คุณทวี แก่นดำ, ๒๕๕๔)

WASHING MONK'S FEET

Mons follow the tradition at the end of Buddhist lent. After the people have offered the food to the monks in the morning then the monks will make a ceremony for ending the lent. They will walk down from the sermon hall in a monastery to the hall of the temple. On the sides of their walking path there will be parents, relatives and people both male and female pouring water mixed with Thai traditional perfume called Nam Ob on their feet and giving them bunches of flowers, incense sticks and candles.

Mons believe that they will make a lot of merit by washing the monk's feet because the monks have prayed and have been in the laws of Buddha strictly for three months and to support or do something for the practice monks is a way to make good merit.



MON EATING STYLE

- Cooked rice in iced flower smell water with side dishes (Kao Cha)
- Elephant apple curry
- Okra curry
- Elephant ear curry

MON DRESSING STYLE

Males wear sarong and chest separated round neck shirt. In the past their heads were wrapped around with a piece of cloth but in present Mon males just lay a traditional bathing cloth on their shoulders.

Females wear sarong as male but the pattern for females are neater and round neck shirts that have three quarter long sleeves. (Source : Mr.Tawee Gandam, 2011)

เรื่อง การก่อพระเจดีย์ทรายและพระทรายขาวเปลือก



การก่อพระเจดีย์ทราย เป็นประเพณีที่ได้กระทำสืบทอดกันมา เป็นงานบุญที่พุทธศาสนิกชนมีจิตศรัทธาที่จะกระทำกันขึ้นมา มีความประสงค์ที่จะนำทรายเข้าวัดมาใช้เป็นประโยชน์ในการก่อสร้าง แต่สำหรับหมู่บ้านไผ่ดำ อำเภอบางน้ำเปรี้ยว ซึ่งไม่มีทรายอยู่ในบริเวณใกล้เคียง จึงได้มีการสั่งซื้อทรายมากองไว้ก่อน และชาวบ้านจะไปซื้อเอามาทำการก่อสร้างพระเจดีย์ทรายอีกทีหนึ่ง

ทางวัดจะประกาศให้ชาวบ้านทราบก่อนที่จะมีการก่อพระเจดีย์ทรายว่าจะเป็นวันพระไหน เมื่อนัดกันพร้อมเพรียงถึงวันกำหนดแล้ว ประชาชนทำบุญและร่วมกันก่อพระเจดีย์ทราย บางคนอาจจะก่อในตอนเช้าหรือสายก็ได้ โดยจะซื้อทรายมาก่อเป็นรูปคล้ายเจดีย์ยอดแหลมตามแต่ว่าใครจะทำองค์ใหญ่หรือองค์เล็ก และมีการประกวดพระเจดีย์ทรายว่าของใครจะประดับธงสีต่าง ๆ ได้สวยงามกว่ากัน ส่วนการก่อพระทรายขาวเปลือกนั้นเป็นการทำบุญอย่างหนึ่งของชาวไผ่ดำ ซึ่งแตกต่างจากการก่อพระเจดีย์ทราย และได้เปลี่ยนจากทรายมาเป็นข้าวเปลือกที่เป็นผลผลิตจากอาชีพการทำนา โดยขนมาทำบุญที่วัดเมื่อถึงวันก่อพระทรายขาวเปลือกชาวบ้านก็นำข้าวเปลือกใส่กระบุงแบกไปเทกองรวมกันไว้ในบริเวณที่วัดจัดไว้ให้ จากนั้นก็นำข้าวที่ได้นี้ไปขายเปลี่ยนเป็นปัจจัยในการทำนุบำรุงสถานที่ของวัดต่อไป



BUILDING SAND AND PADDY PAGODA

Building sand and paddy pagodas are the traditions of people in Pai Dam (Black Bamboo) village in Bang Nam Prieu district. The objective of the two traditions is to make merit. There is no sand in the village so the leader will set the date on a Buddhist holy day, before that day the leader will buy the sand and pile it near the temple, when the day comes the villagers will buy some from the leader and load it into the area of the temple to make pagodas and decorate with color flags. There is also the sand pagoda decorating competition. The sand will be used for the temple building.

The other tradition is to make merit by loading paddy into the temple then sell it and keep the income for the temple fixing and developing. The paddy pagoda is different because villagers will bring paddy from their fields and pile it all together in the same area as only one big pagoda without any decoration

เรื่อง การสวดคาถาปลาช่อน



การสวดคาถาปลาช่อนเป็นพิธีกรรมการขอฝนแบบหนึ่งของอำเภอบางน้ำเปรี้ยว (ศึกษาธิการอำเภอบางน้ำเปรี้ยว, ๒๕๔๑ : ๕๖) โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ทำการสวด นับว่าเป็นความร่วมมือระหว่างสถาบันทางศาสนากับสถาบันทางครอบครัวในสังคมชนบทที่ได้กระทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อจัดความแห้งแล้งที่เกิดขึ้น

สถานที่ที่สวดคาถาปลาช่อนนั้นใช้บริเวณทุ่งนาหรือลานดินแห่งใดแห่งหนึ่ง ทำการขุดหลุมเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส

มีความกว้างยาวประมาณสองศอกหนึ่ง หรืออาจจะมากกว่านั้นก็ได้ และให้ความลึกพอสมควร แล้วตักน้ำมาใส่ในหลุมพร้อมทั้งปลาช่อน ตรงมุมเหลี่ยมทั้งสี่ด้านห่างออกไปประมาณสองศอกจะปักฉัตรที่ทำด้วยไม้ไผ่แบบห้าชั้นหรือเจ็ดชั้น ตั้งศาลเพิงตาที่หันหน้าไปทางหลุมสำหรับวางเครื่องบวงสรวง ปูด้วยผ้าขาวเป็นชั้นลดหลั่นกัน และตามปลายเสาของศาลเพิงตาก็ต้องทำเล็ก ๆ ผูกติดไว้ด้วย

สิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งได้แก่ อาสนะสงฆ์ซึ่งทำหันหน้ามาทางหลุมด้วยเช่นกัน ชาวบ้านในท้องถิ่นก็จะพากันมานั่งฟังพระสวด พระสงฆ์จะทำการสวดคาถาปลาช่อนหรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “พระคาถาขอฝน” โดยจะทำการสวดทั้งสิ้น ๑๐๘ จบ การสวดจะดำเนินไปจนกว่าจะครบจำนวนและจะใช้เวลาประมาณห้าวันหรือเจ็ดวัน การสวดคาถาปลาช่อนเป็นเรื่องของการทำให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ในส่วนน้อยก่อน โดยการขุดหลุมใส่น้ำและปลาช่อนมาเป็นตัวเชื่อมในความอุดมสมบูรณ์ เพราะปลาช่อนเป็นสัตว์น้ำจืดที่มีอยู่ในท้องถิ่นและชอบว่ายน้ำขึ้นมาเล่นน้ำฝนที่ตกใหม่บนพื้นนา จึงได้นำลักษณะเช่นนี้มาเป็นเคล็ดในการขอฝนของพิธีสวดคาถาปลาช่อน



SNAKE HEAD FISH SPELL PRAYER

The Snake Head Fish Prayer is a tradition of people in Bang Nam Prieu District which religious institution and family institution cooperate together to get rid of the draught. Source : Bang Nam Prieu District Education Office: 1998: 56

The prayer will be prayed by monks. The ceremony is arranged at the rice field or soil field. The people will dig a cubit wide and long square hole or bigger then pour water and put a snake head fish into the hole. The hole should be quiet deep. There are four bamboo multi tiers umbrellas stabbed down two cubits away from each angel of the square. The spirit house are set near and turning to the hole for putting things to appease the spirit. The floors of the spirit houses are in descending order and covered by white cloth.

Another thing that important is the platform seat for monks that also turn to the hole. The local people will come to listen to the prayer asking for rain that will be continually prayed by monks for 108 rounds which will take about five to seven days. People believe that water and fish they put in the hole represent the fertility and the ceremony will bring richness to the area. They use snake head fish because it is a local fish that likes to swim in the rice field happily after it have just rained. Therefore this became the trick to pray for the rain.

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด

สำหรับชาวไทยรามัญ เมื่อหญิงใกล้คลอด ก็จะต้องมีการเตรียมอุปกรณ์เพื่ออยู่กระดานไว้ให้พร้อมที่จะใช้ได้ทันที ได้แก่ ไม้แผ่นกระดานที่ยกพื้นสูงประมาณหนึ่งศอก และไม้ท่อนพื้นสำหรับก่อไฟอิง

การคลอดลูกตามประเพณีไทยรามัญ จะต้องมีการทำขวัญหรือยกครู ได้แก่ การจัดเตรียมข้าวสารใส่กะละมัง มะพร้าวหนึ่งลูกและกล้วยน้ำว้าอีกหนึ่งหวี พร้อมหมากพลูไว้นบนข้าวสาร ของยกครูนี้หมอดำแยที่ทำการคลอดเอากลับไปบ้านด้วย

เมื่อเวลาที่คลอดใหม่ ก็จะต้องมีการตัดสายสะดือด้วยการผูกสายสิญจน์หรือด้ายที่สะดือก่อนทำการตัด ซึ่งอาจจะเป็นกรรไกรหรือสมัยก่อนใช้ฟันไม้รวกตัด จากนั้นจึงนำไปอาบน้ำและทำความสะอาด เอาเด็กนอนบนเบาะใส่กระดัง ตรงสายสะดือต้องใส่ยาที่ประกอบด้วยขมิ้น ปูนและการบูร และเอาผ้าผูกไว้รอบตัวสามวันจึงเอาผ้าออกได้ สายสะดือที่เหลือติดอยู่ก็จะหลุดออก

ผู้เป็นแม่ของเด็กก็ต้องอยู่กระดานไฟ โดยมีกองไฟสูงอยู่ข้าง ๆ ซึ่งต้องเตรียมในการก่อไฟให้มีความปลอดภัยด้วย ก่อนนอนไฟตามโบราณกาลก็จะต้องมีการดับไฟเสียก่อนตามความเชื่อที่จะไม่ให้ไฟจนปวดแสบปวดร้อน การอยู่ไฟใช้เวลาประมาณสามวันหรือเจ็ดวัน (ศึกษาธิการอำเภอบางน้ำเปรี้ยว, ๒๕๔๑ : ๕๔)

BIRTH TRADITION

When a Thai Mon mother is about to give birth the midwife will prepare equipment for delivering the baby, there are wood boards, one cubit high wood board platform and some firewood for the mother to roast after giving birth. The ceremony for encouragement and showing respect to teachers will also be arranged according to the Mon tradition. There are a bowl of white rice, a coconut, a hand of cultivated bananas, betel nuts and betel leaves used in the ceremony which the midwife will bring back home after the ceremony has finished.

After the baby has just been born the midwife will tie the umbilical cord with the holy threat or normal threat and cut with scissors or in the past the midwife used reed skin after that she will lay the baby down on the cushion on a threshing basket. The midwife will apply medical herbs which are curcuma, red lime and camphor that mixed together on the cord and bind a piece of cloth around the baby's tummy for three days till the cord slip off itself.

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการตาย

ประเพณีการตายของชาวไทยรามัญ ที่ได้ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาคือ เมื่อมีคนตายก็มีการทำโลงสำหรับบรรจุศพ การทำโลงนี้แต่ก่อนมีความเชื่อว่าจะต้องไปทำที่วัด แต่ภายหลังนำมาทำที่หน้าบ้านได้

การสวดพระอภิธรรม จัดขึ้นสามวันหรือมากกว่านั้นก็ได้ ถ้าเป็นครอบครัวที่มีความขัดสนเรื่องเงินทองแล้ว ก็อาจจะเผาเลย ซึ่งเป็นการสะดวกไม่ต้องยุ่งยากภายหลัง และเมื่อตายครบเจ็ดวันแล้วมีการทำบุญ ๗ วันตามปกติ แต่ถ้าครอบครัวของผู้ตายมีฐานะดี มักจะมีการเก็บไว้ทำการบำเพ็ญกุศลในโอกาสที่เหมาะสม และมีการละเล่นเรียกว่า ทะแยมมอญ หรือ อาจจะเป็นพิณพาทย์มาตีประโคมก็ได้ (ศึกษาธิการอำเภอบางน้ำเปรี้ยว, ๒๕๔๑ : ๕๙)

DEATH AND CREMATION

After someone die in the past Mons will make the coffin themselves at the temple and now also in front of their houses. The cremation will occur for three days or more, up to the status of the family. The poor family, for the convenient, will finish the cremation in one day. On the seventh day after the death the family will arrange the religious ceremony. In a rich family the body will be kept longer and cremate in the proper occasion. There are a traditional game called Ta Ya Mon and Thai traditional orchestra playing during the ceremony.

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน

ประเพณีแต่งงานของชาวไทยรามัญนั้น เจ้าบ่าวจะแห่ขันหมากที่ประกอบด้วยหมากและพลูคู่หนึ่ง ขนมน้ำเงินกับข้าวหมาก และขนมทองหยอดอีกคู่หนึ่งไปยังบ้านเจ้าสาว และมีการต้อนรับจากทางบ้านเจ้าสาว นำสินสอดเงินทองมามอบให้ พ่อแม่เจ้าสาวตรวจตราให้เรียบร้อย ให้เจ้าสาวออกมารวมตักบาตรและถวายดอกไม้แด่พระสงฆ์ที่นิมนต์มาเจริญพระพุทธมนต์ และไหว้พ่อแม่พี่น้องของทั้งสองฝ่าย

ส่วนหมากที่นำมาเป็นขันหมาก ตามประเพณีจะใส่ไว้ในโตกซึ่งมีพลูถึงเก้าเรียงด้วยกัน มีสีเสียด ปูนและยา โดยใส่ปูนและสีเสียดไว้ในกระหวางตามตรงกลาง พลุเรียงวางไว้รอบ ๆ ในโตก เมื่อทำพิธีเสร็จเรียบร้อยแล้วก็เอาหมากพลูนี้แจกให้ผู้ร่วมงานและผู้ที่มีลูกสาว เพื่อให้นำไปให้ลูกสาวของตนจะได้รู้ถึงการแต่งงานและประเพณีของรามัญ

เมื่อเวลาที่แต่งงานแล้ว เจ้าบ่าวไปอยู่บ้านเจ้าสาว ๆ ต้องทำการต้อนรับ หรือเจ้าสาวไปอยู่บ้านเจ้าบ่าว ๆ ก็ต้องทำการต้อนรับเช่นเดียวกัน และมีการเลี้ยงข้าวปลาอาหารในหมู่ญาติของทั้งสองฝ่าย (ศึกษาธิการอำเภอบางน้ำเปรี้ยว, ๒๕๔๑ : ๕๘)

MON WEDDING

In Mon wedding tradition the groom will arrange the parade to the bride's house with the trays of gifts for the family including a couple of ceremonial trays containing betel, a couple of Thai rice noodle and sweet fermented rice trays and another couple of egg drop sweet trays. The bride family will be waiting to welcome the groom's parade then the parents will check the dowry and they will offer food and flowers to monks together then the monks will bless them. After that the groom and the bride will pay respect to their parents.

In the ceremonial tray is a Thai wooden utensil containing nine betel leaves around a banana leaves vessel that contains lime and tobacco. After the ceremony betel will be given off to the participants who have daughters as to teach their daughter about the tradition.

After the marriage weather the bride or the groom will move in, the other family will have to make a party for welcoming.

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบางปะกง”

เรื่อง ประเพณีงานแห่ธงตะขาบ



งานแห่ธงตะขาบ เป็นประเพณีของชาวมอญ ที่ตั้งรกรากอยู่ใกล้วัดพิมพาวาส ในเขตอำเภอบางปะกง โดยจะมีการแห่ธงตะขาบในช่วงเทศกาลสงกรานต์ คือตั้งแต่วันที่ ๑๒ - ๑๔ เมษายน ของทุกปี

ในการแห่ธงตะขาบ มีประเพณีที่น่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับหัตถกรรมพื้นบ้าน คือ การทำธงกระดาษ อันได้รับความรู้ถ่ายทอดมาจากบิดามารดา ช่างทำธงจะต้องมีความรู้และทราบรายละเอียดของธงเป็นอย่างดี เช่น ตัวตะขาบ ๑ ตัว มีนม ๙ รวมนม นมละ ๑๔ ช่วง และนมตะขาบจะต้องมีนมคู่ ตะขาบตัวเมียมี ๑ ปาก ส่วนตัวผู้มี ๒ ปาก เมื่อทำเสร็จจะต้องนำแปรง หวี กระจก ผม ๑ ปอย และผ้าเช็ดหน้า แขนวไว้ที่ปากตะขาบ การถวายธงตะขาบจะถวายครั้งละ ๒-๓ ตัว การแห่ธงตะขาบนิยมแห่ทางบกมากกว่าทางน้ำ เมื่อถึงวัดจะชิงธงไว้กับต้นเสาในศาลาวัด แล้วพระก็จะนำสายสิญจน์มาวางรอบธง การถวายธงเริ่มด้วยการกล่าวบทนมัสการคุณพระศรีรัตนตรัย ตามด้วยการสรงน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์ หลังจากนั้นชาวบ้านก็จะไปผูกธงตะขาบแล้วชักขึ้นไปบนเสาหงส์ เชื่อกันว่า ทุกครั้งที่ธงตะขาบส่ายหน้าเพราะแรงลมจะทำให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วขึ้นสวรรค์

(ที่มา : จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๓๙ : ๑๑๔)



CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIVES IN “BANGPAKONG DISTRICT”

CENTIPEDE FLAG PARADE

The centipede flag parade is a tradition of Mon people that settle near Pim Pa Was Temple in Bangpakong district. The parade occurs annually during Songkran festival from the 12th to the 14th of April.

The interesting thing of this tradition is paper flag making or centipede flags making which has been passed on from generation to generation. The flag makers should know all details of the flag very well and know how many of each organ they have such as a male centipede has two mouths and a female centipede has one mouth. After they finish making the flags they have to hang powder, a comb, a mirror, a bunch of hair and a napkin on the centipede mouth. The people will offer once two to three centipedes.

People usually parade centipede flags by land than by water. When the parade arrives at the temple they will stretch the flags with a pole of the temple pavilion then monks will lay holy threat around the flag. The offering ceremony of the flag starts with the prayer to worship the triple gem then pouring water on the monks and Buddha images. After that the people will tie centipede flags with the swan pole to raise it up. They believe that when the centipede's heads moves because of the wind, it will make their ancestors get in the paradise. (Source : Chachoengsao, 2538 : 121)

เรื่อง ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง



โดยทั่วไปพุทธศาสนิกชนจะคุ้นเคยกับการตักบาตรข้าวสารอาหารแห้ง หรือด้วยข้าวสุกและกับข้าวชนิดต่าง ๆ แต่ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการตักบาตรที่แปลก คือ การตักบาตรน้ำผึ้ง ซึ่งเป็นประเพณีถวายน้ำผึ้งพระภิกษุและสามเณรของชาวมัณเฑียรที่วัดพิมพาวาส อำเภอบางปะกง มูลเหตุของการถวายน้ำผึ้งสืบเนื่องจากสมัยพุทธกาลซึ่งพระพุทธเจ้าอนุญาตให้พระภิกษุสามเณรรับน้ำผึ้งและน้ำอ้อยเป็นยาได้

ชาวบ้านซึ่งส่วนใหญ่อยู่ริมคลอง จะล่องเรือมายังวัดพิมพาวาส การตักบาตรน้ำผึ้งมักจัดกันที่ศาลาวัด ขณะที่พระสงฆ์เจริญพระพุทธมนต์นั้น ชาวบ้านจะนำน้ำผึ้งมาใส่บาตรและใส่น้ำตาลในจานที่วางคู่กับบาตร ส่วนอาหารคาวหวานใส่ไปในภาชนะที่วางไว้อีกด้านหนึ่งของศาลา อาหารพิเศษที่นำมาใส่บาตรนอกเหนือไปจากน้ำผึ้งและน้ำตาลแล้ว มักจะมีข้าวต้มมัดสำหรับพระจมน้ำผึ้งฉันด้วย (ที่มา : จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๓๙ : ๑๒๑)

OFFERING HONEY TO MONKS CUSTOM

The Buddhists generally offer rice, dried food, cooked rice and food to monks but in Chachoengsao the people also offer honey to monks which is the tradition of Raman or Mon people in the community of Pim Pa Was Temple, Bangpakong district. The reason to offer honey to monks is because in the Buddha life time monks are allowed to receive honey and sugar cane juice as medicine.

The people who live on the sides of the canal will paddle their boats to the temple to join the ceremony which usually be arranged at the temple's pavilion. While the monks are praying, the people will put honey in alms bowls and put some sugar cane in the plates beside alms bowls. The food will be placed at the other side of the pavilion. Special sweet that is also offered with honey and sugar cane is Kao Tom Mad or steamed bananas with sticky rice for eating with honey.

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอบ้านโพธิ์”

เรื่อง ประเพณีแห่หลวงพ่อพุทธโสธรทางน้ำของอำเภอบ้านโพธิ์



หลวงพ่อพุทธโสธร หรือที่ชาวบ้านเรียกชื่อสั้น ๆ ว่า “หลวงพ่อโสธร” เป็นพระคู่บ้านคู่เมืองของฉะเชิงเทรา มาช้านาน ประดิษฐานอยู่ที่วัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอมืองฉะเชิงเทรา ในสมัยดั้งเดิมเรียกว่า “วัดหงส์” จะเป็นปีใดไม่มีหลักฐานปรากฏ ท่านผู้รู้สันนิษฐานว่า หลวงพ่อโสธรน่าจะประดิษฐานที่วัดหงส์ ประมาณ

พ.ศ. ๒๓๐๓ ตรงกับสมัยต้นกรุงธนบุรี หากนับถึงปัจจุบัน พ.ศ. ๒๕๕๗ จะมีอายุ ๒๕๕ ปี

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เคยเสด็จทอดพระเนตรวัดโสธร เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ทรงมีพระราชหัตถเลขาถึงพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ครั้นดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ฯ สยามมกุฎราชกุมาร เกี่ยวกับหลวงพ่อพุทธโสธรตอนหนึ่งว่า “พระพุทธรูปว่าด้วยศิลาแลงทั้งนั้น องค์สำคัญว่าเป็นหมอดินนั้นคือองค์อยู่กลาง ตูรูปटकและเอวงาม เป็นทำนองเดียวกันกับพระพุทธรูปเทวปฏิมากร แต่ตอนบนกลายเป็นด้วยฝีมือของผู้ที่ไปปั้น ว่าลอยน้ำมากก็เป็นความจริงเพราะเป็นพระศิลาแลง คงจะไม่ได้ทำในที่นี้ ความนิยมนับถือในความเจ็บไข้อยู่ข้างมาก มีคนไปมาเสมอมิได้ขาด จนถึงร้านรูปเทียนประจำอยู่ได้ ทั้งที่สะพานและประตูกำแพงแก้ว ๒๐ คน ถ้ามองดูชายได้ในวันละก็ต่ำลึง มีทอดตัว พวกจีนเข้ารักษา”

จากพระราชหัตถเลขาเบื้องต้น แสดงให้เห็นว่า หลวงพ่อโสธรเป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ มีอิทธิปาฏิหาริย์ มากมาย ดลบันดาลให้ผู้คนหายป่วยหายไข้ คลายความทุกข์เข็ญต่าง ๆ นานา ทำนายโชคชะตาว่าสนาได้ทั้งอดีต ปัจจุบัน และอนาคต มีประชาชนศรัทธา เคารพนับถือมากมายแล้ว



ด้วยอานุภาพแห่งความศักดิ์สิทธิ์และอิทธิปาฏิหาริย์ เป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลผู้เคารพนับถือโดยทั่วไป ชาวฉะเชิงเทราจึงพร้อมใจกันจัดให้มีงานนมัสการหลวงพ่อโสธรเป็นประจำทุกปี ปีละ ๓ ครั้ง ได้แก่ งานเทศกาลกลางเดือน ๕ งานเทศกาลกลางเดือน ๑๒ และงานเทศกาลตรุษจีน งานเทศกาลกลางเดือน ๑๒ แรกเริ่มเดิมทีจัดงานเพียง ๓ วัน ได้แก่ วันขึ้น ๑๔ – ๑๕ ค่ำ และวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เป็นการแห่หลวงพ่อพุทธโสธรทางบก วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เป็นวันแห่หลวงพ่อพุทธโสธรทางน้ำ และวันแรม ๑ ค่ำ มีการเวียนเทียนและสรงน้ำพระ ต่อมาปี พ.ศ. ๒๔๙๔ ได้เพิ่มการจัดงานขึ้นอีก ๒ วัน ได้แก่ วันขึ้น ๑๒ – ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒ รวมการจัดงานทั้งหมด ๕ วัน และถือเป็นประเพณีปฏิบัติสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน

ประวัติความเป็นมาของการแห่หลวงพ่อบุทธโสธร อำเภอบ้านโพธิ์

ประเพณีแห่หลวงพ่อบุทธโสธร เริ่มมีขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๓๓ ผู้เริ่ม คือ นายทรัพย์ หัวหน้าคณะละครคลองโสธร ซึ่งมีมูลเหตุมาจากในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ ได้เกิดโรคฝีดาษระบาด คณะละครของนายทรัพย์ เป็นโรคฝีดาษจนต้องหยุดแสดงละครอาชีพ นายทรัพย์จึงได้ขนานหลวงพ่อบุทธโสธร ถูกรักษาหายจะจัดการฉลองสมโภชหลวงพ่อบุทธทางเรือให้เป็นที่สนุกสนาน คณะละครที่เป็นฝีดาษรวมทั้งชาวบ้านได้หายขาดจากโรคฝีดาษอย่างน่าอัศจรรย์ นายทรัพย์และชาวโสธรจึงได้จัดการแห่สมโภชทั้งกลางวันและกลางคืน จนเป็นประเพณีสืบต่อกันมา

เดิมทีเคยไม่มีการแห่หลวงพ่อบุทธโสธรทางเรือลงมาถึงบ้านโรงสีล่าง ตำบลท่าพลับ และอำเภอบ้านโพธิ์ เช่นปัจจุบัน แต่มีครั้งหนึ่ง นายทรัพย์ หรือ “โตไพบุทธ” ตามที่ชาวบ้านเรียกได้นำละครมาแสดงถึงโรงบ่อนท้ายตลาดโรงสีล่าง ตำบลท่าพลับ อำเภอบ้านโพธิ์ แล้วเกิดเรื่องราวจึ้น ขณะที่โตไพบุทธกำลังแสดงละครอยู่ผู้มีอิทธิพลในขณะนั้นและพรรคพวกได้ใช้กำลังลักพาตัวลูกสาวโตไพบุทธไปทิ้งเครื่องละคร โตไพบุทธไม่เห็นหนทางอื่นใดที่จะช่วยลูกสาวได้ นอกจากหันหน้าพึ่งบารมีหลวงพ่อบุทธโสธร โดยขนานว่า ถ้าได้ลูกสาวกลับคืนมา จะแห่หลวงพ่อบุทธมาสมโภชที่โรงสีล่าง ตำบลท่าพลับ ด้วยความศรัทธาและบารมีของหลวงพ่อบุทธโสธร โตไพบุทธจึงได้ลูกสาวกลับคืนมาภายใน ๓ วัน นับแต่นั้นมาจึงได้มีการแห่หลวงพ่อบุทธทางเรือมาถึงโรงสีล่างแล้วแห่ต่อไปจนถึงอำเภอบ้านโพธิ์ เพื่อให้ประชาชนได้สักการบูชาและเป็นประเพณีสืบมาจนกระทั่งทุกวันนี้

CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEVES OF “BAN PHO DISTRICT” SOTHORN BUDDHA IMAGE FLOATING PARADE

Sothorn Buddha, the Buddha of Chachoengsao had been placed at Sothorn Wararam Worawihan temple or was called Wat Hong or swan temple in Muang district since about hundred years ago but can't actually identify how long it has been placed at the temple. The knowledgeable people presumed that the Buddha image had been placed there since the beginning of Thon Buri period which is 234 years ago.

King Rama the 5th visited the temple in 1451 B.E. and had written a letter to King Rama the 6th who was the crown prince at that time telling about the temple that “The holy one laterite Buddha image is the one in the middle which has beautiful lab and waists, similar to the graven Buddha image but the upper part is molded up. It is true that the image had floated on the water to here because the laterite is not found here. Most people believe in healing. There are so many people come by all the time that the incense and candle sellers can station here. I asked 20 people at the bridge and the low wall surrounding the temple's door how much do they get each day”.

According to the royal writing, Sothorn Buddha image is the holy and powerful image that can inspire and heal sick people, decrease people's sorrows, predict the past, present and future and has been believed and worshipped by many people since long time ago.

Because of the big power that has been proved and seen, the people in Chachoengsao started to arranged the celebration to worship Sothorn Buddha image three times a year, one in the middle of the 5th month, another in the middle of the 12th month, and the last one is during Chinese New Year Festival.

The celebration in the mid of the 12th month was first arranged for three days from the 14th to the 15th in the period of waxing moon and the first day in the period of waning moon. There is the land parade of Sothorn Buddha image on the 14th day, the floating parade of the Buddha image on the 15th day of the waxing moon and there are triple circumambulation and Buddha images bathing on the 1st day in the period of waning moon. In 1494 B.E. people started to celebrate two more days for on the 12th and the 13th day in the period of waxing moon and it has been holding until the present time.

THE HISTORY OF SOTHORN BUDDHA IMAGE PARADE

The tradition started in 2344 B.E. by the head of Klong Sothorn Drama Troop, Mr. Sab. The reason to arrange the water parade of Sothorn Buddha Image was because in that year small pox was widely spread and affected his crews so much that they had to stop their performances so Mr. Sab vowed Sothorn Buddha that if his crew could be recovered soon he will started an enjoyable celebration for the Buddha by travelling through Bang Pa Kong river. After that his crews got well miraculously so that Mr. Sab arranged the celebration day and night and since that time it had started to be passing on and on as a tradition.

At first the parade length didn't reach Ban Rong See Lang community, Ta Plab sub-district and Banpho district but because once Mr. Sab, or as the people called him, leader Sab, came to the community for a performance, his daughter was kidnapped and the performing equipment were also stolen. He was so shocked that he couldn't find any way else to solve this so he once again vowed the Sothorn Buddha that if he could get his daughter back he would expand the length of the parade to Ban Rong See Lang community and then as he believed, because of the Buddha power, leader Sab got his daughter back in three days as he vowed. Since that, the people started to parade to the community and continue to Ban Pho district to allow the people to worship.

เรื่อง ประเพณีต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อโสทรทางน้ำ

ชาวอำเภอบ้านโพธิ์ที่อาศัยอยู่ริมแม่น้ำบางปะกง และตำบลใกล้เคียงจะถือเป็นประเพณีวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๒ ของทุกปี พาครอบครัวและบุตรหลานมาต้อนรับหลวงพ่อโสทร จุดธูปเทียนพร้อมดอกไม้ กราบนมัสการและปิดทองหลวงพ่อบุทธโสทรจำลองบนเรือลำใหญ่ที่ประดิษฐานองค์หลวงพ่อไว้ ซึ่งลอยลำอยู่ริมตลิ่งฝั่งน้ำบางปะกง มีวิวาทิศน์สดชื่น สวยงาม ร่มเย็น ทั้งยังมีเรือยนต์ลากจูง และเรือประกอบขบวนแห่ประดับตกแต่งธงทิวอย่างสวยงามเป็นการทำบุญฉลองศรัทธาของชาวบ้านโพธิ์รูปแบบหนึ่งที่หาได้ยาก การจัดเตรียมการต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อโสทรแต่ละแห่ง อาจมีกิจกรรมความเชื่อถือศรัทธาคล้าย ๆ กัน แต่ก็มีบางอย่างที่แตกต่างกันอยู่บ้าง

WELCOMING SOTHORN BUDDHA IMAGE FLOATING PARADE


The families of people who live on the sides of Bangpakong River in Ban Pho district and the districts nearby will gather to welcome the floating parade of Sothorn Buddha then worship and gild the copy image on a big boat that is stopping by the bank and there are beautiful views in fresh air and atmosphere and also beautiful decorated engine boats in the parade. This is one rarely seen way of Ban Pho people to make merit. The welcoming ceremony in each community has the similar activities but there are also some differences.

การต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่พุทธโสธร ของชุมชนตลาดบางกรูด

ชุมชนแห่งนี้เป็นสถานที่แห่งแรกของอำเภอบ้านโพธิ์ ที่ต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่พุทธโสธร คณะกรรมการของชุมชนจะจัดเตรียมปะรำพิธีไว้บริเวณท่าน้ำของวัดประศาสน์โสภณ (บางกรูด) ตั้งแต่วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒ ก่อนวันงาน ๑ วัน กลางคืนมีลิเกแสดงให้ประชาชน และวันรุ่งขึ้นก็มีการแสดงลิเกอีกครั้งวันเป็นการแสดงถวายการต้อนรับหลวงพ่พุทธโสธร นอกจากนั้น มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนตำบลใกล้เคียงได้มาร่วมทำบุญมัสการหลวงพ่ด้วย วันรุ่งขึ้น เวลาเช้า ประมาณ ๐๔.๐๐ น. ขบวนแห่หลวงพ่พุทธโสธรทางน้ำซึ่งเริ่มแห่มาจากวัดโสธรวรารามวรวิหาร อำเภอมะขาม จังหวัดฉะเชิงเทรา จนมาถึงท่าน้ำวัดบางกรูด ประชาชนทั้งชาวตลาดบางกรูดและตำบลใกล้เคียงที่มารอต้อนรับหลวงพ่ จะค่อย ๆ ทอยลงเรือ จดรูปเทียนพร้อมดอกไม้ กราบนมัสการบูชา พร้อมทั้งปิดทองหลวงพ่พุทธโสธรจนทั่วทุกคน ใช้เวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง เป็นเสร็จพิธี ขบวนเรือและคณะเจ้าหน้าที่ร่วมกันแห่หลวงพ่พุทธโสธรต่อไปยังท่าน้ำวัดผาณิตาราม ตำบลบางกรูด และตลาดโรงสีล่าง ตำบลท่าพลับ ต่อไป

ตลาดแห่งนี้เป็นตลาดเก่าแก่ ในอดีตมีความเจริญรุ่งเรืองมาก เป็นชุมชนใหญ่ มีผู้คนอยู่หนาแน่น มีโรงสีไฟชื่อว่า “โรงสีพระยาสมุทร” เป็นโรงสีแห่งแรกของจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นต้นเหตุที่มีการอัญเชิญขบวนแห่หลวงพ่พุทธโสธรทางน้ำในพื้นที่อำเภอบ้านโพธิ์ เดิมนี่โรงสีและตลาดเล็กกิจการไปหมดแล้ว ผู้คนอพยพไปทำมาหากินที่อื่นเกือบหมด คงเหลือตลาดเก่าตั้งอยู่ริมน้ำ มีคนอาศัยอยู่น้อยครอบครัว พอให้เห็นเป็นร่องรอย ณ จุดนี้มีคณะกรรมการเป็นผู้รับผิดชอบจัดการต้อนรับประจำปี โดยมีกำนันเป็นหัวหน้า ทุกปีจะมีการเตรียมการต้อนรับเป็นอย่างดี จัดสถานที่ ติดตั้งเต็นท์ โต๊ะ เก้าอี้ หาเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงานทั้งหมด จัดหาอาหารกลางวันให้ประชาชนรับประทานฟรีทุกคน มีการทำบุญถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์ให้ประชาชนที่มาต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่พุทธโสธรทุกคนได้ร่วมทำบุญพร้อมกันในโอกาสนี้ด้วย ในงานมีมหรสพ ลิเกแสดงเวลากลางคืน ๑ คืน และกลางวันอีกครั้งวัน และยังมีหุ่นกระบอกแสดงต้อนรับหลวงพ่อีกด้วย เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมไว้ให้บุตรหลานได้ชมอย่างเหนียวแน่น ถึงแม้สังคมจะเปลี่ยนแปลงไปมากเพียงใด แต่ศรัทธาความเคารพนับถือหลวงพ่พุทธโสธรในดวงใจของประชาชนทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ไม่เสื่อมคลาย

ณ บริเวณนี้เป็นบริเวณปากคลองประเวศบุรีรมย์ มีประชาชนอาศัยอยู่สองฝั่งคลอง ด้านหนึ่งเป็นบ้านปากคลองท่าถั่ว ตำบลสนามจันทร์ อีกด้านหนึ่งเป็นบ้านท่าถั่ว ตำบลบางกรูด แต่ก่อนเป็นชุมชนหนาแน่น มีเรือบรรทุกสินค้าและเรือยนต์โดยสารเดินทางผ่านไปมาระหว่างฉะเชิงเทรา – กรุงเทพมหานคร มีตลาดมีโรงสีตั้งอยู่ ๒ โรง มีวัดและโรงเรียนตั้งอยู่บริเวณเดียวกัน ประชาชนทั้งสองฝั่งคลองเรียกตนเองว่า “ชาวประตุน้ำท่าถั่ว” เพราะอยู่ใกล้ประตูระบายน้ำ ได้ร่วมกันจัดงานหลวงพ่พุทธโสธร เรียกงานนี้ว่า “งานประเพณีต้อนรับขบวนแห่ทางน้ำหลวงพ่พุทธโสธรประตุน้ำท่าถั่ว” จัดมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๔๔ นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา ๖๙ ปี เริ่มแรกมีนางสุอิน แซ่ตัน เป็นหัวเรือหัวแรง อาจารย์สุพจน์ สุกปลั่ง เป็นเลขานุการ



ในการจัดงาน ชาวประตุน้ำท่าถั่วประสบปัญหาความเดือดร้อน มีเด็กตกน้ำตายทุกปี ต้องการอาราธนาหลวงพ่พุทธรโสธร ได้แผ่เมตตาบารมี ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ปรากฏว่าตั้งแต่จัดงานพิธีต้อนรับหลวงพ่พุทธรโสธรให้ประชาชนร่วมกันทำบุญ ปิดทองหลวงพ่พุทธรโสธรแล้วปัญหาเด็กตกน้ำตายก็ไม่มีอีกเลย ด้วยความเคารพศรัทธาในอานุภาพแห่งความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่พุทธรโสธร ชาวประตุน้ำท่าถั่วได้ร่วมมือกันจัดงานอย่างเข้มแข็ง ปัจจุบันมีอาจารย์สุพจน์ สุกปลั่ง อดีตหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เป็นหัวหน้า มีคณะกรรมการจัดงานประมาณ ๑๐๐ คน ทุกปี จะร่วมกันบริจาคเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดงาน มีเหลือก็สะสมไว้เป็นทุนสำหรับจัดงานในปีต่อไป

กำหนดจัดงานประเพณีประจำปี ๒ วัน วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นวันสวดมนต์ จัดเตรียมสถานที่ติดตั้งเต็นท์ เป็นกองอำนวยการ ประดับธงทิวตามบริเวณงาน และอาคารบ้านเรือน กลางคืนมีมหรสพฉลอง ได้แก่ ลิเก ภาพยนตร์ ดนตรี และมีการรับประทานอาหารเย็นร่วมกัน สำหรับลิเก คุณบุญทอง เตียรประเสริฐ เป็นผู้สนับสนุนให้ทุกปี ส่วนภาพยนตร์ คุณปริญญา วัฒนดิถวิทย์ เป็นผู้อุปถัมภ์ให้ทุกปี ตลอดชีวิต ทั้งนี้เนื่องจากประสบอุบัติเหตุ ถูกกระแสไฟฟ้าช็อตจนเป็นลม แต่นึกถึงหลวงพ่พุทธรโสธร จึงหลุดออกมาจากสายไฟ ทำให้รอดชีวิต เสมือนตายแล้วเกิดใหม่ เพราะอานุภาพความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่พุทธรโสธรเป็นแน่แท้ ในวันที่ ๒ ของงานตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เป็นวันต้อนรับขบวนแห่ทางน้ำของหลวงพ่พุทธรโสธร ชาวประตุน้ำท่าถั่วจะร่วมกันทำบุญ ถวายภัตตาหารพระ ณ ที่ทำการฝ่ายสงฆ์ และบำรุงรักษาที่ ๓ ซึ่งตั้งอยู่ข้างประตูระบายน้ำท่าถั่ว ถือเป็นการทำบุญประจำปี ครั้นถึงเวลาประมาณ ๑๓.๐๐ น. ประธานกรรมการจัดงานจะเตรียมพานดอกไม้ ภูเบศร์เทียนและเงินทำบุญ ลงเรือลำน้อย ไปอัญเชิญหลวงพ่พุทธรโสธรที่ตลาดโรงสีล่าง ตำบลท่าพลับ เป็นการเริ่มต้นพิธีต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่พุทธรโสธรทางน้ำของชาวประตุน้ำท่าถั่ว ขบวนแห่องค์หลวงพ่จะแล่นมาตามลำน้ำบางปะกง แล่นตัดสายน้ำข้ามฝั่งคลองบริเวณโรงสีปากคลองท่าถั่วใช้เวลาประมาณ ๑ ชั่วโมง ในการจัดภูเบศร์เทียน กราบนมัสการ และปิดทององค์หลวงพ่พุทธรโสธรของชาวประตุน้ำท่าถั่ว และรวมพลังจิตใจส่งหลวงพ่พุทธรโสธรเดินทางต่อไป เป็นอันเสร็จสิ้นพิธีการต้อนรับขบวนแห่ทางน้ำหลวงพ่พุทธรโสธรของชาวประตุน้ำท่าถั่วประจำปี

SOTHORN BUDDHA WELCOMING CEREMONY AT BANG KRUD MARKET COMMUNITY

The community is the first spot in Ban Pho district to welcome the parade of the Buddha Image at Prasat Sopon or Bang Krud Temple wharf. The ceremony will be arranged from the 15th day of the waxing moon period in 12th month. On the day before the celebration at night and the half of the next day there will be Thai traditional dramatic performances performed as to welcome the Buddha image. People in nearby districts are invited to join for making merit and worshipping the Buddha in the morning. The parade from Sothorn Wararam Worawihan Temple in Muang Chachoengsao district arrive Bang Grood temple wharf at about 8 a.m. on the celebration day. After the arriving, people will slowly get on the boat to worship the Buddha. It takes about two hours to finish the ceremony then the parade will move on to Panitaram Temple's wharf in Bang Krud district and Rong See Lang Market in Ta Plab district.

Bang Krud Market is an old market that was very flourish in the past. It was the big community that very crowded. The reason to extend the length of the parade to the community is for the auspicious of the first rice mill's building in Chachoengsao, Praya Samut Rice Mill. Nowadays the mill and the market are out of the business and all the people move to other places. There are just a few families living there now and only the old market remains by the river side as the remark.

There are the sheriff and the committees who responsible for the arrangements of the ceremony at Bang Krud Market and also manage the income from the ceremony for free lunch

for all participants. During the celebration the people will offer food to monks for making merit and there are Thai traditional dramas and other traditional shows performed on the first night and a half of the next day. The puppet show is especially performed to welcome the parade and to inherit the old culture and traditions to young people in the next generation. Even the social now has changed but the strong respect to Sothorn Buddha in people's minds from the old to the new generation is still the same.

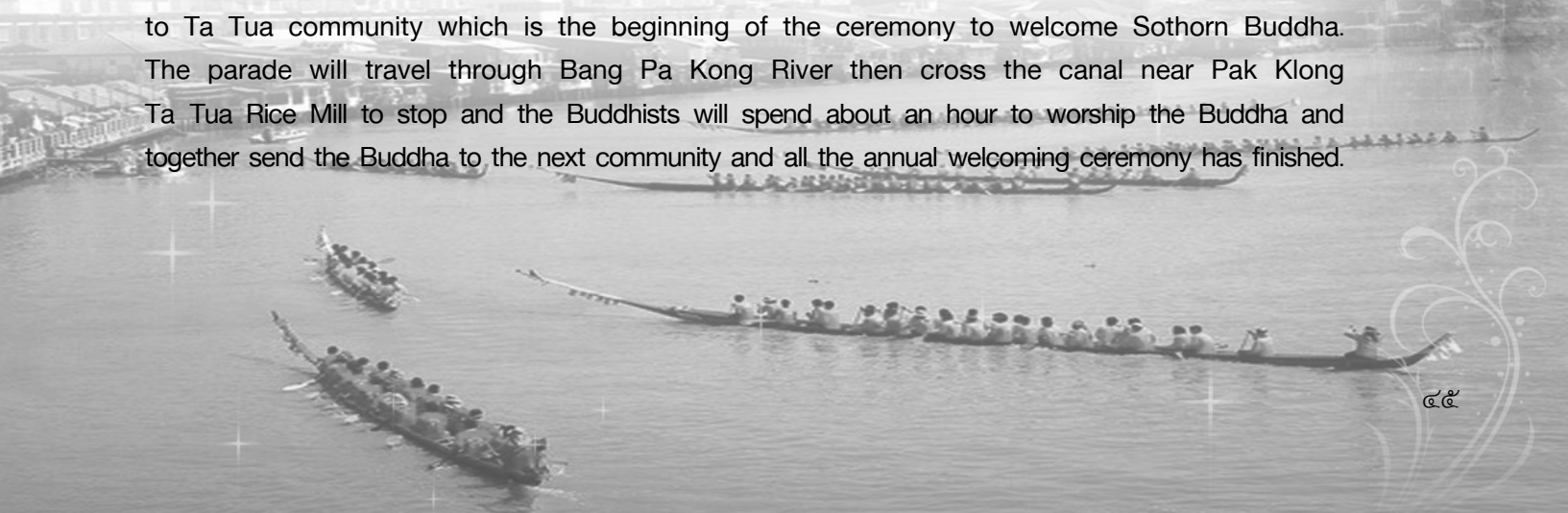
The area to elaborate in Bang Krud is the mouth of Prawet Buriram Canal that many people live along both of the sides. One side is called Ban Pak Klong Ta Tua community in Sanam Jan district and the other is called Ban Ta Tua community in Bang Krud district which was the crowded community before. There were trading boats and transporting boats travelling along from Bangkok to Chachoengsao, markets, two rice mills and the school that stands in the same area with a temple. The people on both sides of the canal call themselves "The villagers of Ban Ta Tua Water Gate Community" because it locates near a water gate. The welcoming ceremony at Bang Krud Market started to be arranged since 2488 B.E. till now it has been being held for 69 years. It was called "Ta Tua Water Gate Community's Sothorn Buddha Water Parade Welcoming Ceremony"

In the past there were children drowned every year so the people would in Bang Krud would like to invite the Sothorn Buddha to the community because they believed that his power, virtue and mercies could bring peace to the area and since they had started to arranged the ceremony there was no children drown any more that makes the people in Ta Tua Water Gate Community believe in the Buddha strongly and intend to arrange the ceremony.

In the present time the Former Leader of District Primary Education Office, Mr. Supod Sukplang is the leader of 100 committees to hold the ceremony that donate budget every year for the arrangements and the over left budget is kept for the next year.

The committees will prepare and decorate the area for the celebration on the day before the celebration and the people also decorate their houses with flags. In the evening the participants will have dinner together and watch the Thai traditional drama and other traditional shows which the host of the meal is Mr. Boonthong Tierprasert and the host of the movies is Mr. Parinya Watanadilokwit who decided to host every year for all of his life because once he got an electric shock and that moment he thought of Sothorn Buddha, he believes that because of the miracle from the Buddha so he could survive from the accident. It's like he had got a new life so he wants to be the host as to thank and show respect to the Buddha.

Sothorn Buddha Water Parade will arrive at Bang Krud on the second day of the annual ceremony which the people will offer lunch and food to monks at the office of water supply and maintenance 3 that situates by Ta Tua water gate then at 1 p.m. the representatives will prepare worshipping kits and take a small boat to invite the Parade from Rong Si Lang Market to Ta Tua community which is the beginning of the ceremony to welcome Sothorn Buddha. The parade will travel through Bang Pa Kong River then cross the canal near Pak Klong Ta Tua Rice Mill to stop and the Buddhists will spend about an hour to worship the Buddha and together send the Buddha to the next community and all the annual welcoming ceremony has finished.



การต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อโสทรทางน้ำของชาวตำบลบ้านโพธิ์

เริ่มต้นดำเนินการครั้งแรก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๙ สมัยนายลัทธิ สัตยวงค์ ดำรงตำแหน่งนายอำเภอบ้านโพธิ์ ครั้งนั้นขบวนแห่หลวงพ่อพุทธโสธรมาประดิษฐานค้างคืน ๑ คืน ทางอำเภอและคณะกรรมการตลาดสนามจันทร์ ร่วมกันจัดงาน โดยอัญเชิญองค์หลวงพ่อพุทธโสธรขึ้นจากเรือและประดิษฐานองค์หลวงพ่อโสธรบนบก ณ บริเวณหน้าว่าการอำเภอบ้านโพธิ์ ให้ประชาชนได้สักการะ พร้อมทั้งมีลิเกแสดงถวายการต้อนรับหลวงพ่อด้วย ปีต่อมาได้มีการเปลี่ยนแปลง ไม่มีงานกลางคืน มีการต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อพุทธโสธรทางน้ำเฉพาะเวลากลางวัน และถือปฏิบัติต่อกันเรื่อยมา ปัจจุบันอำเภอและเทศบาลตำบลบ้านโพธิ์เป็นผู้จัดเตรียมการต้อนรับ มีการติดตั้งเต็นท์อำนวยความสะดวก ประดับธงทิวบริเวณท่าหน้าอำเภอบ้านโพธิ์ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ กำหนดการ และจัดเจ้าหน้าที่ดูแลอำนวยความสะดวกในการขึ้นลงเรือขบวนแห่องค์หลวงพ่อ ป้องกันมิให้ผู้เฒ่าผู้แก่และเด็กพลัดตกลงน้ำ เรือขบวนแห่องค์หลวงพ่อจะมาถึงหน้าว่าการอำเภอในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ เวลาประมาณ ๑๕.๐๐ น. นายอำเภอจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนประชาชนชาวบ้านโพธิ์จัดรูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย ที่โต๊ะหมู่บูชาที่จัดเตรียมไว้บนบกในเต็นท์พิธี และลงเรือกราบสักการะ และปิดทององค์หลวงพ่อพุทธโสธรจำลอง ในเรือเป็นคนแรก หลังจากนั้นข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน และผู้มาร่วมงานก็จะค่อย ๆ ทอยลงเรือ เพื่อกราบสักการะ ปิดทอง พร้อมทั้งทำบุญ และรับการประพรมน้ำพระพุทธมนต์ เพื่อความเป็นสิริมงคล จนทั่วทุกคน เรือขบวนแห่องค์หลวงพ่อพุทธโสธรจะลอยลำอยู่ที่ท่าหน้าอำเภอบ้านโพธิ์ประมาณ ๒ ชั่วโมง ในงานนี้จะมีการจุดประทัด ประมาณ ๑,๐๐๐ นัด เพื่อต้อนรับองค์หลวงพ่อ เมื่อขบวนแห่เข้ามาใกล้ท่าเทียบเรือ และต้อนรับเสร็จพิธี บางปีอาจมีประชาชนนำพลู ตะไคร้ จุดถวายต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อโสทรทางน้ำด้วย

SOTHORN BUDDHA FLOATING PARADE WELCOMING CEREMONY AT BAN PHO DISTRICT

The ceremony was first held in 2489 B.E. while Mr.Latti Satyawong was taking the position of Ban Pho district's sheriff. At the first time of the ceremony, it was held in the evening Sothorn Buddha was invited to be installed at the district for one night. Sanam Jan Market committees and the district administration together arranged the ceremony to invite the Buddha up from the boat to install on the land in front of Ban Pho district office. There was Thai traditional drama performed as to welcome the Buddha. In the next year the ceremony had changed to be held only in day time and has been being like this until now. Today the people who responsible for the arrangements are Ban Pho District and Ban Pho Municipality including the decorations, the public relations, the security to take care of participants while getting on the boat. The floating parade will arrive at the front of Bang Krud District office on the 15th day of the waxing moon period of the 12th month at about 3 p.m. The sheriff will be the representative of the people to worship the Buddha on the land at the ceremonial tent and then be the first one to get on the boat to worship Sothorn Buddha. After that, government officials, distinguishes and the people will get on the boat to worship, gild the Buddha image and receive the holy water spreading from monks for the auspicious. The floating parade will be at Ban Pho district's wharf for about two hours. During the ceremony the people will light 1,000 firecracker to welcome Sothorn Buddha when the parade was about to arrive at the district's wharf and sometimes after the ceremony has finished the people will also light fireworks again to welcome the floating parade of holy Sothorn Buddha.

การต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อโสธรทางน้ำของสนามกอล์ฟบางปะกงริเวอร์ไซด์ คันทรี่คลับ

ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลแสนภูดาษ อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา คุณโอฟ้า อัครฤทธิกุล เป็นประธานกรรมการบริหารบริษัท ได้จัดพิธีต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อพุทธโสธรทางน้ำ เป็นเวลากว่า ๑๐ ปี และเป็นผู้อุปถัมภ์ยานพาหนะทางน้ำในขบวนแห่หลวงพ่อ เช่น โป๊ะประดิษฐานองค์หลวงพ่อพุทธโสธร เรือยนต์ลากจูงเรือใหญ่ ๒ ชั้น สำหรับให้วงมโหรีบรรเลงตามขบวนแห่ พร้อมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในเรือและจัดเตรียมอาหารมื้อเย็นต้อนรับเจ้าหน้าที่ในขบวนแห่ทุกคน ทำเป็นประจำทุกปีตลอดมา

ที่สนามกอล์ฟแห่งนี้ มีเจ้าหน้าที่ คณงานและผู้มีเกียรติมาร่วมงานแต่ละปีประมาณ ๕๐๐ – ๑,๐๐๐ คน ทางสนามกอล์ฟได้จัดเตรียมสถานที่บริเวณท่าน้ำริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ประดับธงทิวสวยงาม จัดตั้งโต๊ะหมู่บูชาพร้อมผลไม้ มีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมงานต้อนรับหลวงพ่อย่างกว้างขวางทั่วถึง เมื่อขบวนเรือแห่องค์หลวงพ่อพุทธโสธรเทียบท่าน้ำ จะมีการจุดประทัดต้อนรับ แล้วประธานกรรมการบริษัท จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัยที่โต๊ะหมู่บูชา ซึ่งจัดไว้ในปะรำพิธีบนบก พร้อมทั้งถวายผลไม้เป็นการสักการะ หลังจากนั้นจะเชิญชวนให้ประชาชนและผู้มีเกียรติร่วมพิธีสักการะและปิดทององค์หลวงพ่อพุทธโสธรในเรือ ในระหว่างนี้เจ้าหน้าที่ขบวนแห่หลวงพ่อพุทธโสธรทางเรือทุกคนจะถือโอกาสพักผ่อนรับประทานอาหารเย็น เรือขบวนแห่หลวงพ่อพุทธโสธรจะอยู่ ณ ท่าน้ำแห่งนี้เป็นเวลาประมาณ ๒ ชั่วโมง จึงเดินทางกลับวัดโสธรวรารามวรวิหารเป็นการเสร็จสิ้นการแห่หลวงพ่อพุทธโสธรทางน้ำตามลำน้ำบางปะกงของอำเภอบ้านโพธิ์

SOTHORN BUDDHA FLOATING PARADE WELCOMING CEREMONY AT BANG PA KONG RIVERSIDE COUNTRY CLUB

The golf club is in Moo 2, San Phoo Dard sub district, Ban Pho district, Chachoengsao. The Administrative Committee Chairman Bang Pa Kong Riverside Country Club, Mr. O-Larn Assawarittikul has been holding the ceremony for ten years.

There are two different types of vehicles or vessels used in the traditional Luang Phor Sothorn procession along the waterway. First, a type of floating vessel with a landing is used to carry the precious Luang Phor Sothorn Buddha image. Second, a two-story motorboat vessel is used for carrying all the Thai orchestra musicians, procession members, cooking appliances and materials. The motor boat is usually driven in front of the musicians vessel in which will play entertaining music all the way. This traditional procession along the waterway is uniquely conducted annually.

At end of the procession along the waterway is a golf course where between 500 and 1000 people (including staff) wait as to take part in the ceremonial ritual. The Bangpakong waterside of the golf course is usually colorfully decorated with various flags. This location is used for making the ceremonial ritual.

They are sets of altar tables placed in the pavilion that include a variety of fruit in order to make an offering to the Luang Phor Sothorn Buddha image. There are many people that participate in the welcoming of the Buddha image due to its popularity, and that it has also been widely been publicized. When the procession arrives at the docks near the golf course, loud sounding firecrackers are lighted and set-off in order to welcome it. After the firecrackers have been used, the president will light the candles and joss sticks at the altar and offer fruit as to pay homage to The Lord Buddha image. After that, participating honored

guests and general public will also join in the ceremony to worship and gild the Buddha image with gold leaf that is on the landing where the vessel has docked. During this time, staff and members of the procession will take a break and have dinner together.

The traditional procession of Laung Phor Sothorn, when docked, will last for about 2 hours, and then return the religious image back to the Laung Phor Sothorn Temple.

Upon returning to the Temple, it is then conclusively considered the finishing part the ceremonial ritual of the Laung Phor Sothorn procession along the waterway on the Bangpakong River in the “Ban Pho” district.

เรื่อง ประเพณีการต้อนรับขบวนแห่หลวงพ่อโสทรทางเรือของชาวราษฎร์ศรัทธาธรรม ตำบลคลองขุด

นายมนตรี สุขประเสริฐ อดีตครูใหญ่โรงเรียนวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม เล่าให้ฟังว่า ผู้เฒ่า ผู้แก่ที่มีอายุ ๑๐๐ ปีเศษ ได้เล่าว่าตั้งแต่เขาเกิดมาก็มีประเพณีแห่หลวงพ่อพุทธโสทร (จำลอง) มาก่อนแล้ว องค์หลวงพ่อพุทธโสทรจำลอง เป็นรูปเขียนติดกับไม้ฝา ๑ แผ่น กว้างประมาณ ๒๒ นิ้ว สูงประมาณ ๔๒ นิ้ว ปิดทองไว้ ชาวบ้านจะจัดพิธีแห่กันทุก ๆ ปี ในวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๑๒ โดยมีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการ ในสมัยก่อนมีการจัดแห่ทางเรือ คณะกรรมการจะตกแต่งเรือที่ใช้ในการแห่หลวงพ่อด้วยเรือขนาดใหญ่ แล้วใช้เรือพายที่มีทั้งเล็กและใหญ่เป็นเรือลากจูงไปทอดผ้าป่าตามวัดต่าง ๆ ที่คณะกรรมการตกลงกัน มักจะเป็นวัดที่อยู่ใกล้เคียง ได้แก่ วัดดอนทราย วัดทวด บางไผ่ วัดหัวสวน วัดสนามช้าง วัดเสม็ดเหนือ วัดเสม็ดใต้ วัดดอนศาลเจ้า วัดลาดบัว วัดประชาบำรุงกิจ วัดพนมพนาวาส โดยหมุนเวียนกันไปในแต่ละปี เมื่อจัดการทอดผ้าป่าและเลี้ยงอาหารเสร็จแล้วเรือพายก็พากันลากจูงเรือองค์หลวงพ่อด้วยเรือจำลองกลับมาทอดผ้าป่าที่วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม เสร็จแล้วมีการแข่งเรือพายที่มาในงาน มีคณะกรรมการวัดเป็นผู้ดำเนินการ โดยปักธงไว้กลางคลองเป็นเส้นชัย อีกด้านหนึ่งเป็นเส้นเริ่มต้นสำหรับปล่อยเรือแข่งขันครั้งละ ๒ ลำ ระยะทางห่างกันมากพอสมควร เมื่อคณะกรรมการปล่อยเรือแข่งออกจากเส้นเริ่มต้นแล้วลูกเรือของแต่ละลำ จะช่วยกันจ้ำสุดแรงหวังที่จะชนะ พอเรือเข้าใกล้ธง คนอยู่หัวเรือจะกระโดดแย่งธง เรือลำใดได้ธงเป็นฝ่ายชนะ นำธงไปให้คณะกรรมการจะได้รับรางวัลครั้งละ ๒ สตางค์ แข่งขันกันอย่างสนุกสนานจนเกือบมืดค่ำทุกปี ในปัจจุบัน ลำคลองตื้นเขิน เปลี่ยนมาแห่หลวงพ่อด้วยเรือจำลองทางบก โดยวันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๑๒ คณะกรรมการวัดทำพิธีสวดมนต์ พอเสร็จพิธีสงฆ์ ทางคณะกรรมการวัดจะทำลากเพื่อให้ประธานในพิธีจับเบอร์ เลือกวัดต่าง ๆ เมื่อจับได้วัดใดแล้ว พอถึงวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๑๒ คณะกรรมการจะช่วยกันตกแต่งรถให้สวยงาม เพื่อประดิษฐานหลวงพ่อด้วยเรือจำลองที่เป็นแผ่นไม้ แล้วร่วมกันแห่ไปทอดผ้าป่าตามวัดต่าง ๆ ที่คณะกรรมการจับฉลากได้ว่าหลวงพ่อด้วยเรือจะไปทอดผ้าป่าที่วัดใด สมัยก่อนมีลิเกแสดงฉลองในตอนกลางคืน ปัจจุบันมี วงดนตรีเฉลิมฉลองแทน ปฏิบัติเป็นประเพณีสืบต่อกันมา และจะต้องดำเนินการต่อไปเป็นประจำทุกปี (ที่มา : อำเภอบ้านโพธิ์. (๒๕๔๗). ๑๐๐ ปี อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา)

งานแห่หลวงพ่อด้วยเรือทางน้ำของอำเภอบ้านโพธิ์ ที่ล่องเรือแห่ไปตามลำน้ำบางปะกง และการแห่หลวงพ่อด้วยเรือจำลองที่ประดิษฐานบนแผ่นไม้ของชาวบ้านราษฎร์ศรัทธาธรรม ตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมาเป็นเวลากว่า ๑๐๐ ปี ด้วยความเคารพศรัทธา และยึดมั่นในองค์หลวงพ่อด้วยเรือ อย่างมั่นคงไม่เสื่อมคลาย จนเป็นประเพณีที่สำคัญยิ่งของท้องถิ่น นำไปสู่การปฏิบัติ ปฏิบัติชอบ ในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สร้างความมั่นคงให้แก่ครอบครัวและชุมชน เป็นการเสริมสร้างการพัฒนาชาติ ให้เจริญก้าวหน้าอย่างถาวรตลอดไป

WELCOMING TRADITION OF LAUNG PHOR SOTHORN PROCESSION BY THE BOAT OF “RAD SARD THA THAM” VILLAGERS AT “KLONG KHUD” SUB DISTRICT

The former director of the “Wat Rad Sard Tha Tham” school, Mr.Montri Sukprasert said that an elder, whom was over 100 years old, had told him that when he was born, the tradition of Luang Phor Sothorn (replica of the original) procession was already in existence. The replica of the Luang Phor Sothorn Buddha image is a drawn picture stuck to a veneer that is gilded with gold leaf. The veneered image is about 22 inches wide and 42 inches in height. The procession is annually held on the eight day of waxing moon during the 12th lunar month, and is usually conducted by the local villagers who are also the committee members. In the past, the committee members would decorate the main large vessel and then position the veneered Buddha image that was to be used in the procession in place.

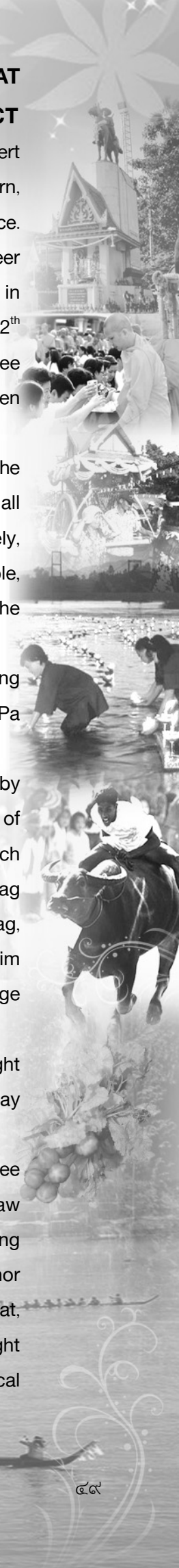
The committee members will select temples that are in the nearby surrounding areas of the Luang Phor Sothorn temple in order to leave offerings to the Monks (Thod Pha Pa). Small and large boats will pull the decorated vessel to it'schosen temple every year respectively, i.e. Don Sai temple, Thod temple, Hua Suan temple, Sanam Chang temple, Samed Nau temple, Samed Tai temple, Don San Jaow temple, Lad Bou temple, Prachabamrunkit, and the Phanompanawad temple.

If the procession went to the chosen Thod Pha Pa Temple, and all the participating members have completed their lunch, they must return back again to their own Thod Pha Pa at the Rad Sard Tha Tham temple.

After the procession has completely finished, the rowing boat races will be held by the Temple committee members in a canal. The committee will put a flag in the middle of the river. Two rowing boats will then be able to race from this point and compete with each other, they will then row quickly in order to be the first team that can grab and take the flag and become the winning team. They will the row quickly as possible in order to get the flag, a rowing team member who sits in front of the boat will dive into the water and swim quickly to the flag and grab it. After that, the winner must quickly take the flag and exchange it for the prize money from the committee members.

The money for the winning team is 0.02 baht per a win. They race throughout the night every year. However, at present, the canal is too shallow so the procession on the waterway has changed to be on land.

On the seventh day of the waxing moon during the twelfth lunar month, the committee members will pray and pay homage. After finishing the prayer, the president will draw a temple's name for Thod Pha Pa at that temple tomorrow. On the eighth day of the waxing moon during the twelfth lunar month, the main vehicle used to carry the replica of Luang Phor Sothorn Buddha image (veneer) in the procession is decorated magnificently. After that, the procession goes to the temple that was drawn yesterday for Thod Pha Pa. At night they usually have a show that is traditionally held annually. In the past there was a musical



folk drama show, but now it has become a musical band show. (Source : Banpho district (2004) 100 years of Banpho district Chachoengsao province)

The Luang Pho Sothorn procession on the waterway in the Banpho district is traditionally performed on the Bangpakong River. The tradition of this procession has usually been conducted with faith and belief of Luang Phor Sothorn for over 100 years, and now has become an important tradition of the local people. It also encourages the local people do the good deeds. The local people live happily and create security for their family members as well as the community. It also helps make countries become better developed, in addition to creating continual respectful way of doing things.

เรื่อง งานประจำปีวัดผาณิตาราม

งานประจำปีวัดผาณิตาราม ได้เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันนี้ รวมเวลาทั้งสิ้น ๖๕ ปี ติดต่อกันตลอดมาทุกปี โดยคุณน้ากิจจา วัฒนสินธุ์ ได้จัดงานยกช่อฟ้าศาลาการเปรียญขึ้นเมื่อวันวิสาขบูชา (วันเพ็ญเดือน ๖ พ.ศ. ๒๔๙๒) นับเป็นครั้งแรก ต่อมาคุณน้าวีระ วัฒนสินธุ์ เห็นว่าการจัดงานวัดเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ได้เงินมาบูรณะวัดวาอาราม จึงได้รับเป็นประธานจัดงาน ในครั้งต่อมา นับเป็นครั้งที่ ๒ เมื่อวันมาฆบูชา (วันเพ็ญเดือน ๓ พ.ศ. ๒๔๙๓) ได้เงินมาสร้างถ้ำน้ำฝนคอนกรีต ๒ ถ้ำ เป็นรูปกลมตั้งอยู่ที่หัวและท้ายศาลาทั้ง ๒ ข้าง (สมเจตน์ วัฒนสินธุ์ : ๒๕๔๗. ๑๐๐ ปี วัดผาณิตาราม)

ต่อมาคุณน้าสง่า วัฒนสินธุ์ บุคคลผู้เห็นการณ์ไกล ท่านผู้นี้แหละเป็นบุคคลที่พวกเราคณะกรรมการจัด

งานประจำปีวัดผาณิตารามจะลืมเสียมิได้ ท่านผู้นี้เป็นผู้วางรากฐานและนโยบายต่าง ๆ ของการจัดงานประจำปีวัดผาณิตารามได้ดำรงอยู่มาชั่วนิรันดร์

คุณน้าสง่า วัฒนสินธุ์ วางหลักของงานประจำปีเป็นหลักใหญ่ไว้ ๒ ประการ

๑. งานประจำปี ต้องทำเป็นประจำ คือกลางเดือน ๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๔ ค่ำ และ ๑๕ ค่ำ จะเลื่อนไม่ได้

๒. งานประจำปีของเราต้องเปลี่ยนบุคคลที่เป็นประธานทุกปี ไม่ยอมให้ซ้ำเก่า ใครเคยเป็นแล้วจะไม่ต้องเป็นอีก



ตามหลักการข้อที่ ๑ เพื่อให้ประชาชนทราบแน่ชัดว่าถึงกลางเดือน ๓ ละก็ต้องมาเที่ยวงานวัดผา แม้ว่าจะบางปีวันมาฆบูชาเลื่อนไปเป็นกลางเดือน ๔ เราก็ไม่เลื่อนตาม คงถือเอากลางเดือน ๓ ตลอดไป เป็นความสะดวกในการโฆษณาอีกโสดหนึ่งด้วย และเป็นที่รู้แน่นอนว่ากลางเดือน ๓ ต้องมีงานประจำปีของวัดผาณิตาราม วัดใดจะจัดงานก่อนหลังหรือพร้อมกันเราไม่คำนึงถึง เมื่อถึงกลางเดือน ๓ วัดผา ของเราจะต้องจัดงานจะเล็กจะใหญ่อย่างไรก็ต้องจัดตามวันเวลาดังกล่าว เพราะสะดวกต่อการเที่ยวงาน เนื่องจากเป็นฤดูแล้งและเดือนหงาย การเดินทางในชนบทสะดวกมาก



ตามหลักการข้อที่ ๒ เพื่อก่อให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันต่อไป เพื่อความสามัคคีของชาววัดผาณิตารามเป็นสำคัญ

เมื่อคุณน้าสง่า วางหลักเกณฑ์ไว้เรียบร้อยแล้ว ก็ได้ขอรับรองพวกหลาน ๆ ๕ คนด้วยกันเป็นกรรมการ คือ

๑. คุณสมเกียรติ น้อยใจบุญ
๒. คุณชวน พงษ์สุวรรณ
๓. คุณชรินทร์ วัฒนสินธุ์
๔. คุณวิเชียร ผลเจริญ
๕. นายสมเจตน์ วัฒนสินธุ์ (ผู้เขียน)

โดยมีคุณน้าสง่า วัฒนสินธุ์ เป็นประธานจัดงานในปีนั้น

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ พวกกรรมการที่กล่าวแล้วนั้นล้วนแต่มีอายุยังไม่เกิน ๓๐ ปีทั้งนั้น นอกจากประธานกรรมการผู้เดียว พวกเราถูกเรียกว่า “กรรมการเด็ก ๆ” ได้ทั้งกำลังใจ เป็นแรงผลักดันให้พวกเรามีมานะอดทนทำงานวัดเป็นประจำปีติดต่อกันมาจนทุกวันนี้ ซึ่งได้มีการเปลี่ยนตัวประธานกันเรื่อยมา และเรายังมีบุคคลซึ่งจะรับหน้าที่เป็นประธานจัดงานปีได้ต่อ ๆ ไปอีกมากมาย ถ้าพวกเรายังสามัคคีกันได้อยู่ และมีการเสียสละซึ่งกันและกันอย่างนี้ตลอดไป

การเลือกประธาน

การเลือกประธานจัดงานประจำปีของวัดผาณิตารามมีวิธีการเลือกกันหลายแบบ ดังนี้

๑. โดยสมัครใจในปีแรก ๆ ไม่มีการเลือกประธาน การเป็นประธานเป็นโดยสมัครใจ เริ่มแต่คุณน้ากิจจา วัฒนสินธุ์ (พ.ศ. ๒๔๙๒) เรื่อยไปจนถึงปี พ.ศ. ๒๔๙๗

๒. เลือกโดยวิธีจับฉลากต่อหน้าพระประธานในอุโบสถ

วิธีจัดเลือกโดยเขียนชื่อบุคคลที่สมควรหลาย ๆ ชื่อใส่ลงในบาตร แล้วนิมนต์สมภารเป็นผู้หยิบชื่อจากในบาตรต่อหน้าพระประธาน ประธานที่ได้รับเลือกแบบนี้ได้แก่ คุณน้าอารมณ์ เหล่าสินชัย และคุณน้าเสถียร พุ่มตระกูล เมื่อเลือกแบบนี้ได้ ๒ ปี มีกรรมการหลายท่านว่าไม่ดี ควรใช้วิธีเลือกบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมแล้วขอรับรองให้รับเป็นประธาน จึงต้องเปลี่ยนแบบอีก


๓. เลือกโดยวิธีคัดเลือกบุคคลที่เห็นสมควรแล้วขอคะแนนเสียงในที่ประชุม

การเลือกแบบนี้ ๓ นี้ ดำเนินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ คือ คุณน้าเคียง วัฒนสินธุ์ ติดต่อกันมาจนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๕ คือ คุณอุดร วัฒนสินธุ์ ต่อมาที่ประชุมเห็นว่าการเลือกที่ผ่านมาในแบบวิธีที่ ๓ ไม่ดี ไม่ศักดิ์สิทธิ์สมควรหันกลับไปใช้แบบวิธีที่ ๒ อีกเช่นเคย คือ ให้เลือกต่อหน้าพระประธานโดยวิธีให้พระเป็นผู้จับฉลากชื่อในโบสถ์ การเลือกครั้งนี้เลือกได้คุณน้ากลี พงษ์ศิริ ซึ่งเป็นที่ถูกใจของบรรดากรรมการโดยทั่วไป แต่ทำติดต่อกันได้ไม่กี่ปีก็มีความคิดหันกลับมาใช้วิธีที่ ๓ อีกเช่นเคย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ผลแห่งงานประจำปี

งานประจำปีของวัดผาฯ มีประโยชน์ต่อวัดและตำบลบางกรูดอย่างมหาศาล นอกจากได้สิ่งก่อสร้างในวัดที่เห็นอยู่ เช่น ศาลาการเปรียญ ถังน้ำ หอสวดมนต์ เมรุ และอุโบสถแล้ว ยังทำให้ตำบลบางกรูดมีถนนเชื่อมติดต่อกับทางหลวงสายฉะเชิงเทรา- บางปะกงได้อีก ทำให้การคมนาคมของตำบลบางกรูดสะดวกมาก การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสามารถส่งไฟฟ้าเข้าไปตามบ้านต่าง ๆ ได้เกือบทั้งตำบล ขณะนี้ชาวบางกรูดมีไฟฟ้าใช้ประมาณ ๙๐% ของประชากรในตำบล นับว่าเป็นตำบลที่ได้รับความเจริญเป็นอันมาก นอกจากนี้ชาวบางกรูดยังมีสุขศาลาประจำตำบลอีกด้วย ซึ่งมีมานานกว่า ๒๐ ปีแล้ว

ปัจจุบันเมื่อถึงวันเพ็ญเดือน ๓ ของทุกปี พวกเราชาวตำบลบางกรูดหรือที่เรียกกันว่า ชาววัดผาฯ เป็นที่รู้กันว่าต้องมาร่วมมือกันจัดงานประจำปี และใครมีความสามารถทำอะไรได้ก็ช่วยกันทำอย่างนั้นเป็นประจำ ทำกันจนบางคนอายุมากทำไม่ไหวต้องขอถอนตัวไปบ้างก็มี แต่เมื่อถึงงานก็ยังพยายามมาวัดเพื่อมาชื่นชมลูก ๆ



หลาน ๆ ทำงานกัน พวกที่ยังแข็งแรงก็มาช่วยกัน โดยในตำบลใช้วิธีแจกของทำบุญไปตามบ้าน การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ทำขนมหวานของไทยเราขายในงานวัดได้เงินเข้าวัดปีละ ๓-๔ หมื่นบาท บางพวกก็ทำการตั้งบาร์ขายอาหารและไถ่อย่าง บางพวกก็เป็นหัวหน้าจัดขายช่อชัยพฤกษ์ หารายได้เข้าวัด ใครหนัดทางไหนก็ทำทางนั้น เราจัดกันเป็นแผนก ๆ มีกระทั่งแผนกการเงิน การขายทอง การจัดสถานที่ตกแต่ง ธงทิวและประดับไฟฟ้า ก่อสร้างโรงมหรสพ การปิดทองใส่บาตรพระประจำวัน ช่วยกันทุกวิถีทางให้งานประจำปีของเราสำเร็จไปได้ด้วยดีทุกปี และมีรายได้มากขึ้นเป็นลำดับ การร่วมกันเช่นนี้ก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่บ้าน และตำบลเป็นอย่างดี เป็นการปฏิรูปสังคม

THE ANNUAL FESTIVAL OF THE “PHANITARAM” TEMPLE

The annual festival of the “Phanitaram” temple has been held since 1849. It has been in operation for a total of 63 years. The first time of this annual festival was held on Visakha Puja Day (the annual celebration of the birth, enlightenment and departure of the Buddha) and was in 1849, on the full-moon day during the sixth lunar month. On that day, the president, Mr. Kitja Wattanasin, held a ritual of the ceremony for mounting the gable-finals in the hall for sermons in a monastery. Mr. Weera Wattanasin said that holding this festival is a good thing. It can make a lot of money for the needed renovations of the temple. Then he later had become the president in holding the festival the secondtime. The annual festival had been held on the Magha Puja Day (on the full-Moon Day during the third lunar month back in 1850) that festival earned a lot of money for making the two concrete tanks of water. One of the tanks was located in the front part of the hall for sermons in the monastery; the other was located in the back of the hall. (Source : Somjed Wattanasin: (2004) 100 years of Phanitaram temple)

Mr.Sanga Wattanasin is farsighted and is a person with good recognition. He is a person who makes the foundation, plans and determines the policies of the annual festival of the Phanitaram temple. The policies are still used nowadays.

Mr.Sanga Wattanasin had determined the 2 policies as follows.

1. The festival must be held annually in the middle of the third lunar month that is the fourteenth and fifteenth day during the waxing moon, and cannot be postponed.
2. The position for the president of the annual festival must change every year. Anyone who has been the president in the past, he or she cannot be again.

According to item no.1, the annual festival of the Phanitaram temple must only be held in the middle of the third lunar month, and even Makha Puja Day may be postpone to the forth lunar month as it easy on public relations. The people exactly knew that the Phanitaram temple will hold its' annual festival on that day only. All temples are able to hold it on the same day, the annual festival of the Phanitaram temple is also held normally.

When the middle of the third lunar month comes, the annual festival, whether be small or big, must be held during this time because it is convenient for people to travel due to it is the summer season and the waxing moon.

According to item no. 2, the position of the president must be change every year in

order to help each other as well as establishing harmony and unity of the Phanitaram villages.

Mr. Sanga Wattanasin, the president, asked his grandchildren to be committee members as follows.

1. Mr. Somkhiet Noyjaibun
2. Mr. Choun Phongsuwan
3. Mr. Charin Wattanasin
4. Mr. Wichien Phonjarean
5. Mr. Somjed Wattanasin (the writer)

It is said that all committee members were not to be over 30 years old, except for the president back in 1951. They were called “young committees”, so they were young and capable, as to continue their work with perseverance for the temple until now. They believe that they can provide the temple with a new president every year, if everyone is happy and can work together in harmony.

Choosing the president

The selection process of Phanitaram temple's President are as follows

1. To be a president must volunteer without selection. The first president in 1949 was Mr. Kitja Wattanasin. This process has been used since 1954.

2. To be a president by drawing the name in front of the principle Buddha image. The suitable candidate names were put into a monk's alms-bowl. Then the abbot (head Monk) was invited to draw the candidate names in front of the principle Buddha image. Mr. Arom Laosinchai and Mr. Satean Puntakul were drawn as the president in each year. This process was used for not more than two years because many committees thought that it was not a good procedure. They agreed to collectively say who the person suitable should hold the position of the president.

3. To be a president by voting in a meeting. The president was Mr. Keang Wattanasin from 1957 to 1972. In 1972, Mr. Udorn Wattanasin was a president. After that, the meeting considered that a president should be selected by the last process where the procedure was related holy. Therefore, the old process in which a president was selected must be in front of the principle Buddha Image was used again. At that time, Mr. Klee Phongsiri, who many people had loved, was the president for many years. Finally the voting was used again and has been continually at present.

ADVANTAGES OF HOLDING THE ANNUAL FESTIVAL

Holding the annual festival of the Phanitaram temple has enormously benefitted the temple and the “Bang Krud” sub-district. Not only many constructions have been undertaken in the temple, but also the connected roads from “Bang Krud” sub-district to Chachoengsao - Bangpakong road had been constructed. It resulted in convenient transportation by road. After that, it funded the electricity supply and had benefitted the “Bang Krud” sub-district

where about 90% of villagers use the power, so it has been considered that it had made an enormous increase and great progress. Furthermore, “Bang Krud” villagers also have had the current medical clinic for more than 20 years.

The annual festival of the Phanitaram temple usually took place on the fifteenth day of the waxing moon during the third lunar month every year, and that the “Bang Krud” villagers are volunteers in helping and working for the temple according to their abilities. The old people still visit the temple and admire the young volunteers hard at work in the Temple.

Envelops for raising the money are given to the villagers by the volunteers. The activities that are held for earning money for the temple are things like; making food, bouquets, and roast chickens for sale, and Thai desserts. 30,000-40,000 baht is raised from selling Thai desserts every year. The villagers have their own duties according to their skills that they have, and responsibly take care accordingly. The duties are usually selling gold leaf, finance, decorating the temple and construction. They take responsibility together in order to successfully complete the annual festival every year in order to raise more money than the previous year. In addition, the cooperation of villagers often results in harmony and unity in the village that is considered to benefit society.

เรื่อง ประเพณีวันกตัญญูสายน้ำของอำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

สืบเนื่องจากเมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๓๗ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จประพาสทางชลมารค เพื่อตรวจคลองแสนแสบและเยี่ยมประชาชนสองฝั่งคลองจากกรุงเทพมหานคร ถึงจังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นระยะทางกว่า ๗๒ กิโลเมตร โดยคำกราบบังคมทูลเชิญของชมรมร่วมใจกักตัก รักต้นไม้ แม่น้ำ ลำคลอง และสิ่งแวดล้อม ซึ่งยังความปลาบปลื้มแก่พสกนิกรตลอดเส้นทางอย่างถ้วนหน้า และเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเห็นชอบกำหนดให้ วันที่ ๒๐ กันยายนของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์ รักษา คู คลอง แห่งชาติ” เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๘

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบตามข้อเสนอของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๔ กำหนดให้วันที่ ๒๐ กันยายนของทุกปี เป็น “วันอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลองแห่งชาติ”

๒๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ นับเป็นเวลาครบ ๑๗ ปี ที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ได้เสด็จประพาสทางชลมารคจากกรุงเทพมหานครผ่านคลองแสนแสบ และคลองนครเนื่องเขต ถึงจังหวัดฉะเชิงเทรา นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างสูงต่อชาวแปดริ้ว จากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จในครั้งนั้น ก็เป็นเพราะความสามารถของปราชญ์บุคคลชาวแปดริ้ว คือ ท่าน ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ เป็นหัวแรงสำคัญตามพระราชวินิจฉัยของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่พระราชทานลงในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ได้ตอนหนึ่งว่า

“นอกจากนั้น ดร.โกวิท วรพิพัฒน์ ยังมีความคิดในเรื่องการพัฒนารักษาสสิ่งแวดล้อมให้ดีเป็นหัวแรงในการรณรงค์ให้ช่วยรักษาคคลองแสนแสบให้สะอาด ซึ่งก็ได้ผลสัมฤทธิ์ส่วนหนึ่ง”

ดังนั้น เครือข่ายรัฐชุมชนคนบ้านโพธิ์ มีโครงการจัดงาน “วันกตัญญูสายน้ำ” อำเภอบ้านโพธิ์ เนื่องในวันอนุรักษ์และพัฒนาแม่น้ำ คู คลอง แห่งชาติ โดยกำหนดวันที่ ๒๐ กันยายน ของทุกปี ซึ่งเริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ณ ศาลาทำนน้ำวัดสนามจันทร์ อำเภอบ้านโพธิ์ โดยมีข้าราชการ เทศบาล และสภาวัฒนธรรมอำเภอบ้านโพธิ์ ร่วมจัดและได้รับการสนับสนุนโครงการโดยสำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค ๖ (จังหวัดปราจีนบุรี) สำนักงานทรัพยากรน้ำจังหวัดฉะเชิงเทรา เครือข่ายรักษาลุ่มน้ำบางปะกง (ฉะเชิงเทรา) และเครือข่ายรัฐชุมชนคนแปดริ้ว

ในการจัดกิจกรรมมีดังนี้

ช่วงเช้า เป็นเวทีการเสวนา การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วงเวลา ๑๐.๐๐ น. เป็นการทำบุญตักบาตร ทั้งนี้ ได้มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการอนุรักษ์แม่น้ำรวมทั้งมีการเทจุลินทรีย์ลงสู่แม่น้ำ และปล่อยพันธุ์ปลาลงสู่แม่น้ำ ซึ่งการจัดกิจกรรมเป็นการให้ประชาชนได้ระลึกถึงบุญคุณของสายน้ำ อีกทั้งเป็นการอุทิศส่วนกุศลให้พระแม่คงคา (นายสมภพ วงศ์พยัคฆ์ : ๒๕๕๔)

BE GRATEFUL TO THE STREAM TRADITION

Took first took place on September 20th, 1994, Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirinthorn, who was invited by “Ruam Jai Phuk Ruk Ton Mai Manam Lamklong and The Singvadolom Club, went to check the “San Sab” canal and visited the local people who live on the banks of the river from Bangkok to Chachoengsao. The waterway stretched about 72 km in distance.

The people were very gratified. For recalling the Royal Grace of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirinthorn, on September 18th, 2001, the cabinet has set that on September 20th annually to become the Conservation and Preservation of Canal National Day.

Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirinthorn visited the “San Sab” canal and the “Nakorn Nueng Khed” canal in Chachoengsao, as well as, at the same time, the ability of Ph.Dr. Kowit Worapiphat who was a venerable and honored person of the Chachoengsao people. Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirinthorn mentioned to him in the remembrance book that was given during his funeral ceremony. The extract is that “in addition, Ph.Dr.Kowit Worapiphat realizes in good environmental development and preservation. He is an important person who impels campaign for preservation of “San Sab” canal that gets some achievement.”

For appreciating and showing gratitude to the waterways and streams, the local government community network of the “Banphro” community, the government officers of the municipality, in addition to the cultural council of the “Banphro” district, has annually held a day of gratitude to the waterways and streams on September 20th in the waterfront pavillion of the “Banphro” district since 2003.

The project received sponsors from the office of water resources of Prachinburi and Chachoengsao, the group for Preservation of the Bangpakong River, and the local government community network of the “Pead Riew” community (Chachoengsao people).

There were many activities on that day. In the morning, there was a situation for discussing issues about environmental preservation. Then at 10 a.m., people gave foods to then monks. In addition, there was an exhibition about river preservation that included pouring microorganism and releasing fish to the river, these are activities for people to understand and realize the importance and gratitude of the streams, and also the devotion of merit making and honor of charity to the god of the river. (Mr.Somphop Wongpayak : 2011)

เรื่อง ประเพณีลอยกระทงสาย ของตำบลบางกรูด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา

องค์การบริหารส่วนตำบลบางกรูด โดยนายอัมรินทร์ สินธรา อดีตนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกรูด นายวิทยา สินธรา นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางกรูด คนปัจจุบัน และนายสมภพ วงศ์พยัคฆ์ กำนันตำบลบางกรูด ตลอดจนชาวบ้านตำบลบางกรูด ได้เล็งเห็นว่า วิถีชีวิตของประชาชนผูกพันกับสายน้ำบางปะกง ที่เปรียบเสมือนสายโลหิตที่หล่อเลี้ยงชาวตำบลบางกรูด เพื่อแสดงความกตัญญูต่อสายน้ำสายนี้ จึงมีความคิดริเริ่มที่จะจัดงานลอยกระทง เป็นการลอยกระทงสายเพื่อบูชาองค์หลวงพ่อโสธรที่เดินทางกลับจากสนามกอล์ฟบางปะกงริเวอร์ไซด์ จะผ่านวัดผาณิตาราม สถานที่ที่จะจัดงานในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๒ และประมาณ ๒๐.๐๐ – ๒๑.๐๐ น. จะทำกระทงสาย โดยใช้กะลามะพร้าวเป็นวัตถุดิบ ด้ายดิบมาพัน นำเทียนมาหยด โดยมีกระทงสายจุดประทีป



เป็นพัน ๆ ดวง โดยชาวตำบลบางกรูดเริ่มทำมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ซึ่งได้รับความร่วมมือร่วมใจของชาวบ้านในตำบลในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี (นายสมภพ วงศ์พยัคฆ์ : ๒๕๕๔)

THE FLOATING KRATHONG SAIY (A COCONUT SHELL STUCK TOGETHER) TRADITION OF “BANG KRUD” SUB-DISTRICT, “BANPHRO” DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

Mr.Amarin Sinthara, former chief executive of the sub-district administrative organization, Mr.Witthaya Sinthara, chief executive of the sub-district administrative organization, Mr.Somphop Wongphayak, “Bangkrud” sub-district official, as well as the local “Bangkrud” villagers acknowledge and realize that the way of life of the local village people also bonds to nature and the Bangpakong river; therefore, they want to show their respect and gratitude to the river by setting up a traditional activity on the fourteenth day of the waxing moon during the twelfth lunar month at about 8-9 p.m. at the Phanitaram temple. Furthermore, they will make the traditional Krathong Saiy in order to pay homage to Sothorn Buddha Image that was used in the Luang Phor Sothorn procession, and now has returned back to the Luang Phor Sothorn temple. Krathongs were originally made of a coconut shell. Saiy means many Krathongs stuck together. Krathong Saiys are stuck together along with about 1,000 other Krathongs. In the middle of each Krathong Saiy is a candle. People usually place a lighted candle in the middle of every Krathong and float them down and along the river during the festival. The local “Bangkrud” villagers have held on to this tradition since 2008. (Source : Mr.Somphop Wongpayak : 2011)

เรื่อง พิธีกรรมการทำขวัญข้าวในตำบลเทพราช

ตำบลเทพราชเป็นตำบลเก่าแก่ แต่เดิมชาวบ้านมีอาชีพเกษตรกรรม จึงทำให้เกิดพิธีกรรมความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับเกษตร แต่ด้วยสภาพสังคมและวิถีชีวิตในปัจจุบัน ที่เปลี่ยนไปทำให้ชาวตำบลเทพราชในวันนี้ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างโรงงานและยังคงมีเพียงไม่กี่กลุ่มที่ยังยึดอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลักอยู่ ทำให้พิธีกรรมความเชื่อที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรมการทำนาใกล้สูญหายไป

ตำบลเทพราชเดิมมีชื่อว่าตำบลตลาด เพราะเป็นพื้นที่ราบต่ำ ต่อมาตั้งชื่อใหม่ว่า ตำบลเทพราช พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ประชาชนอาศัยอยู่สองข้างทางของริมคลองสองฝั่ง ปัจจุบันมีถนนหลวงใช้ จึงทำให้ประชาชนได้รับความสะดวกสบายในการเดินทางเข้ากรุงเทพฯ ได้สะดวกมากขึ้น ชาวตำบลเทพราช



มีอาชีพเกี่ยวกับการทำเกษตรกรรม ทำนา จึงมีความเชื่อต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำนา เช่น การทำขวัญข้าว ซึ่งเป็นการบูชาพระแม่โพสพ ให้ข้าวกล้าแก่คนทั้งหลาย เป็นความเชื่อที่มีสืบต่อกันมาว่าแม่โพสพเป็นธิดาผู้รักษาธัญชาติ คือ ข้าวกล้า ด้วยเหตุนี้ ชาวนาจึงทำการสู่ขวัญเพื่อให้แม่โพสพมีความสุขและเบิกบานใจเพื่อที่จะให้ได้ผลผลิตที่ดี

การทำขวัญข้าวในสมัยประมาณ ๔๐ ปีที่แล้ว จะมีการตัดไม้ทำธงสมัยนาคำ และก็จะมีการเปียน มีชะลอม หมาก พลุ ยาสูบ กระจาสารท ขนมง ลัมเขียวหวาน ลัมโอ ข้าวไข่ปากหม้อ หัวหมู จากนั้นก็จะมียอดตรงปักอยู่ ๑ อัน และจะมีผ้าสไบ ผ้านุ่งเกล็ดทอง เลื้อ เข็มขัดนาก จากนั้นก็จะท่องคาถาเชิญพระแม่โพสพมารับของเช่น ไห้ว ยายพักรบ ฟักสุข ้วย ๖๕ ปี ได้เล่าถึงประเพณีสู่ขวัญข้าวว่าเป็นพิธีกรรมในการเรียกขวัญข้าวหลังจากการเก็บเกี่ยวเพื่อเป็นการขอขมาและขอบคุณแม่โพสพ หลังจากนั้นนำเครื่องพิธีไปวางไว้ที่เคยทำพิธีการแรกนา และก็มีคำสวดเวทที่เป็นคำขอบคุณแก่พระแม่โพสพที่ช่วยให้ได้ข้าวมาก ผู้เฒ่าผู้แก่ให้ความเห็นว่าเดี๋ยวนี้ก็ไม่ค่อยจะมีใครทำขวัญข้าวแล้ว และไม่มีอะไรกระทบต่อการทำนาเลย ข้าวให้ผลผลิตปกติไม่มีปัญหาอะไร

ในอดีตชาวนาจะมีความเชื่อในเรื่องของภูตผีปิศาจ นางฟ้าเทวดา ก่อนที่พุทธศาสนาจะเข้ามามีบทบาทต่อวิถีชีวิต ตอนหลังถึงแม้จะมีศาสนาเข้ามาแต่ชาวนาก็ยังมีความเชื่อในเรื่องของภูตผีปิศาจอยู่ ทำให้เกิดความเชื่อในเรื่องพระแม่โพสพและพิธีกรรมการทำขวัญข้าว แต่ในปัจจุบันนี้ชาวนาส่วนใหญ่ไม่ได้ประกอบพิธีการทำขวัญข้าวแล้วทำให้พิธีกรรมการทำขวัญข้าวที่เป็นพิธีเก่าแก่ใกล้สูญหายไปจากสังคมไทย (เรื่องย่อผลการวิจัย, ๒๕๕๓, หน้า ๖๓-๖๔) ซึ่งคาถาบูชาพระแม่โพสพ คุณลุงขวัญชัย รักษาพันธุ์ ได้เล่าให้ฟังว่ามีคาถาบูชา ดังนี้ “ขอบูชาพระแม่โพสพที่หล่อเลี้ยงชีวิตมาตั้งแต่เนกชาติ ข้าพเจ้าจะไม่ทานข้าวเหลือ จะไม่ทิ้งข้าว จะไม่เผาฟาง”



THE CEREMONY TO HOLD THE RICE CELEBRATION IN THE PA RAD DISTRICT

Thep Pa Rad District is an old district which the people in the area are all farmers in the past, so there are many believes and ceremonies about agriculture, but according to the social evolution effects, the people change their career to be employees in factories and only some people still do the crop works for their main income. For this reason, the traditions and culture about rice planting are rarely seen nowadays.

Thep Pa Rad district was first called Tay Lad which means low and flat land then it had been renamed as today. The landscape of the district is plain, people settled along two sides of the canal. In present, the main road has been built so the transportation is more comfortable for the people than before that they had to travel by boats. As most of the villagers were farmers so there are many believes and cultures about agriculture such as the rice celebration which is the celebration to worship and thank the goddess of rice, Ma Phosop and the farmers also bless the goddess to be happy and lively for they believe if Ma Phosop is happy, they will get good products.

To hold the rice celebration in the past 40 years the people would cut down trees for making the flag poles, prepare incenses, candles, betel nuts, betel, tobacco, KraYaSart, a Thai sweet made of rice, nut, sesame-seeds and sugar, KanomGong, a crispy deep fried old Thai sweet made of green bean flour mixed with coconut milk and sugar, oranges, pomelos, rice cooked with an egg on the top and cooked pig head also including clothes like; breast cloth, golden glittering hip wrapper, shirts and copper alloy belt. The set of ceremonial things is decorated by a flag. After everything has been prepared the ceremony holder will deliver the invitation spell to invite the goddess to receive the offerings. After they have laid the offering tray on the area that used to arrange the plowing ceremony then the people will deliver the sacrifice speech to ask the goddess for getting good and a lot of rice. Mr.Kwanchai Raksapan had given the sacrifice speech which means “I swear to Ma Pho Sop the goddess of rice who has been supporting me for many lives, I won’t leave rice on my dish. I won’t throw the rice away and I won’t burn the straw.

Granny Pakrob Faksuk, the 65 year old villager said that the rice celebration is the ceremony to call for the guardian spirit of the rice after the harvest season and ask for forgiveness and thank Ma Pho Sop. The elders say that in the present time people rarely have the rice celebration for there’s nothing that strongly affect their crops as today we have high technology for planting, growing crops and harvesting and farmers usually get a lot of rice each harvest season.

In the past before the time Buddhist had played role in their lives people believed in ghosts, spirits and angels but even after the religion had come there were still spiritual believes in their minds so that believe of Ma Pho Sop or the goddess of rice came up with the rice celebration but since at this time the main of the people don’t grow rice anymore so the rice celebration is nearly extinct from Thai social. (Source : the summarization from a research, 2010, p 63 – 64)

เรื่อง ประเพณีทำบุญกลางทุ่งไถ่ชีวิตโค กระบือ



ประเพณีนี้เกิดจากการคิดของนายขวัญชัย รักษาพันธุ์ ชาวตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยจัด ๒ วัน ตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ ก่อนวันพืชมงคล และวันพืชมงคล กิจกรรมประกอบด้วย สวดมนต์ตอนเย็น ทำบุญตอนเช้า ปลุกต้นไม้ และพิธีไถ่ชีวิตโคกระบือ จัด ณ ตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นประจำทุกปี

(ที่มา : คุณขวัญชัย รักษาพันธุ์ : ๒๕๕๔)

CATTLE LIFE RELEASING TRADITION

The tradition came from the thought of Mr.Kwanchai Raksapan, who lives in Tep Pa Rad sub district, Banpho district, Chachoengsao. The ceremony is annually held for 2 days on the Royal Plowing Day eve and on the Royal Plowing Day, it was first held since 1988. The activities are making merit in the morning, planting, cattle lives releasing and chanting in the evening. (Source : Mr.Kwanchai Raksapan, 2010)

การอนุรักษ์ประเพณีของชาวตำบลเทพราช อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา



นายขวัญชัย รักษาพันธุ์ ได้กล่าวว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ชาวตำบลเทพราช จะมีการทำประเพณีตักบาตรพระอุปคุต (ตักบาตรเที่ยงคืน) ประเพณีนี้ได้ปรากฏในพระราชนิพนธ์ พระราชพิธีสิบสองเดือนของ รัชกาลที่ ๕ ความว่า “ชาวเมืองวางกฐนหรืออย่างกฐนผู้หนึ่งได้ตักบาตรแก่พระอุปคุตเถระแล้วได้เป็นเศรษฐี ชาวเมืองวางกฐนทั้งปวงจึงพากันหุงข้าวแต่ยังไม่สว่าง คอยตักบาตรแก่พระอุปคุตเถระ

ดังนั้น ควรมีการรักษาอนุรักษ์ประเพณีไว้ โดยขึ้น ๑๕ ค่ำตรงกับวันพุธ ไม่เจาะจงว่าต้องอยู่ในเดือนใด บางทีอาจมีครั้งเดียวหลายครั้ง หรือไม่มีเลยก็ได้ โดยจะมีการตักบาตรคืนวันอังคาร หลังเวลา ๐๐.๐๐ น. ซึ่งเป็นช่วงเวลาเข้าสู่วันพุธ ซึ่งในปี ๒๕๕๔ เป็นปีแรกที่จะได้จัดงานที่วัดเทพราช

THE CONSERVATION OOP PA KUT OFFERING TRADITION

Mr. Kwanchai said that in 2011 the locals in Thep Pa Rad sub district will make merit by offering food to monks at mid night or Oop Pa Kut Offering Ceremony which was mentioned in the royal literary work called, The 12th Month Ceremonies of His Majesty King Rama 5th that “a person in Rangoon or Yangon (the old capital of Myanmar) made merit in Oop Pa Kut Offering Ceremony then became rich so all the people in the country cook the food for offering to monks very early before the sunlight comes because they also wanted to be rich.

The people arrange the ceremony as its conservation on the night of Tuesdays that is the 14th day in the period of waxing moon at 12 a.m. which is the beginning of Wednesday. In a year there may be once, several or if not none of the ceremony because the ceremony is only held when it's Wednesday and it's the 14th day of any month in the period of waxing moon. It was first arranged in 2011.

เรื่อง ประเพณีชนวัว ของตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา



ในประเพณีวันสงกรานต์ ระหว่างวันที่ ๑๕-๑๖ เมษายน ของทุกปี วัดลาดบัว ได้ร่วมกับประชาชน ตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา จัดงานปิดทองหลวงพ่อโสธรประจำปี และสรงน้ำพระในวันที่ ๑๖ เมษายน ในการจัดกิจกรรม มีกีฬาชนวัว การประกวดม้าสวยงาม และการแข่งม้าทางตรง แข่งม้ามาราธอน และการประกวดวิถีชีวิตของคนสมัยโบราณของชุมชน ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางคล้า และอำเภอแปลงยาว (ที่มา : เจ้าอาวาสวัดลาดบัว : ๒๕๕๔)

BULL FIGHTING TRADITION IN KLONG KOOD SUB DISTRICT, BANPHO DISTRICT, CHACHOENGSAO

During Songkran Festival from 14th – 16th of April the people in Kloong Kood sub district and Lad Bua Temple will arrange the Annual Sothorn Buddha Gilding Ceremony and Buddha Image Bathing Ceremony on the 16th of the month. The activities on the celebration day are, Bull Fighting, Decorated and Nice Body House Competition, Horse Speed and Marathon Racing and the competition of old lifestyle of people in Banpho, Bang Kla, and Plang Yao district. (Source : The abbot of LadBua Temple.)

เรื่อง ประเพณีทอดผ้าป่าเลไลย์

ในวันลอยกระทง ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ หลังจากเวลา ๒๔.๐๐ น. คณะกรรมการวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม และเจ้าอาวาส รวมทั้งคณะสงฆ์ได้จัดพิธีทอดผ้าป่า จะมีพิธีสงฆ์และประชาชนได้ร่วมกันทำบุญถวายผ้าป่าให้แก่วัดในตำบล จึงเรียกประเพณีนี้ว่า “ประเพณีทอดผ้าป่าเลไลย์” (ที่มา : เจ้าอาวาสวัดราษฎร์ศรัทธาธรรม : ๒๕๕๔, สัมภาษณ์)

LEI-LAI ROBES OFFERING CEREMONY

During Loy Kratong Festival on the 15th day of the 12th month in the period of waxing moon after midnight the abbot, committee and the locals of Rad Satta Tham Temple will arrange the Robes Offering Ceremony for monks to offer robes and other needs to monks and donate money to the temple. The ceremony is called “Lei Lai Robes Offering Ceremony”. (Source : The abbot of Rad SattaTham Temple, 2011)

เรื่อง ประเพณีแต่งงานของชาวมุสลิมที่ตำบลเกาะไร่

หมู่บ้านเกาะไร่ตามประวัติเคยเป็นเกาะที่อยู่ในทะเลมาก่อน เคยมีเรือสำเภาลำใหญ่ล่มลงตรงบริเวณเกาะนั้น ต่อมาน้ำทะเลค่อย ๆ ลดหายไป จึงมีการทำไร่นาเกิดขึ้นในบริเวณนั้น จากนั้นมาก็เรียกกันว่า เกาะไร่จนปัจจุบันนี้

ประเพณีแต่งงานของชาวมุสลิมที่ตำบลเกาะไร่ ต้องทำพิธีแต่งงานเฉพาะตอนกลางวันเพราะยังไม่มีไฟฟ้าใช้ แต่ถ้ามีงานใหญ่ก็จะมีเครื่องปั่นไฟจ้างราคาประมาณ ๑๐๐-๒๐๐ บาท พอถึงงานทางศาสนา ผู้นำทางศาสนาก็ได้เรียกคนในชุมชนรวมตัวกันเพื่อจัดงานต่าง ๆ อย่างราบรื่น ชาวมุสลิมในเกาะไร่ได้รับการส่งเสริมให้มีพิธีแต่งงาน เพราะถ้าผู้ใดไม่แต่งงานก็จะผิดประเพณีของชาวมุสลิม การอยู่ร่วมกันโดยไม่มีการแต่งงานถือว่าเป็นการฮารอม (บาป) และลูกที่เกิดโดยไม่แต่งงานกันถือว่าลูกคนนั้นไม่มีพ่อถึงจะมีพ่อก็ตามลูกที่เกิดมาจะไม่มีสิทธิในกองมรดกของพ่อ

นิกะห์เป็นพิธีแต่งงานของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลาม เริ่มต้นเมื่อชายหญิงตกลงใจกัน ฝ่ายชายจะส่งผู้ใหญ่ไปสู่ขอเรียกว่า มาโชะมินตะ (หรือหมั้นแน) การสู่ขอนี้จะตกลงกันระหว่างผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่ายเกี่ยวกับเรื่องมะฮัร (สินสอดทองหมั้น) และตกลงเรื่องกำหนดวันแต่งงาน (นิกะห์) ขั้นตอนการแต่งงานของชาวมุสลิม นั้น จะต้องทำการขอดูอา หรือการสรรเสริญศาสนาตามบัญญัติห้าหมัด จากนั้นก็มีการแห่จากบ้านเจ้าบ่าวไปบ้านเจ้าสาว ในการแห่เจ้าบ่าวจะมีขันหมาก พอถึงเรือนชาวก็นั่งขอพร ส่วนทางเจ้าสาวก็จะทำพิธีทางศาสนาโดยอิหม่ามหรือผู้นำศาสนาเป็นคนจัดงานแต่งงานและมีการส่งตัวเจ้าบ่าวไปยังห้องเจ้าสาว จากนั้นมีการขอพรฝากฝังเจ้าบ่าวเจ้าสาวกับพ่อแม่ของเจ้าบ่าวเจ้าสาว ส่วนเจ้าสาวจะแห่มาหาเจ้าบ่าวโดยการขอพรเหมือนกับเจ้าบ่าวและส่งตัวเจ้าสาวขึ้นห้องเจ้าบ่าว จากนั้นก็จะขอพรทั้งสองฝ่ายเหมือนกับที่เจ้าบ่าวได้ทำมาก่อนหน้านี้แล้ว และมีการเลี้ยงรับประทานอาหารในแบบอิสลาม

การแต่งงานมีบทบาทสำคัญต่อสังคมทั้งในระดับครอบครัวและระดับชุมชน โดยเฉพาะในระดับครอบครัว มีจุดมุ่งหมายคือต้องปฏิบัติตามหลักศาสนาของชาวมุสลิม ไม่ใช่การแต่งที่ทำตามหลักเท่านั้น ทุกกระบวนการที่ทำในพิธีแต่งงานเป็นหน้าที่ที่สอดคล้องกับบทบาททางสังคมของศาสนาอิสลามเช่นเพศชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว และมีพลกำลังมากกว่าผู้หญิง เป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอนลูกสอนเมียในทางศาสนา ส่วนผู้หญิงมีบทบาทในการเรียนรู้จากสามีของตนและนำไปปฏิบัติตามหลักศาสนา ถ้ามีทั้งลูกสาวลูกชายพ่อต้องสอนลูกชายแม่ต้องสอนลูกสาว ถึงแม้จะเรียนรู้ในครอบครัวมาบ้างแล้ว ก็ควรเรียนทางศาสนาเพิ่มขึ้นอีกตามโรงเรียนที่สอนทางศาสนาและควรปฏิบัติตามหลักศาสนา

ในพิธีแต่งงานสมัยก่อนมีพิธีต่างๆ ร่วมด้วย เช่น การสุนัต (การขลิบอวัยวะเพศชาย) การทำบุญขึ้นบ้านใหม่ เป็นต้น การแต่งงานสมัยนี้ลดพิธีที่ยุ่งยากในการแต่งงานออกไป และแยกออกเป็นส่วน ๆ ให้ง่ายกว่าสมัยก่อน เพราะแต่ก่อนมีแต่เรือเครื่อง เรือพาย ไม่มีถนนหนทาง มีแต่ท้องทุ่งนาไร่ต่าง ๆ แต่เดี๋ยวนี้มีการตัดถนนเส้นทางต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกต่อการเดินทางเพื่อไปมาหาสู่กัน

ในอดีตจนถึงปัจจุบัน การแต่งงานของชาวมุสลิม มีบทบาทสำคัญต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชนเกาะไร่อย่างมาก ทั้งระดับครอบครัวและชุมชน ในระดับครอบครัวสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม การปฏิบัติตนตามศาสนา มีความประพฤติที่อยู่ในกรอบ และเป็นแบบอย่างให้แก่ลูกหลานได้ (ที่มา : เรื่องย่อผลการวิจัย, ๒๕๕๓)

MUSLIM WEDDING IN KOHRAI SUB DISTRICT

According to the history of the community Koh (island) Rai (garden) used to be an island before. There was a big junk sunk near the island. After that the water level began to get lower and lower until there had been no more sea so the people in the area began to plant and the community had started to be called KohRai until now.

The Islamic wedding of the people in KohRai had to arrange the wedding only in day time because there was no fire or light at night but if they wanted to arrange the big celebration the people could pay for the electric generator that would charge 100 – 200 Baht. When they would arrange a religious ceremony the leader of the village would gather all the people and they would help each other to finish the ceremony well and smoothly. Muslims in KohRai are supported to get married as they believe that the people who don't get married are not following the rule of the religion because to live together without the wedding ceremony is sinful and not allowed or Haram and if the couple that didn't get married correctly have a baby, even the man will accept the baby or not, the baby is not allow to inherit his or her father's properties but the mother's.

Nikah is the Arabic word for Islamic weddings. It begins when the couple agrees to marry each other; the man's parents will visit the woman's parents to make the marriage proposal or to do "masohmintah" or "Ma Ni Na and also to make an agreement about the bride – price or "muhur" and specify the date of the marriage. During the wedding ceremony the participants and the couple will together make Dua or pray for the auspicious from Allah and priest the prophet, Mohamad. After that the bride groom will have to make a parade or Khanmark to the bride's house, when the parade arrives the couple and the participants will pray and the religious leader or Imam will make the wedding ceremony or Nikah then deliver the bride groom to the bride's family and the parents will welcome him, then in the next week the bride will also make a parade to the bride groom's house and do the same. To celebrate the wedding the host will serve food and sweets for all the participants day and night along the celebration time.

The wedding plays important role in social life both in the family and the community, especially in the family, the pint of getting married for muslims is to allow people to follow the religion and not only that but in every step of the wedding reflects the Islamic lifestyle and social such as the man is the leader of the family as he is stronger than the woman and will have to teach and lead his wife and children about Islam and the woman plays role in learning from the husband and act. The son will learn from father and the daughter will learn from her mother. Even the children have learned some about the religion they still have to learn more in the religious schools.

Together with the wedding there are other ceremonies arranged at the same time such as male circumcision and the celebration for a new house built. In the past people had to travel through canals and rivers by boat for the parade which took a long time so the bride groom had to stay at the bride's place after the parade for having rest but nowadays the wedding ceremonies take shorter time than before because of the better transportation so the staying tradition doesn't occur anymore.

From past to the present the wedding of Muslims plays important roles to the social so much both in the family and social such as building social relation, allow people to follow the rules and be good citizens good models for the next generations.

(Source : The summarization of a research, 2010)

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอแปลงยาว”

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด

ประเพณีเกี่ยวกับการเกิด วิธีการดำเนินชีวิตของชาวอำเภอแปลงยาว (ศึกษาธิการอำเภอแปลงยาว, ๒๕๔๑ : ๑๑) มีความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติเกี่ยวกับการคลอดบุตรว่า สามารถทำนายเพศทารกจากใบหน้าของผู้เป็นมารดา เช่นกล่าวกันว่า ถ้าใบหน้าของผู้เป็นมารดาหมองคล้ำเป็นฝ้า ตกกระ จะได้บุตรเพศชาย แต่ถ้าใบหน้าของผู้เป็นมารดาสวยเรียบ สะอาดสะอาดมีน้ำมีนวล จะได้บุตรเป็นเพศหญิง นอกจากนี้ยังมีความเชื่ออีกว่าผู้ที่คลอดบุตรจะต้องทำงานให้มากเป็นพิเศษ เช่น ตักน้ำ ดำข้าว เก็บกวาดเช็ดถูบ้าน เชื่อว่าจะทำให้คลอดบุตรง่าย (ที่มา : คุณหมอม ชูชวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรีนทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหัวลำโพง)

CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEVES IN “PLANG YAO DISTRICT”

BIRTH TRADITION

In Plang Yao district there are believes of giving birth that they can predict gender of the baby by looking at the mother's face. If her face look dull and gets blemish and freckles, she will get a baby boy and if the mother's face looks bright and healthy, she will get a baby girl. (Source : Plang Yao District Education Office, 1998, p 11)

Moreover there is also a believe that the woman who's going to give a birth should do mush chores and work such as fetching water, pounding rice, and cleaning house because it will help her to give birth smoothly and easily. (Source: Dr.ChooChuan, interviewed by Mrs.Chantana Saraburin, Hua Sam Rong Traditional Arts and Cultures Center)

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการตาย

ประเพณีเกี่ยวกับการตาย ชาวจังหวัดฉะเชิงเทรา มีประเพณีที่จัดเกี่ยวกับคนตายโดยมีความเชื่อคล้ายคลึงกัน เช่น อำเภอแปลงยาว (ศึกษาธิการอำเภอแปลงยาว, ๒๕๔๑ : ๑๑-๑๒) มีความเชื่อว่า ถ้าบุคคลในบ้านล้มเจ็บ และเสียชีวิตที่บ้าน ให้ตั้งศพบำเพ็ญกุศลที่บ้านได้ หรือถ้าบุคคลในบ้านล้มเจ็บ แต่ไปเสียชีวิตที่อื่น จะตั้งศพบำเพ็ญกุศลที่บ้านหรือที่วัดก็ได้ หรือ ถ้าบุคคลที่ตายด้วยอุบัติเหตุ หรือที่เรียกว่า

ตายโหง ห้ามนำศพไปบำเพ็ญกุศลที่บ้านโดยเด็ดขาด ให้นำไปวัดเพียงสถานเดียว

(ที่มา : คุณนภา ชัยมงคล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรีนทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
พื้นบ้านหัวลำโพง)

DEATH TRADITION

The believes about the death of people in each area in Chachoengsao are similar to each other (Source : Plang Yao District Education Office, 1998, 11 – 12) such as in Plang Yao the people believe that if a person get sick and die in the house, they can keep the body inside the house for the funeral ceremonies. If a person get sick and die at other places the family can both keep the body in a house or at the temple for the cremation but if a person die a violent death they must not bring the body into the house and only can keep the body at the temple for the ceremonies. (Source : Ms.Napa Chaimongkol interviewed by Mrs.Chantana Saraburin, Hua Sam Rong Traditional Arts and Cultures.)

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน

ประเพณีเกี่ยวกับการแต่งงาน ชาวฉะเชิงเทราประกอบพิธีแต่งงานแบบไทยภาคกลางโดยทั่ว ๆ ไป คือ มีตักบาตรพระสงฆ์ตอนเช้า แห่ขันหมาก กินเลี้ยงสังสรรค์ จะมีพิธีปลุกย่อยแตกต่างกันบ้าง เช่น ที่อำเภอบางพลาย (ศึกษาธิการอำเภอบางพลาย, ๒๕๔๑ : ๑๑) นิยมการละเล่นกันขันหมากหลากหลายวิธี เพื่อทดสอบความพยายามของเจ้าบ่าว ต้องจัดเครื่องเช่น ไหว้ผีบ้าน ผีเรือน เพื่อบอกกล่าวบรรพบุรุษ ตลอดจนนิยมจัดขันหมากเป็นคู่เพื่อความราบรื่นของชีวิตสมรส

WEDDING TRADITION

People in Chachoengsao arrange the weddings like general Thai marriage which they will offer food to monks in the morning, wedding parade, party and only some ceremonies are different for example in Plang Yao district there are the bride groom's parade blocking to prove the attempt of the bride groom to come to the bride and they will arrange offerings for the spirits and the angels of the house to tell them about the wedding. The gifts for the bride that brought with the parade will be set in pairs for they believe that it is the symbol of couple life and the smooth, untroubled and happy family life. (Source : Plang Yao District Education Office, 1998, Page11)

เรื่อง ประเพณีเกี่ยวกับการปลูกบ้านสร้างเรือน

ประเพณีเกี่ยวกับการปลูกบ้านสร้างเรือน ประชาชนในจังหวัดฉะเชิงเทรามีความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกบ้านสร้างเรือนคล้ายคลึงกัน เช่น ในอำเภอบางพลาย (ศึกษาธิการอำเภอบางพลาย, ๒๕๔๑ : ๑๑) จะต้องปลูกบ้านบนพื้นที่ราบ ไม่ปลูกคร่อมตอไม้ ไม่ปลูกบ้านใกล้กับทางน้ำไหลด้วยเกรงน้ำกัดเซาะ ทำเลปลูกบ้านที่เหมาะสมให้มีบ่อน้ำหรือแหล่งน้ำอยู่บริเวณด้านหน้า มีเนินดินหรือภูเขาอยู่ด้านหลัง การตั้งบ้านนิยมหันไปทางทิศตะวันออกหรือทิศเหนือ ไม่นิยมหันหน้าไปทางทิศใต้หรือทิศตะวันตก เพราะมีความเชื่อว่าจะประกอบอาชีพไม่รุ่งเรือง แต่ในปัจจุบันความเชื่อดังกล่าวถูกละเลยไปมากแล้วด้วยข้อจำกัดต่าง ๆ

TRADITIONS ABOUT BUILDING HOUSES

People in Chachoengsao have similar believes about the house building, in Plang Yao district people believe that they should build a house on the plain. The house must not built over three stumps or near the stream or the bank or the area that water goes through because the house could be affected by erosion later. A good location to build a house is the area that has a pond or water supply in front of it and there are hills or mounts behind. The front of the house should face the North if not the East and shouldn't face the South and the West because they believe that it will cause to not success in their careers but according to the limitations of the land of other things this believe has nearly been gone.

เรื่อง ประเพณีงานบุญข้าวหลามหรืองานเผาข้าวหลาม



งานบุญข้าวหลามหรืองานเผาข้าวหลามชนพื้นเมืองเชื้อสายลาวในอำเภอนมสารคามจะประกอบศาสนกิจตามประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ นั่นคือ การทำบุญ “ข้าวหลาม” ซึ่งเป็นประเพณีทำบุญถวายข้าวหลาม ขนมจีน (ข้าวปุ้น) และน้ำยาป่า (น้ำยาที่ไม่ใส่กะทิ แต่ใส่ปลาร้า) แต่พระภิกษุสงฆ์ในวัดหนองบัวและวัดหนองแหน เหตุที่เลือกข้าวหลามเป็นอาหารพิเศษเพราะเดือนสามเป็นเวลาที่ข้าวสุก

ชาวบ้านจึงนำข้าวอันเป็นพืชหลักของตนมาทำข้าวหลาม ชาวลาวเวียงเริ่มเตรียมทำบุญข้าวหลาม ตั้งแต่ ๑๔ ค่ำกรรมวิธีการทำจะมีลักษณะเฉพาะตัว จึงทำให้ข้าวหลามไม่มีเยื่อติดกระบอก และกลิ่นหอมรสมันอร่อย

เช้าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ ชาวบ้านจะนำข้าวหลามและน้ำยาป่าไปทำบุญที่วัดสำหรับที่วัดหนองแหนมีประเพณีแปลกไปจากวัดหนองบัว คือ ในคราวทำบุญใหญ่จะมีคน ๓ คน คนหนึ่งตี่ฉิ่ง อีกคนตีฆ้อง และตีกลองหลวงซึ่งเป็นกลองใหญ่ ในขณะที่พระฉันอาหารเช้า (ที่มา : จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๓๙)

นอกจากนี้ที่ตำบลหัวสำโรง อำเภอบางละมุง ซึ่งเป็นดินแดนติดต่อกับอำเภอนมสารคาม ได้มีประเพณีดังกล่าวด้วย โดยจะดำเนินการในวันเพ็ญเดือนสามของทุกปี ซึ่งบรรดาพุทธศาสนิกชนในตำบลหัวสำโรงและตำบลใกล้เคียงจะเดินทางไปนมัสการรอยต่อระหว่างตำบล ในการเดินทางนั้นเนื่องจากในสมัยก่อนการคมนาคมลำบากมากต้องเดินทางผ่านป่าเขา ประชาชนจึงนิยมเผาข้าวหลามนำไปเพื่อเป็นเสบียงระหว่างทางและนำไปถวายแด่พระสงฆ์ที่วัดด้วย ประเพณีดังกล่าวยังปฏิบัติสืบทอดกันมาจนปัจจุบัน

(ที่มา : ศึกษาธิการอำเภอบางละมุง, ๒๕๔๑ : ๑๒)

KHAO LAM ROASTING TRADITION

The celebration of Khao Lam roasting or glutinous rice roasted in bamboo joints occurs in PanomSarakam district. The Laotian locals in the area have been inheriting this tradition from the ancestors. People offer Khao Lam, KanomJeen or Khao Poon (Fermented Rice Flour Noodles) and a kind of curry that put the pickled fish in for eating with to monks at Nog Bua Temple and Nong Na Temple. The reason that people offer Khao Lam is because in the third

month, Laotian's crops are getting ripe and ready for the harvest so after they have harvested the locals cook Khao Lam as to celebrate. The tradition begins since on the 14th day in the period of waxing moon in the third month which the people will specifically cook Khao Lam for the celebration.

On the 15th day of waxing moon people will go to the temples and offer the foods to monks. It is a different between the two temple, at Nong Na temple there are three men, one playing cymbals, one playing gong and another playing a big drum while monks are having the meal. (Source : Chachoengsao, 1996)

Moreover the Khao Lam cooking tradition also occurs in Hua Sam Rong sub district, Plang Yao district that connected to PanomSarokam district which the celebration is arranged on the 15th day in the period of waxing moon in the third month. Buddhists in Hua Sam Rong and nearby sub districts will go to pray to the border of the districts. In the past the locals usually cook sticky rice in bamboo joints as their supply for travelling and also for offering to monks, now the traditions has been carrying on until now.

(Source : Plang Yao District Education Officers, 1998)

เรื่อง ประเพณีขึ้นเขาเผาข้าวหลาม



ประเพณีนี้เป็นประเพณีประจำท้องถิ่นของชาวดำบลหัวสำโรง ซึ่งได้ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน ดำเนินการในวันเพ็ญเดือน ๓ ของทุกปี บรรดาพุทธศาสนิกชนในตำบลหัวโรงและตำบลใกล้เคียงจะเดินทางไปนมัสการรอยพระพุทธรูปจำลองที่วัดเขาสุวรรณคีรี (ที่มา : คุณเฉลิมเกียรติ นมเกตุ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สาระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, วัดหัวสำโรง)

- วิธีการอนุรักษ์จัดงานประจำปีงานกลางเดือน ๓ เป็นงานประจำปี มีการละเล่น ลิเก รำวง แบบโบราณ
- การเผยแพร่เสียงตามสาย เอกสารแผ่นพับเชิญชวนให้คนมาเล่นรำวงแบบโบราณ

เรื่อง การแต่งกาย การกินอยู่

การแต่งกายโดยรวมพบว่า เมื่อก่อนนุ่งผ้าหางปัจจุบันแต่งกายแบบสากลนิยม (ที่มา : คุณเจียบ สุริแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สาระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหัวสำโรง)

- วิธีการอนุรักษ์ แต่งตัวย้อนอดีตวันสำคัญ ๆ ให้เห็นการแต่งกายแบบในอดีต
- การเผยแพร่ ถึงเวลาเทศกาลให้มีการแต่งกายย้อนยุค ให้มีการประกวดการแต่งกายในอดีต

COOKING KHAO LAM UP HILL

The old local tradition of Hua Sam Rong sub district that occurs on the 15th day of waxing moon in the third month. Buddhists in Hua Sam Rong and nearby districts will go uphill to worship the copy Buddha feet print at WatKhaoSuwanKiri or SuwanKiri Hill Temple. (Source : Mr.Chalermkiet Nomket, interviewed by Mrs.Chantana Suraburin, Hua Sam Rong Temple)

The people inherit the tradition by annually arrange the celebration including Thai traditional dramas and ancient Thai dance.

Way of dressing, Way of living

In the past Thai people wore Thai traditional dress. Nowadays, people's dress became an international style. (Source : Ngiep Surisang, interviewee, Mrs.Chantana Saraburin, interviewer, Hua Sam Rong Folk Art and Culture Centre)

Maintaining : Wear old Thai traditional clothing in various important occasions

Campaigning : Arrange wearing old Thai traditional clothing competition

เรื่อง ประเพณีแห่นางแมว



ปีใดที่ฝนไม่ตกชุกชาวบ้านได้รับความเดือดร้อน
ไม่มีน้ำทำนาจึงทำพิธีขอให้ฝนตก ขอฝนจากเทวดาด้วย
การแห่นางแมวและมีการร้องรำทำเพลงให้มีเสียงดังไป
ถึงสวรรค์ เทวดาก็จะส่งฝนลงมาให้ (นางฉันทนา
สระบุรีนทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางวงศ์เดือน ทิมทอง

เป็นผู้สัมภาษณ์, วัดหัวสำโรง)

- วิธีการอนุรักษ์ ให้มีการศึกษาชีวิตชาวไทยสมัยก่อนในการดำรงชีวิตและอาชีพ
- การเผยแพร่ ให้มีการศึกษาประเพณีไทย คำว่า เพียงพอ

HAE NANG MAEW RITUAL (A CAT PARADE)

In the year of lacking rain the villagers will parade a cat to call the rain for their field. The villagers begin the ritual with finding a female cat and put her in to the basket or a kind of bamboo basket. Insert a stick of wood to the basket and parade the cat from house to house. When the parade reached each house, the owner of the house is going to throw the water to the cat in the basket till it is wet and give the members of the parade prizes, which is an alcoholic beverage, food, etc. The parade goes to every house in the village if there is no rain coming they will do all of this again in the next day or sooner. The reason that they



use a female cat is because the villagers believe the male god will send the rain which is his broth to the angel of the earth who is the female god. She will receive his broth (or the rain) into her womb. After raining the plants will grow very well. The villagers will have enough food to eat. Hae nang maew ritual is in July-August. This ceremony has died out but it still shows us the unity and the old way to solve the farming problems of the villagers. (Mrs.Chantana Sraburin, interviewee and Mrs. Wongduen Timtong, interviewer, Hua Sam Rong Temple)

Maintaining : Study old Thai living lifestyle

Campaigning : Study Thai way according to the word “sufficiency”

เรื่อง ประเพณีถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้า

ชาวไทยเชื้อสายเขมรที่บ้านหัวสำโรงได้ปฏิบัติสืบต่อกันมานานนับร้อยปีบนพื้นฐานความเชื่อว่า พุทธศาสนิกชนที่ได้ร่วมถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้าจะได้บุญกุศลอย่างแรงกล้า ประเพณีนี้ถือกำหนดเริ่มตั้งแต่วันแรม ๘ ค่ำ ถึงวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ รวม ๘ วัน เป็นวันประกอบพิธีพระสงฆ์สวดพระอภิธรรม วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๖ เป็นวันถวายพระเพลิง (ที่มา : คุณทรงเดช สุริแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระเบรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านหัวสำโรง)

- วิธีการอนุรักษ์ มีการจัดงานประเพณีถวายพระเพลิงพระพุทธเจ้าทุกปี
- การเผยแพร่ มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบทุกวันก็ยังมีรักษาประเพณีนี้กันอยู่ และเหลือเพียงตำบลเดียวในย่านนี้

BUDDHA'S CREMATION COMMEMORATIVE DAY

Thai-khmer people at Hua Sam Rong village have been arranging Buddha's Cremation Commemorative Ceremony every year since over a hundred years ago. Buddhists believe those who have opportunity to attend this ceremony will gain a high merit. This ceremony begins on the 8th day of waning moon until on the 15th day of the waning moon in the 6th lunar month; all includes 8 days which monks pray for funeral. On the 1st of the waning moon in the 6th lunar month is cremation commemorative day. (Source : Mr.Songdech Surisang, interviewee and Mrs. Chantana Sraburin, interviewer, Hua Som Rong Folk Art and Culture Centre)

Maintaining : Arrange Buddha's Cremation Commemorative Ceremony every year

Campaigning : Publicize the information to public that this tradition still exists only in Hua Sam Rong district.

เรื่อง การเซ่นโดนตา



การเซ่นโดนตาเป็นพิธีกรรมที่ลูกหลาน (เขมร) จัดขึ้นเพื่ออุทิศอาหารไปให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ชาวบ้านจะทำพิธีนี้ในเดือน ๑๐ ตรงกับวันสารทไทย เริ่มจากเข้าไปทำบุญที่วัด เมื่อถึงเวลาเย็นจะมีการเซ่นไหว้ ปูย่าตายายที่ล่วงลับไปแล้ว โดยมีเครื่องเซ่น คือ ข้าวต้มมัดไส้หมู ข้าวต้มมัดไส้กล้วย กระยาสารทไก่ต้ม เหล้า สำหรับข้าว คาว หวาน ข้าวสุกคว่ำใส่ซาม ๔ ซาม ๑ สำหรับ กับข้าว ๔ ถ้วย ๑ สำหรับ และของหวาน ๔ ถ้วย ๑ สำหรับ เตรียมเครื่องเซ่นเรียบร้อยแล้วจะจัดรูปเทียนปักที่เครื่องเซ่นทุกอย่าง รินเหล้าใส่แก้วแล้วเรียก ปู ย่า ตา ยาย ให้มากินเครื่องเซ่นโดยเรียกเป็นภาษาเขมร ทำเช่นนี้ ๓ ครั้งแล้วจะนำข้าวมา ๑ ถ้วย แล้วจับเครื่องเซ่นอย่างละนิดใส่ในซาม แล้วรินเหล้าในซาม แล้วนำไปวางไว้ริมทางสามแพร่ง แล้วกรวดน้ำ เป็นอันเสร็จพิธี (นายนิคม สุนาวงศ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, วัดหัวลำโพง)

SEN DON TA (FOOD OFFERING TO ANCESTORS)

Sen Don Ta is a ceremony which grandchildren (Khmer) arrange for offering food to their ancestors who passed away. It is arranged in the 10th lunar month which is the same day with Thai Festival at the End of 10th Lunar Month. In the morning, Buddhists go to make merit at the temple. After that, people will offer food to their passed away ancestors in the evening. The oblations are Khao Tom Moo (rice porridge with pork), Khao Tom Mat (banana with sticky rice), Kra Ya Sart (Thai sweet made of rice, nut, sesame-seeds, and sugar), boiled chicken, rice whisky, 4 bowls of rice cooked for 1 set, 4 various dishes for 1 set, and 4 bowls of dessert for 1 set. Then, light the joss sticks and candle and pin in all the oblations. Pour the rice whisky into the glass and call out 3 times in Khmer language for passed away ancestors to have all these oblations. After that, bring a bowl of cooked rice and put some dishes and dessert on the top of the cooked rice bowl. Then pour some rice whisky into that bowl as well. Next leave that bowl at the end of a T-intersection. Finally, pour water to dedicate the merit to the passed away ancestors.

(Source : Mr.Nikhom Sunawong, interviewee, Mrs.Chantana Sraburin, interviewer, Hua Som Rong Temple)

เรื่อง ประเพณีการบวช

ชาวบ้านอำเภอแปลงยาวนิยมให้บุตรชายหรือหลานชายมีอายุครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ได้อุปสมบทในพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการทดแทนพระคุณของบิดา มารดา ในการบวชนั้นนิยมจัดให้มีการทำขวัญนาคเพื่อสอนให้นาคได้สำนึกถึงพระคุณของผู้ให้กำเนิดและนิยมแห่ นาคไปอุปสมบทที่วัดในเวลาเช้า (ที่มา : คุณโถม ศรีสวัสดิ์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, วัดวังเย็น)

ORDINATION TRADITION

Villagers at Plaeng Yao district prefer their sons or nephews who are 20 years old completely to do ordination in Buddhism for rewarding their parents. Performing a ceremony for chanting parents' loving kindness is arranged for a person who is about to be ordained as a monk. The ordination ceremony is always arranged in the temple in the morning. (Source : Thom Srisawad, interviewee and Mrs. Chantana Sraburin, interviewer, Wang Yen Temple)

เรื่อง ประเพณีแห่หน้าคไปศาลเจ้าพ่อซาน

การอุปสมบทของชาวหัวสำโรง มีธรรมเนียมที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ก่อนพิธีทำขวัญนาคในเวลาเย็นจะต้องแห่หน้าคไปที่ศาลเจ้าพ่อซานหรือเจ้าพ่อท่าเรือ ขบวนแห่นี้จะมีเครื่องหรือกลองยาวแล้วแต่เจ้าภาพ หน้าขบวนแห่จะมีชาวบ้านมารำนำหน้า นำนาคออกจากวัดไปที่ท่าเรือ เมื่อไปถึงจะให้นาคและพ่อแม่เข้าไปจุดรูปเพื่อบอกเจ้าพ่อซาน ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเจ้าของหมู่บ้านเพื่อขอขมาและขอลาอุปสมบทจากนั้นพวกนางรำที่มาด้วยก็จะออกมารำหน้าศาลครูใหญ่แล้วก็แห่หน้าคกลับไปที่วัดเพื่อทำขวัญนาค (ที่มา : คุณชวน พรเจริญ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, วัดหัวสำโรง)

PRE-ORDINATION PARADE TO JAO POR SAN SHRINE (GUARDIAN SPIRIT)

The tradition for ordination in Hua Som Rong village, people will parade a pre-Buddhist monk to Jao Por San Shrine (Guardian spirit Shrine) or Jao Por Tha Rua (Guardian spirit of pier) before performing a ceremony for chanting parents' loving kindness in the evening. Pre-ordination parade consists of band or tom-tom in front of the parade for bringing a Nark (a person about to be ordained as a Buddhist priest) from temple to the pier. The parade arrives at the destination, parents of a pre-ordination person light joss sticks to apologize and inform Jao Por San (Guardian spirit) for leaving to be an ordination which villagers respect him like an owner of this village. After that, Thai traditional dancers who come with the parade start dancing for a while, then the parade goes back to the temple to do a ceremony for chanting parents' loving kindness. (Source : Mr.Chuan Pornchalern, interviewee and Mrs. Chantana Sraburin, interviewer, Hau Som Rong Temple)



เรื่อง การเลี้ยงผีเขมร

การเลี้ยงผีเขมร เป็นพิธีกรรมในการรักษาโรคของชนในกลุ่ม โดยเชื่อว่าสาเหตุของการป่วยไข้มาจากการกระทำผิดผี วิธีรักษาต้องให้คนทรงทำพิธีขึ้นหิ้งเชิญผีญาติพี่น้องมาถามว่าป่วยผิดผีผู้ใด เมื่อทราบแล้วคนทรงก็ทำหน้าที่บนบานศาลกล่าวแทนผู้ป่วยให้หายแล้วจะทำพิธีเลี้ยงผีตามที่บนบานไว้ (ที่มา : คุณบุญลือ สระบุรินทร์ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ๖๔ ม.๒ ต.หัวสำโรง)

CAMBODIAN (KHMER) SPIRIT TREATING

Khmer Spirit Treating is the ceremony for curing sickness of people in the village which the villagers believe that the cause of sickness is because people violate tradition, especially to have sexual relations with someone without the consent of the parents. A medium will perform the ceremony to invite the spirit of a relative for asking who violated tradition. The medium as a representative of a sick person requests for the sick person to get better then will arrange spirit treating ceremony in return. (Source : Mr.Boonlue Sraburin, interviewee and Mrs.Chantana Sraburin, interviewer, 68 Moo 2 Hau Som Rong District)

เรื่อง การแต่งงานแบบเขมร (เบบาจาตุม)

เป็นการเซ่นไหว้ผีปู่ย่าตายายเมื่อมีคู่ครอง ไม่ว่าจะแต่งงานหรือการขอหมากก็ตาม โดยมีเครื่องเซ่นไหว้ ได้แก่ ขนมต้มแดง ขนมต้มขาว อาหารคาวหวาน อย่างละ ๑ สำหรับ เหล้าขาว ๑ ขวด ไก่ต้ม ๑ ตัว ดอกหมาก ซ่อละ ๓ ดอก หลังไหว้ผีบรรพบุรุษเสร็จแล้วคู่บ่าวสาวจะได้รับการอวยพรเป็นภาษาเขมรสลับด้วยการ ชดช้อดดอกหมากจากญาติพี่น้องและเพื่อนที่มาร่วมงาน ๓ ครั้ง เป็นการเสร็จพิธีแต่งงาน (ที่มา : คุณจิรายุทธิ์ สุริแสง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ม.๒ ต.หัวสำโรง)

CAMBODIAN (KHMER) WEDDING STYLE (BAY-BA-JA-TDOOM)

Cambodian (Khmer) wedding style (Bae-Ba-Ja-Tdoom) is respecting ceremony to ancestors when people will get marriage or apologize which oblations will be provided each set of Khanom Tom Daeng (Red Coconut Balls), Khanom Tom Khao (White Boiled sweets), food and dessert. Moreover, 1 bottle of rice whisky, 1 boiled chicken and 3 Betel Nuts flowers in each bunch. After respecting the ancestor spirits then groom and bride will get a wish in Cambodian (Khmer) language switch with rubbing a bunch of Betel Nuts for 3 times from relatives and friends who attend the wedding. (Source: Mr.Jirayut Surisaeng, interviewee and Mrs.Chantana Sraburin, interviewer, Moo 2 Hau Som Rong District)

เรื่อง ความเชื่อและพิธีกรรมการส่งเรือ

ชาวไทยเชื้อสายเขมรบ้านสระสองตอน บ้านดงยาง หัวสำโรง บ้านใหม่ ในย่านอำเภอแปลงยาว มีบรรพบุรุษเข้ามาตั้งรกรากในพื้นที่ปัจจุบันเป็นเวลาหลายร้อยปีมาแล้ว บุตรหลานยังคงสืบทอดประเพณีและความเชื่อดั้งเดิมเกี่ยวกับผีบรรพบุรุษและแสดงความเป็นกลุ่มชน คือ การเซ่นคนตาย (ส่งเรือ) เป็นการส่งอาหาร เครื่องนุ่งห่มรูปปั้นคนและสัตว์เลี้ยงไปให้บรรพบุรุษที่ล่วงลับนำไปใช้ในต่างภพ โดยนำสิ่งของดังกล่าวใส่ลงในเรือที่ทำด้วยกาบกล้วยแล้วนำไปลอยในแหล่งน้ำ พิธีกรรมนี้ทำกันในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ (ที่มา : คุณทศ สำนวน เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, นางฉันทนา สระบุรินทร์ เป็นผู้สัมภาษณ์, วัดหัวสำโรง)

BELIEF AND SONG RUA RITE (DELIVER FOOD AND CLOTHING BY BANANA BOAT)

Ancestors of Thai-Khmer at Sra Song Ton village, Dong Yang village, Hua Sam Rong village, and Ban Mai village in Praeng Yao district area who moved to settle down in this area over hundreds year ago. Their descendants still inherit original belief and tradition about ancestor spirit and present the nation such as dead people libation (deliver oblation by banana boat) delivery to passed away ancestors. All mention previous will be put into a boat (a boat which made of a leaf sheath of banana tree) then float it in the river. This ceremony is on waxing 15 evening of the 10th month. (Source : Mr.Thod Samran, interviewee and Mrs.Chantana Sraburin, interviewer, Hau Som Rong Temple)

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอพนมสารคาม”



เรื่อง งานบุญข้าวหลามหรืองานเผาข้าวหลาม

งานบุญข้าวหลามหรืองานเผาข้าวหลามชนพื้นเมืองเชื้อสายลาวในอำเภอพนมสารคามจะประกอบศาสนกิจตามประเพณีดั้งเดิมที่สืบทอดมาจากรบรรพบุรุษ นั่นคือ การทำบุญ “ข้าวหลาม” ซึ่งเป็นประเพณีทำบุญถวายข้าวหลาม ขนมจีน (ข้าวปุ้น) และน้ำยาป่า (น้ำยาที่ไม่ใส่กะทิ แต่ใส่ปลาร้า) แต่พระภิกษุสงฆ์ในวัดหนองบัวและวัดหนองแหน เหตุที่เลือกข้าวหลาม

เป็นอาหารพิเศษเพราะเดือนสาม เป็นเวลาที่ข้าวสุก ชาวบ้านจึงนำข้าวอันเป็นพืชหลักของตนมาทำข้าวหลาม ชาวลาวเวียงเริ่มเตรียมทำบุญข้าวหลาม ตั้งแต่ ๑๔ ค่ำ กรรมวิธีการทำจะมีลักษณะเฉพาะตัว จึงทำให้ข้าวหลามไม่มีเยื่อติดกระบอกและกลิ่นหอม รสมันอร่อย

เช้าวันขึ้น ๑๕ ค่ำ ชาวบ้านจะนำข้าวหลามและน้ำยาป่าไปทำบุญที่วัด สำหรับที่วัดหนองแหนมีประเพณีแปลกไปจากวัดหนองบัว คือ ในคราวทำบุญใหญ่จะมีคน ๓ คน คนหนึ่งตีฉิ่ง อีกคนตีฆ้อง และตีกลองหลวง ซึ่งเป็นกลองใหญ่ ในขณะที่พระฉันอาหารเช้า (จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๓๙ : ๑๒๒)



TRADITIONS AND BELIEFS OF “PHANOMSARAKHARM DISTRICT” KHAO LARM (GLUTINOUS RICE ROASTED IN BAMBOO JOINTS) RELIGIOUS CEREMONY OR PAO(KHAR) KHAO LARM

Khao Larm religious ceremony or Pao Khao Larm is arranged by native of Thai-Laotian in Phanomsarakarm district which inherits from ancestor that is making merit “Khao Larm” which is tradition for offering Khao Larm, Kha Nom Jeen (Thai vermicelli eaten with curry) and Nam Ya Pa (Curry without coconut milk but put pickled fish) to monks at Nong Bua temple and Nong Nae temple. The reason which ‘Khao Lam’ is used as a special food because that time is the 3rd month of Thai lunar calendar, it is the time rice in the farm is fully grown. Villagers will make Khao Larm from their harvest. Thai-Laotian people begin making merit with Khao Larm since the 14th day of the waxing moon. The process for making Khao Larm is specific so it is delicious.

In the morning on the 15th of the waxing moon, villagers bring Khao Larm and Nam Ya Pa to the temple for offering to monks at the temple. However, the tradition at Nong Nae Temple is different from Nong Bua Temple when making merit there are three people, one plays cymbals, one plays gong and another one plays a big drum while monks have breakfast. (Source : Chachoengsao, 1996: 122)

เรื่อง ประเพณีกำฟ้า



กำฟ้าเป็นประเพณีความเชื่อของชาวพวนที่พบในชุมชนพวนทั่วไป ชุมชนพวนแต่ละแห่งอาจมีการกำหนดวันเวลาแตกต่างกันไป แต่ส่วนใหญ่จะถือเอาวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ เป็นวันกำฟ้า แต่ปัจจุบันในโคกหัวข้าวไม่มีการทำพิธีกำฟ้าในชุมชนเหมือนที่พบในชุมชนพวนอื่นๆ แล้ว จะมีเพียงการกล่าวถึงพิธีกำฟ้าจากเอกสารของชุมชน และการบอกเล่าของผู้อาวุโสอายุประมาณ ๕๐ ปี ขึ้นไปเท่านั้น

และดูเหมือนว่าการรับรู้ในประเพณีดังกล่าวเกิดจากการรับข้อมูลผ่านกลุ่มชมรมไทยพวนมากกว่าจะสืบทอดจากผู้เฒ่าผู้แก่ของชุมชนเองโดยตรงด้วย ดังที่คุณวินัย อารีรอบ อายุ ๕๕ ปี ผู้ทำหน้าที่เป็น “จ่า” ของบ้านโคกหัวข้าว เล่าว่า

“วันกำฟ้านะ เดือนยี่เดือนสาม กำฟ้าขึ้นสามค่ำเขาจะกำฟ้า เขาจะไม่ถือไอ้พวกเป็นเหล็กนะ เขาถือกันคือ กำฟ้า นี่พูดแล้วก็ขลุ่ย หนังสือที่เอามาจากบ้านทุ่งโฮ้งเขาทำประวัติไว้ ว่าเจ้านายไปรบชนะมาแล้วมากำฟ้าคือ ก่อนที่จะเป็นพวนหรือเป็นพวนแล้ว ก็กำฟ้า อ่านแล้วก็จำไม่ค่อยได้ มันมีหนังสืออยู่นะ ... จังหวัดแพร่ใช้เปล่าเป็นไทยพวนเนี่ยจังหวัดแพร่ ชมรมไทยพวนมีสิบเก้าจังหวัดนะประเทศไทย....”

ในวันขึ้น ๓ ค่ำ เดือน ๓ หรือวันกำฟ้ามีคติความเชื่อว่า ห้ามทำงานจับเครื่องมือเครื่องมือที่เป็นโลหะเพราะอาจจะถูกฟ้าผ่าได้ จ่าบ้านโคกหัวข้าวกล่าวว่า “กำฟ้าเขาไม่ให้ถือมีดจับมีดจับขวานทำอะไร วันเดียวไม่ให้ทำอะไร เขาไม่ให้จับมีด



จับพั่ว เขากลับฟ้าจะผ่า ฟ้าจะลงเป็นอย่างนั้น เขาว่า มีหนังสือเขาบอก...” อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยพบว่าปัจจุบันชาวบ้านโคกหัวข้าวไม่ค่อยมีใครรับรู้ถึงพิธีกำฟ้ามากนัก ถึงแม้จะมีกล่าวถึงพิธีดังกล่าวเล็กน้อยในเอกสารชุมชนเองก็ตาม ทั้งนี้เมื่อไม่มีการประกอบพิธีขึ้นในชุมชน ประเพณีกำฟ้าในโคกหัวข้าวจึงเป็นเพียงการรับรู้คติความเชื่อบางอย่างในกลุ่มผู้อาวุโสอย่างเลือนรางมากแล้ว ขณะที่คนในชุมชนส่วนใหญ่ไม่เข้าใจถึงประเพณีกำฟ้าที่ได้สืบทอดไปจากชุมชนแล้ว คุณวินัย อารีรอบ บอกอีกว่า “คนแก่โดยมากเขาจะรู้ เดือนสามขึ้นสามค่ำเนี่ยกำฟ้า เขาจะให้ไปทอดแหหาปลาอย่างเดียว แต่คนรุ่นสามสิบสี่สิบจะไม่ค่อยรู้แล้ว เพราะไม่ค่อยได้พูดกัน” (ที่มา : ผศ.บุญมา พงษ์โหมด และ อ.ภาคภูมิ ลบถม, ๒๕๕๒)

GUM FAH TRADITION (PAY RESPECTING TO SKY)

‘Gum Fah’ is belief and tradition of Phuan people also known as Tai Phuan which appear in general Phuan community. Each Phuan Community may have specific date and time in difference. Most Phuan people set the 3rd of the waxing moon in the 3rd of lunar month as a ‘Gum Fah day.’ Nowadays, there is no Gum Fah Tradition in Khok Hua Khao community as there is in other communities. There is only information found in community documents and only hearsay from seniors who are over 50 years old. It seems like perception of this tradition occurs from information received from Tai Phuan group club more than there is inherited from ancestors of the community itself. As Mr. Winai Areerob fifty-five-year who is “Jum” of Ban Khok Hua Khao says “Gum Fah day is on the 3rd and 3rd of lunar month. Gum Fah is the 3rd of the waxing moon which villagers pay respect to the sky. The villagers will not hold anything in steel.

The book which I brought from Tung Hong village which it states the master won from the war then he paid respect to the sky. I quietly don't remember but it appears in the book...in Phrae, right? Tai Phuan is in Phrae province? Tai Phuan clubs are in 19 provinces in Thailand...."

On the 3rd of waxing moon in the 3rd of lunar month or Gum Fah day, people believe do not work with steel tools because they may be attacked by lightning. Jum of Ban Hua Khok says "On Gum Fah day, we should use knife or ax for working only one day because they believe that they will be attacked by lightning..." However, the researcher discovers Ban Khok Hua Khao villagers rarely know about this ceremony. Although, this ceremony is stated in the document of community but nowadays this ceremony is not held in this community. Thus, Gum Fah tradition is only belief of senior people in community which is unclear while most people in community do not understand Gum Fah tradition which disappears from the community. Mr.Winai Areerob also adds "Most of old people know the 3rd waxing moon in the 3rd of lunar month is Gum Fah day, but people between 30-40 years of age rarely know because people do not talk about Gum Fah day. (Source : Asst.Boonma Pongmod and Mr.Parkpoom Lobthom, 2009)

เรื่อง ประเพณีสงกรานต์



จำนวนวันที่จัดงานสงกรานต์ของโคกหัวข้าวที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นว่า "ไปทำบุญ คือ สงกรานต์เขาจะทำบุญแค่สามวันนะ แต่ที่นี่ทำห้าวัน"

ทั้งนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ก่อนถึงวันเทศกาลสงกรานต์ ได้มีนายอำเภอพนมสารคามมาร่วมงานชาวบ้านโคกหัวข้าวได้ช่วยกันจัดเตรียมสถานที่ที่รอบบริเวณโบสถ์ดินเก่า มีการทำเวทียกพื้นขนาดหกเสจากลำไม้ไผ่ เพื่อใช้เป็นเวทีแสดงรำ และร้องเพลงพวน ผู้ใหญ่เอก ม่วงขาว ผู้ริเริ่มจัดงานสืบสานประเพณีชาวพวน และจัดการแสดงดังกล่าวในช่วงเทศกาลสงกรานต์บอกว่า

"...คือว่าลำพวนก็จะสูญแล้ว มันเป็นวัฒนธรรมของพวน เป็นศิลปะของพวนร้องลำเป็นภาษาพวน หมู่บ้านนี้เนี่ยจะมีสักคนหรือสองคน แล้วก็เป็นคนอายุสักหกถึงเจ็ดสิบปีขึ้นไปแล้ว แต่เมื่อก่อนตอนที่ผมเป็นเด็กๆ นะ หมู่บ้านเขาจะรำได้เยอะ เป็นสิบ ๆ คน เวลางานเทศกาลเขาจะมาลำเกี่ยวพาราสี คนหนุ่มคนสาวจับกันการลำเนี่ยนะจับกัน แต่เดี๋ยวนี้ความสำคัญก็รันไปเพราะไปรับวัฒนธรรมสมัยใหม่ ร้องเพลงสมัยใหม่สากลไปก็เลยไม่เอาวัฒนธรรมการละเล่นมา คนเป่าแคน ต้องไปเอาหมู ๗ (หนองเค็ดใหม่)... แคนมันก็เป่าคล้ายกับแคนอีสานแหละ แต่ว่ามันร้องมันรำเป็นภาษาพวน ลำลาวก็ร้องอีกแบบหนึ่ง"

(ที่มา : ผศ.บุญมา พงษ์โหมด และ อ.ภาคภูมิ ลอบถม, ๒๕๕๒)



SONGKRAN FESTIVAL

Songkran festival is from 12-16 of April every year. There is when major merit making begins on the 12 of April, making merit for passed away ancestors on the 14th and pouring water on the Buddha image and also pouring water to senior people in village on the 15th. Then build a sand pagoda in front of the clay chapel or at an old Khok Hua Khao Temple. The people of “Kok Hua Khaw” usually make merit through the offering of food to monks for a period of five days in Thai-style chapels that are traditionally made from local clay. Mr.Somdee Intasorn said; “The Songkran Festival normally only lasts about three days, however, here in this area it is prolonged for five days, and continues longer than the traditional period of three days”

In the year of 1979, before the Songkran festival was first established, the local people of the “Kok Hua Khaw” Village, often built and prepared a bamboo platform around the area of the chapel that was to be used as a stage in preparation for Thai classical dancing and Traditional Puan song entertainment.

The head of the “Kok Hua Khaw” village, Mr.Anek Muangkhow (the original creator of the ongoing Puan traditional event) stated that; “Puan dancing in the future may be extinct because it is has a special traditional culture and unique art of the “Puan Tribe”. Nowadays, there are only a few elderly people of the “Puan Tribe” left. Those few who are still in existence are now in their sixties and seventies, however, they are still capable of dancing and singing the traditional songs. Mr.Anek Muangkhow said; “when I was young, there were more than ten local villagers who were able to traditional song and dance with someone from their area whom they were interested in”.

The “Puan” traditional singing and dancing is less popular nowadays because of influences in modern style dancing. The original people in the past whom often played the read-mouth organ are now almost extinct; therefore, any capable existing players that live in nearby villages are welcomed to play instead. Mr.Anake also mentioned that the read mouth-organ was similar to the musical organ that was played in the Northeastern part of Thailand, but was often played in honor of the Traditional “Puan” song”. (Source : Asst.Prof.Bonma Pongmod and Mr.Phakphom Lobdhom, 2009)

เรื่อง ประเพณีไหว้บวงสรวงปู่ตา



ม่วงขาว กล่าวว่า “บุญกลางบ้าน บวงสรวงปู่ตาเขาจะไปกันทุกบ้าน บุญกลางบ้านก็มา เพราะว่ามันเป็นวิถีชีวิตที่เขาต้องทำนะ เพื่อให้เกิดสิริมงคลแก่เขา” ทั้งนี้พบว่าไม่เพียงแต่เฉพาะในกลุ่มชาวบ้านที่เป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิม

เท่านั้น แม้แต่คนที่แต่งงานเข้ามาเป็นเชย หรือสะใภ้ในบ้านโคกหัวข้าว ก็เข้าร่วมพิธีไหว้ปู่ตาตามธรรมเนียมในหมู่บ้านด้วยเช่นกัน

ชาวบ้านโคกหัวข้าวอธิบายว่า รูปแบบและขั้นตอนในพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษปู่ตา ในช่วงเดือน ๖ และเดือน ๑๒ ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้นแต่เครื่องเซ่นไหว้ที่ต่างออกไป คือ ในช่วงเดือน ๑๒ ซึ่งอยู่ในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยว ชาวบ้านจะนำข้าวเหนียวใหม่ที่ปลูกแซมไว้ในนาเพื่อใช้ทำขนมโดยเฉพาะมาตำข้าวเฒ่าเพื่อเซ่นไหว้ปู่ตา เป็นการขอบคุณที่ช่วยดูแลผลผลิตทางการเกษตรในปีนั้น พิธีกรรมไหว้ปู่ตาจึงมีความสัมพันธ์กับการทำมาหากินของชาวบ้านที่ประกอบอาชีพทำนา ต้องพึ่งพาธรรมชาติที่ไม่มีความแน่นอน ตั้งแต่ช่วงเริ่มฤดูการผลิตในช่วงกลางปีไปจนช่วงฤดูเก็บเกี่ยวในช่วงปลายปี อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจุบันชาวบ้านโคกหัวข้าวจะเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่นแทนการทำนามากขึ้น แต่ลักษณะของการไหว้ปู่ตาก็ยังมีการขนานนาขอให้อวยในเรื่องชีวิตการทำมาหากินไม่แตกต่างไปจากเดิม (ที่มา : ผศ.บุญมา พงษ์โหมด และอ.ภาคภูมิ วัฒน, ๒๕๕๒)



THE LOCAL WORSHIPING RITUALS OF THE VILLAGE ANCESTRAL SPIRITS

The first worshiping ceremony regularly took place on the sixth day of the waxing moon during the sixth lunar month. The following ceremony was on the twelfth day of the waxing moon during the twelfth lunar month. Local people would often would prepare food in order to worship the villagers ancestral spirits at the “Kok Hua Khaw” village shrine. Nowadays, people in the “Kok Hua Khaw” often perform this unique same traditional ceremony annually. This Traditional ritual indicates another respectful example regarding the significant identity and conservation of the Kok Hua Khaw people.

Mr.Anake also said; “every family in the village often attends this traditional ritual because it is in their belief and way of life, as well, full-filling their wishes with good fortune”. The local people often participated in the event, and their husbands and wives also joined in the ritual.

The method and process regarding the first and the second times of the ritual is almost the same. The only difference is the food that is prepared and offered in worshiping the ancestral spirits.

The twelfth lunar month is the local harvesting time, therefore, it is required that new sticky rice be used in the making of traditional desserts that are to be offered later for worshiping the spirits. This ritual is also related spiritually to the local farmers in the village. The hardworking efforts of the farmers rely heavily on the uncertain environment and nature throughout the year. Although many people of Kok Hua Khaw change their jobs, the traditional ritual of worshiping the ancestral spirits is still currently conducted in order to encourage the people to earn a living and fulfilling their way of life. (Source : Asst.Prof.Bonma Pongmod and Mr.Phakphom Lobdhom, 2009)

เรื่อง ประเพณีทำบุญกลางบ้าน

ประเพณีทำบุญกลางบ้านจะเริ่มช่วงราวสี่โมงเย็นของวันขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๖ ชาวบ้านโคกหัวข้าวจะไปรวมกันที่ศาลากลางบ้าน เพื่อร่วมกันทำพิธีทำบุญกลางบ้าน โดยนิมนต์พระจากวัดโคกหัวข้าวมาสวดเจริญพระพุทธมนต์ ซึ่งเป็นการทำพิธีร่วมกันของคนทั้งหมู่บ้านเช่นเดียวกับพิธีไหว้ปู่ตา หากแต่เป็นพิธีทางศาสนาพุทธที่มีพระสงฆ์เป็นผู้ทำพิธี ก่อนจะถึงวันประกอบพิธีทำบุญกลางบ้าน ชาวโคกหัวข้าวจะนำหญาคาที่หาได้รอบๆ หมู่บ้านมาดักเป็นเหมือนเส้นเชือก แล้วนำมาเข้าพิธีทำบุญกลางบ้านในตอนเย็นเหมือนกับการปลุกเสกเพื่อให้เกิดความศักดิ์สิทธิ์ โดยเชื่อว่าหญาคาที่เข้าพิธีปลุกเสกแล้วนำไปล้อมบ้านจะป้องกันสิ่งไม่ดีที่จะเข้ามาทำร้ายคนในครอบครัวได้ น้าวินัย อารีรอบ หรือจ่า เล่าว่า “เวลาทำบุญกลางบ้านเนียเขาจะมีดักหญาคานะ อันนี้ผมเอาไปไทยพวนเมื่อวันที่สอง นีของคนพวนเขา เอาไปเข้าพิธีเหมือนด้ายสายสิญจน์นะ แล้วก็เอามาล้อมบ้านไว้” ในปัจจุบัน ชาวบ้านโคกหัวข้าวที่ทำเชือกหญาคาล้อมบ้านมีน้อยลง ส่วนใหญ่ได้หันมาใช้ด้ายสายสิญจน์ที่ซื้อจากตลาดแทน เพราะสะดวกรวดเร็วกว่า และมีการรวบรวมเงินซื้อด้ายสายสิญจน์ที่จะใช้ล้อมรอบทั้งหมู่บ้านด้วยดั่งที่คุณยายลำไย บริบูรณ์พาณิชย์ อายุ ๗๒ ปี บอกว่า “คนแต่ก่อนเนียเขาทำ เดียวนี้เขาไม่ทำแล้ว เขาซื้อด้ายขาวสายสิญจน์ เดียวเขามา ก็เรียวกันคนละสิบบาทยี่สิบบาท แล้วเขาก็เอาล้อมอ้อมตามทั้งหมู่บ้าน”

ในเช้าวันรุ่งขึ้นตรงกับวันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๖ ชาวบ้านจะนิมนต์พระจากวัดโคกหัวข้าวมาตักบาตรเช้าที่ศาลากลางบ้าน ในพิธีมีการทำกระทงใส่ตุ๊กตาดินปั้นแทนตัวสมาชิก และสัตว์เลี้ยงในครอบครัวเพื่อเป็นการแก้เคล็ดตามคติความเชื่อดด้วย ดั่งที่คุณน้าวินัย อธิบายเกี่ยวกับพิธีทำบุญกลางบ้านว่า

“เอาพระมาฉันข้าว ทำบุญ แล้วก็ปั้นหุ่นมาแทนตัวนะ ปั้นหุ่นวัวควาย ตุ๊กตาชายหญิง ทำกระทงไปส่ง คือ สงเคราะห์ สงโคก สงโรค สงภัย เอาดินมาปั้น ปั้นวัวปั้นควายอะไรก็แล้วแต่ เดียวนี้มันเหลือแค่สามสี่กระทง ไม่มีคนทำ คือยังงั้นแบบผมเป็นคนชอบทำชอบคันคว้าเหมือนกัน เอากาบกล้วยเนี่ยมาทำเป็นกรอบสามเหลี่ยมก็ได้สี่เหลี่ยมก็ได้ แล้วเอารังแดง ธงขาวปัก แล้วก็เอาไปเข้าพิธี เรียกว่าไม่มีอันตรายเข้าบ้าน”

เมื่อพระสงฆ์ฉันอาหารเช้าแล้วก็จะสวดทำพิธีพรมน้ำมนต์ให้ชาวบ้านเกิดสิริมงคล จากนั้นชาวบ้านก็จะรับประทานอาหารร่วมกัน ซึ่งชาวบ้านเชื่อว่าอาหารที่เหลือจากการทำบุญในวันนี้ไม่ควรนำกลับไปบ้าน หากเหลือจะต้องเทสาดทิ้งบริเวณรอบศาลากลางบ้านให้เป็นอาหารแก่สัตว์หรือสิ่งอื่น ๆ ไป กระทงที่ใส่ตุ๊กตาปั้นก็จะนำไปวางทิ้งตามทางแยก เพื่อเป็นการสงเคราะห์ สงโรคภัยให้ออกไป ส่วนเชือกหญาคาหรือสายสิญจน์ที่ผ่านพิธี ชาวบ้านก็จะนำกลับไปล้อมรอบบ้าน เพื่อป้องกันภัยอันตรายชั่วร้ายมิให้เข้ามาในครอบครัวของตน พอครบปีก็จะนำเชือกเส้นใหม่ที่ผ่านพิธีบุญกลางบ้านมาเปลี่ยนแทนเส้นเก่าที่ใช้ในปีก่อน

(ที่มา : ผศ.บุญมา พงษ์โหมด และ อ.ภาคภูมิ ลภถม, ๒๕๕๒)

THE VILLAGE MERIT MAKING

The traditional ritual of the village merit making often begins around 4 p.m. in the afternoon on the seventh day of waxing moon during the sixth lunar month. Local people usually gather in the central hall of villagers house to make merit.

Monks from Khok Hua Khow Temple are invited to perform the traditional Buddhist chant. This merit making ritual is for those who live in the village, as well as, worshipping all village ancestral spirits.

The only difference is that the monks perform this ceremony themselves. Before the start of this event, the local people of Khok Hua Khow collect some lalang grass that is grown locally in and around the village, and then weave it into the shape that is similar of a rope, when completed, the locals bring the rope to the ceremony and recite an incantation in the evening as part of their spiritual ritual.

It is traditionally believed that to encircle the house with the rope-like lalang grass after the incantation has been performed, can help prevent bad things happening to family members. Mr.Winai Areerob said “The traditional weaved rope-like lalang were made for the village rituals, and belong to Puan people. They were part of the incantation like holy threads.

Nowadays, holy threads sold in a market are more often used instead of the traditional lalang rope because it is more convenient for Khok Hua Khow villagers. The money for buying the holy threads is also collected from the local people.” As Grandma Lamyai Boriboonpanich, aged 72, said; “The lalang rope was made in the past, but it does not appear in the present. The white holy threads are bought, and the money raised from them total an average of about ten or twenty baht per person.”

The following morning, on the eighth day of the waxing moon during the sixth lunar month, Buddhist Monks were invited to receive food offerings at the central hall of a house. In this ritual, people from the village made clay dolls that resembled family members and pets, and put them in small containers made from banana leaves called kratongs. It is a traditional spiritual activity for bringing good luck to family members.

Mr.Winai explained; “Offering food to monks and molding clay that resemble family members and pets in kratongs spiritually signifies the clearing of bad luck and unhealthiness. At present, there are not many kratongs around, because there are not many people making them. I use a leaf of a banana tree, cut in square or triangular shapes, then put little white or red flags on them before taking them to the ceremony.

After the morning meal has been completed, the monks chant and spray holy water on and over the people in order to bless them with good luck and prosperity. Later, the people have lunch and eat together. It is believed that any leftover food from this merit making ceremony should not be taken home, but instead used to feed any animals around the house.

Kratongs are usually left at the village’s intersections in order to leave all bad luck behind. The lalang ritual rope, or holy thread, that had been used at the ceremony is later taken and placed around people’s homes as to prevent any danger happening to their families. The rope will be replaced by a new one in the following year. (Source : Asst.Prof.Bonma Pongmod and Mr. Phakphom Lobdhom, 2009)

เรื่อง ประเพณีทำบุญเข้าพรรษา



ในช่วงวันอาสาฬหบูชา ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ชาวบ้านโคกหัวข้าวจะพากันไปทำบุญที่วัดตามปกติเช่นเดียวกับการปฏิบัติของพุทธศาสนิกชนทั่วไป มีการเตรียมข้าวปลาอาหาร ผ้าอาบน้ำฝน และเทียนพรรษามาถวายพระสงฆ์ที่วัดโคกหัวข้าว ซึ่งช่วงหัวค่ำจะเวียนเทียนรอบพระอุโบสถโดยการนำของพระสงฆ์ แล้วในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ ซึ่งเป็นวันเข้าพรรษา ก็จะนำอาหารและสิ่งของมาร่วมทำบุญที่วัดอีกวันหนึ่ง (ที่มา : พิธีไหว้ปู่ตา : ว่าด้วยความเป็นพวนและชุมชนโคกหัวข้าว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๒)

BUDDHIST LENT DAY

Buddhist Lent Day or Wan Khao Pansa takes place in the first day of waning moon during the eighth lunar month. The people of Khok Hua Khaw make merit at a temple. The food, monk's bathing cloth for rainy season, and candles are given to the monks. Walking with lighted candles in hand around the temple or "vientian" is done in the early night of Buddhist Lent Day.

เรื่อง ประเพณีสารทพวน



ในวันสุดท้ายของเดือน ๙ ชาวบ้านโคกหัวข้าว ถือกันว่าเป็นวันสารทของชาวพวน ชาวบ้านแต่ละครอบครัว จะทำขนมกระยาสารท ซึ่งมีส่วนผสมของข้าวตอก ถั่วลิสง งา น้ำตาล ข้าวเม่า เพื่อทำบุญร่วมกัน ในปี พ.ศ. ๒๕๕๒ วันสารทพวนตรงกับวันแรมสิบสี่ค่ำ ทั้งนี้การกำหนดวันสารทของไทยจะถือขึ้นเดือนสิบเป็นวันสารท ซึ่งแสดงให้เห็นถึงคติการนับวันที่แตกต่างกันด้วย ดั่งที่นายวินัย อารีรอบ เล่าว่า “สิบเดือนเก้า แล้ววันนี้มีกวน

กระยาสารท สิบสี่ค่ำเดือนเก้า เป็นวันสารทพวน กวนข้าวตอกนะ เอามากวน ลั่นเดือนเก้านะ วันที่ ๒๐ นะ สิบสี่ค่ำเนี่ยเป็นสารท... เป็นสารทพวน ลั่นเดือนเก้า ถ้าลั่นเดือนสิบมันจะเป็นสารทไทย ต่างกันเดือนหนึ่ง ถ้าคนไทยก็เดือนสิบกลางเดือนมั้ง”

กระนั้น ดูเหมือนว่าการถือเอาวันสุดท้ายของเดือน ๙ เป็นวันสารทพวน ที่แตกต่างจากสารทไทยในวัน ลั่นเดือน ๑๐ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธรรมเนียมการกำหนดวันสารทที่แตกต่างกันได้กลายเป็นสัญลักษณ์ในการจำแนก กลุ่มคนโดยอาศัยธรรมเนียมประเพณีต่างกันด้วย ดังที่ผู้ใหญ่เอนกอธิบายว่า “ลาวก็จะมีสารทลาว พวนก็จะมีสารทพวน คนไทยก็มีสารทไทย คนจีนก็มีสารทจีน สารทไทย สารทลาว สารทลาวพวน แล้วก็มี สารทไทยเอ็ด”

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่ชาวบ้านโคกหัวข้าวยึดถือ เอาวันสุดท้ายเดือน ๙ แต่ชาวพวนบ้านหนองเค็ด ซึ่งอยู่บ้านติดกันและเป็นคนเชื้อสายพวนเช่นเดียวกันกับ คนโคกหัวข้าวกลับยึดถือเอาวันสุดท้ายของเดือน ๑๐ ซึ่ง เป็นการยึดถือตามคติของไทยเป็นวันทำบุญวันสารทไทย ดังที่คุณแม่ฉลอง ตาพิพย์ บ้านหนองเค็ดหมู่ ๔ อธิบาย ว่า “ไม่เหมือนกัน สารทลาวก่อน แล้วก็มาสารทไทย เอ็ด แล้วก็สารทไทยเหนือเขาเรียก ไทยเอ็ด มันมีสามสารท คนไทยเราเนี่ยนะ ของหนองเค็ดเป็นสารทไทย ที่โคกหัวข้าวก็เป็นลาว ถึงปีก็กวนขนมกระยาสารท โคกหัวข้าวนี้ เดือน ๙ ลั่นเดือนกวนกระยาสารท สารทไทยเดือน ๑๐ ลั่นเดือน ไม่ตรงกันหรอก” ทั้งนี้ น่าสังเกตว่า



การมีธรรมเนียมถือเอาวันสารทแตกต่างกันของชาวบ้านโคกหัวข้าวกับชาวบ้านหนองเค็ด อาจเกิดจากการรับคติความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติของคนกลุ่มไทยและพวนที่แตกต่างไป แม้จะมีจุดร่วมของประเพณีท้องถิ่นอื่น ๆ เหมือนกันก็ตาม (ที่มา : พิธีไหว้ปู่ตา : ว่าด้วยความเป็นพวนและชุมชนโคกหัวข้าว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๒)

SARTPUAN RITUAL

It is believed that the ninth lunar month is Sartpuan Ritual of Puan people. They make Thai a sweet made of rice, nut, sesame-seeds and sugar called “kayasart” for merit making in 2009. Sartpuan Ritual is on the fourteenth day of waxing moon. Thai Sart Ritual is at the end of the tenth lunar month. The way how to count a day for Thai sart Ritual is different depending on each people groups. “Laos has Sartlaos Ritual, Puan has Sartpuan, Thailand has Sartthai, Chaina has Sartcheen.” said Mr.Anek.

While Sartthai day falls on the last day of the ninth lunar month in Kok Hua Khow, it is on the last day of the tenth month in Puan according to Thai traditional belief. As Mrs.Chalong Tatip explained “Sart day falls on different days, begins with Sartlao then Sartthai. Northern Sarthai is called Thai-ed.” It is notice that although there are same local rituals of Kok Hua Khow and Nongkled, the day for Sart Ritual of two villages is different due to the belief of Thai and Puan people.

เรื่อง ประเพณีบุญออกพรรษาและเทศน์มหาชาติ



วันออกพรรษ ตรงกับวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ชาวบ้านโคกหัวข้าวก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับพุทธศาสนิกชนทั่วไป คือ ไปร่วมทำบุญที่วัด และมีการตักบาตรเทโวด้วยอาหารแห้งต่อเนื่องในรุ่งเช้าอีกวันหนึ่ง ทั้งนี้ในช่วงก่อนออกพรรษา วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑๑ ชาวบ้านจะร่วมกันจัดงานประเพณีเทศน์มหาชาติขึ้นทุกปี โดยมีพระสงฆ์ขึ้นเทศน์ทั้งหมด ๑๓ กัณฑ์ ใช้เวลาทั้งวัน ซึ่งแต่ละกัณฑ์จะมีเจ้าภาพร่วมในการติดกัณฑ์เทศน์ นอกจากนี้ ในการจัดงานเทศน์มหาชาติยังมีการถือแรงจากวัดของชาวพวนในพื้นที่อื่น ๆ ให้มาช่วยและร่วมงานกัน ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ชาวพวนจากชุมชนอื่น ๆ ด้วย (ที่มา : พิธีไหว้ปู่ตา : ว่าด้วยความเป็นพวนและชุมชนโคกหัวข้าว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๒)

THE END OF BUDDHIST LENT DAY AND THE TELLING OF THE VESSANTARAJATAKA

The end of Buddhist Lent Day falls on the full-moon day during the eleventh lunar month. The people of Kok Hua Khow make merit at the temple. In the next morning, there is Tak Bat Devo with dry foodstuff (offering of food to Buddhist monks. The celebration is an imitation of Lord Buddha's descent from heaven. Thus, a high place such as hill is preferably used as a starting point.) During the end of Buddhist lent, the people of Kok Hua Khow hold Thet Mahachart or the telling of the Vessantara Jataka. Puan people from other villages also join the event to make the relationship among all villagers.

เรื่อง ประเพณีงานประจำปีวัดโคกหัวข้าว

ชาวโคกหัวข้าวได้ริเริ่มการจัดงานประจำปีวัดโคกหัวข้าวในช่วงเทศกาลตรุษจีน เพื่อเป็นการหาเงินระดมทุนทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของวัดและชุมชน โดยมีการออกร้านค้าขายของและแสดงการละเล่นต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้พุทธศาสนิกชนจากหมู่บ้านใกล้เคียงได้เยี่ยมชมปิดทองรูปเหมือนหลวงพ่อแมน พระพุทธโสธรจำลอง และรอยพระพุทธรูปบาท คณะกรรมการวัด และชาวบ้านโคกหัวข้าว จะมารวมกันที่วัดเพื่อช่วยกันทำอาหารเลี้ยงผู้คนที่มาร่วมงาน และการจัดงานในช่วงค่ำ

เมื่อพิจารณาจากประเพณีพิธีกรรมในรอบปีของชาวบ้านโคกหัวข้าว จะเห็นได้ว่ามีทั้งพิธีกรรมที่เป็นความเชื่อเฉพาะในท้องถิ่น หรือของกลุ่มชาติพันธุ์พวน และประเพณีความเชื่อที่ผูกโยงกับหลักธรรมทางศาสนาพุทธ ซึ่งเป็นศาสนาหลักไม่แตกต่างจากคนไทยทั่วไป ทั้งนี้ พบว่าความเชื่อของชาวพวนที่ยังคงมีการปฏิบัติสืบทอดอย่างเหนียวแน่น คือ การไหว้ปู่ตาและการทำบุญกลางบ้าน โดยชาวบ้านยังคงเข้าร่วมงานพิธีอย่างหนาแน่น ซึ่งรวมถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่ ๆ ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ แต่คติความเชื่อดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะเหมือนดั้งเดิม หากแต่ได้มีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตทางสังคมปัจจุบันมากขึ้น ขณะเดียวกันประเพณีดั้งเดิมของชาวพวนบางอย่างก็ได้เริ่มเลือนหายไป ขาดการสืบทอด ทำให้มีคนที่จะไม่เข้าใจความหมายในประเพณีนั้น ๆ ลดน้อยลง และน่าสังเกตว่าชาวบ้านโคกหัวข้าวบางคนโดยเฉพาะในกลุ่มผู้นำ จะนำเอาประเพณีพิธีกรรมที่ได้รับรู้จากชมรมไทยพวนแห่งประเทศไทยมาใช้อธิบาย เพื่อรื้อฟื้นประเพณีของชุมชนตัวเองผสมไปกับการรับรู้ดั้งเดิมที่เคยมีอยู่ในชุมชนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ นอกจากงานประเพณีที่กล่าวถึงข้างต้น วิถีการดำเนินชีวิตของชาวโคกหัวข้าวก็สัมพันธ์กับกิจกรรมตามปฏิทินทางศาสนาพุทธอื่น ๆ เช่น การทำบุญวันพระ และวันสำคัญทางศาสนาพุทธอื่น ๆ รวมทั้งงานตรุษจีนตามประเพณีของชาวจีนด้วย

(ที่มา : พิธีไหว้ปู่ตา : ว่าด้วยความเป็นพวนและชุมชนโคกหัวข้าว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๒)

ANNUAL FESTIVAL OF KOKHUAKHOW TEMPLE

The people of Kok Hua Khaw start holding their annual festival during the Chinese New Year Festival in order to raise money for doing useful activities for the temples and communities. They give an opportunity for the neighboring villagers in respect of the Luang Pho Man Statue, the imitation of Sothorn Buudha image and the Lord Buddha footprints. The village committee and the people of Kok Hua Khaw gather at the temple to cook the food providing to the participants and to prepare the night activities.

It is considered that the ritual of Kok Hua Khaw derived from local or Puan ethnic belief and Buddhist belief that is not different from other people group. It is found that Puan people still continually perform the ritual of the worship for village's ancestral spirits and the village making merit. However, the tradition is not the same as in the past. It is adapted to be more suitable to the modern society. In the same time, the original rituals of Puan people become slowly disappear. So, some people do not understand the true meaning and the purposes of the rituals.

It is noticed that same Kok Hua Khaw people, especially the village leaders take the ritual acquired from Thai Puan Association to recover their own ritual with the previous original background knowledge. Besides, the lifestyle of Khok Hua Khaw people is related to other Buddhist activities such as making merit or the Buddhist holy days and Chinese New Year Day.

เรื่อง ประเพณีวันขนุน

เนื่องจากอำเภอนมสารคามมีขนุนที่มีชื่อ เช่น พันธุ์ทองประเสริฐ เทศบาลตำบลเกาะขนุน จึงได้จัดประเพณีวันขนุนขึ้น ในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยจะทำในกลางเดือน ๓ ประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในงานได้มีการประกวดธิดาขนุน, การแข่งขันการปลอกขนุน, การแข่งขันการกินขนุน, การแข่งขันตำส้มตำขนุน รวมทั้งการแสดงบนเวที ซึ่งได้ใช้บริเวณวัดพงษ์าราม ตำบลเกาะขนุน อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ในการจัดกิจกรรม (ที่มา : คุณสุชานันท์ แสงแจ่ม : ๒๕๕๔)

JACKFRUIT DAY

As Pranomsarakham District is famous for a jackfruit named Thongprasert, Khoa Kanon Municipal District holds the Wan Kanon Festival in 2008. This festival falls around the middle of February each year. (Source : Suchanan Sangjam, 2011)

เรื่อง ประเพณีสงเสริมและอนุรักษ์ประเพณีถือศีลกินเจ ณ โรงเจเล้งซัวต้ง ตำบลเกาะขนุน อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

เทศกาลกินเจกำหนดเอาไว้ตามจันทรคติ คือ เริ่มตั้งแต่ ๑ ค่ำ ถึง ๙ ค่ำ เดือน ๙ รวม ๙ วัน ๙ ค่ำ คำว่าเจในภาษาจีนทางพุทธศาสนาฝ่ายมหายานมีความหมายเดียวกับคำว่า อุโบสถ ดังนั้นการกินเจก็คือ การรับประทานอาหารก่อนเที่ยงวัน เหมือนกับที่ชาวพุทธในประเทศไทยที่ถืออุโบสถศีล หรือรักษาศีล ๘ โดยไม่รับประทานอาหารหลังจากเที่ยงวันไปแล้ว แต่เนื่องจากการถืออุโบสถศีลของชาวพุทธฝ่ายมหายานที่ไม่กินเนื้อสัตว์ จึงนิยมนำการไม่กินเนื้อสัตว์ไปรวมกันเข้ากับคำว่า กินเจ กลายเป็นการถือศีลกินเจ ในปัจจุบันผู้ที่รับประทานอาหารทั้ง ๓ มื้อ แต่ไม่กินเนื้อสัตว์ก็ยังคงเรียกว่ากินเจ ฉะนั้นความหมายก็คือคนกินเจมิใช่เพียงแต่ไม่กินเนื้อสัตว์ แต่จะต้องดำรงตนอยู่ในศีลธรรมอันดีงาม มีความบริสุทธิ์ สะอาด ทั้งกาย วาจา ใจ

“การกินเจ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ หมายถึง การถือศีลอย่างฉะฉาน และเงินที่ไม่กินของสดคาว แต่บริโภคอาหารประเภทผักที่ไม่มีของสดของคาวผสม ซึ่งมาจากรากศัพท์คำภาษาจีนที่ว่า “เจียฉ่าย” หมายถึง การกินอาหารผัก อาหารที่มาจากพืชผักธรรมชาติ ไม่มีเนื้อสัตว์ปะปน และไม่ปรุงด้วยผักฉุนทั้ง ๕ ได้แก่ กระเทียม หัวหอม หลักเกียว กุยช่าย ใบยาสูบ และงดเว้นน้ำมันสดนมชั้นด้วย เพราะถือว่าเป็นของสดของคาว ประเพณีกินเจที่ชาวจีนเรียกกันว่า เก้าอ้วงเจ หรือ กั้วอ้วงเจ แปลว่า เจเดือน ๙ เริ่มต้นในวันขึ้น ๑ ค่ำ ถึง ๙ ค่ำ เดือน ๙ ตามปฏิทินจีน รวม ๙ วัน ๙ ค่ำ ตรงกับเดือน ๑๑ หรือเดือนตุลาคมของไทย (ตามปฏิทินสากล) คำว่า “เก้าอ้วง” หรือ กั้วอ้วง แปลว่า พระราชา ๙ องค์ หรือนพรราชา หมายถึง ผู้เป็นใหญ่ทั้ง ๙ ซึ่งเป็นที่มาของประเพณีกินผักกินเจ สำหรับชาวตำบลเกาะขนุน ได้จัดพิธีสงเสริมและอนุรักษ์ประเพณีถือศีลกินเจ ร่วมกับโรงเจเล้งซัวต้ง มีคนไทยเชื้อสายจีนในเขตเทศบาล และในอำเภอกว้างไกลเคียงร่วมกันถือศีลกินเจ ละเว้นการฆ่าสัตว์ บริโภคผักเพื่อสุขภาพ การจัดกิจกรรม มีการจัดเลี้ยงอาหารเจ พิธีไหว้เจ้า พิธีเวียนธูป พิธีเทกระจาด พิธีลอยกระทง (ที่มา : คุณสุชานันท์ แสงแจ่ม : ๒๕๕๔)

THE CHINESE VEGETARIAN FESTIVAL AT LENG SUA TING VEGETARIAN CAFETERIA KHAO KANON SUBDISTRICT, PRANOMSARAKAM DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

The Chinese Vegetarian Festival lasts nine days and nights. The word “jia” in Chinese means “ordination hall”. Therefore “kin jia” (Vegetarian) is having food before the midday as Buddhists in Thailand hold the eight precepts without having food after the midday. Thus, the meaning of “kin jia” is not only avoiding eating meat, but also observing the precepts and keeping oneself in the good way.

The meaning of “kin jia” according to The Royal Institute Dictionary 1982 is: “to observe

the precepts in the Vietnam and Chinese style, that is eating only vegetable. The word “kin jae” derived from Chinese word “Chiejai” which means eating vegetables and vegetarian food from the nature. Moreover, vegetarian food is not cooked by the pungent vegetables. The people of Kho Khanon hold the event to promote and conserve the Chinese Vegetarian Festival.

เรื่อง พิธีไหว้ปู่ตา : ว่าด้วยความเป็นพวนและชุมชนโคกหัวข้าว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

“ศาลปู่ตา” ถือเป็นสัญลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งที่แสดงถึงความเป็นพวนของชาวบ้านโคกหัวข้าวด้วยความเชื่อเกี่ยวกับปู่ตาปรากฏอยู่ในชุมชนชาวพวนทุกแห่ง เมื่อมีหมู่บ้านขึ้นก็ต้องมีศาลปู่ตาเช่นเดียวกับมีวัด ชาวบ้านโคกหัวข้าวในปัจจุบันมักจะพูดกันว่าตั้งแต่พวกเขาเกิดและเติบโตมา ก็เห็นศาลปู่ตามีอยู่ก่อนแล้ว และเข้าใจว่าศาลปู่ตาดั้งเดิมมาพร้อม ๆ กับการก่อตัวเป็นหมู่บ้านมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ แรกเริ่มทีเดียวปู่ตาของชาวบ้านโคกหัวข้าวมีชื่อว่า “ปู่ตาดอน” ตั้งแต่ตั้งศาลขึ้นมา ก็ไม่เคยย้ายที่ไปจากจุดเดิม ซึ่งอยู่ติดพื้นที่ทำนาของชาวบ้านในปัจจุบัน หากแต่อดีตศาลปู่ตาดังกล่าวยังคงเป็นศาลไม้หลังเล็ก ๆ ซึ่งได้ปรับเปลี่ยนเป็นศาลขนาดใหญ่ที่มั่นคงถาวรตามยุคสมัย มีลักษณะเป็นศาลาก่อปูนยกพื้นสูง ด้านล่างลาดพื้นซีเมนต์เป็นบริเวณที่ชาวบ้านใช้ประโยชน์ในการตากเมล็ดข้าวหลังเก็บเกี่ยว ทั้งนี้ นอกจากที่ชาวบ้านโคกหัวข้าวจะไปกราบไหว้เพื่อนบนบานหรือขอให้ปู่ตาช่วยเหลือด้านจิตใจ เพื่อให้ตนเองและครอบครัวประสบความสำเร็จในเป้าหมายต่าง ๆ แล้ว ชาวบ้านโคกหัวข้าวยังร่วมกันประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อท้องถิ่นที่ศาลปู่ตาอย่างพร้อมเพรียงกันทั้งหมู่บ้าน ในช่วง ๖ ค่ำ เดือน ๖ และอีกครั้งในเดือน ๑๒ ของทุกปีด้วย


พิธีไหว้ปู่ตา : สำนักความเป็นพวนโคกหัวข้าว

พิธีไหว้ปู่ตาในวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๒ ขึ้น ๖ ค่ำ เดือน ๖ พิธีกรรมเริ่มต้นในช่วงบ่าย บรรยากาศดูไม่แตกต่างจากวันอื่น ๆ มากนัก หมู่บ้านยังคงเงียบสงบเหมือนปกติ แต่เมื่อคณะผู้วิจัยเข้าไปถึงบริเวณศาลปู่ตาดอน ซึ่งอยู่บริเวณท้ายหมู่บ้าน ติดกับพื้นที่ทำนา ตั้งแต่ช่วงประมาณ ๑๔.๐๐ น. ก็เริ่มเห็นความเคลื่อนไหวของชาวบ้านที่เริ่มเดินทางมารอทำพิธีไหว้ปู่ตาที่ศาลกันบ้างแล้ว

ศาลปู่ตาสร้างเป็นศาลาปูนสองชั้น มีบันไดจากพื้นด้านล่างขึ้นไปยังด้านบน ซึ่งเป็นที่ตั้งของหุ่นรูปเคารพจำลองของปู่ตา ด้านหน้ามองเห็นหุ่นและเครื่องใช้ในพิธีกรรมเช่นเดียวกับศาลทั่วไป ขณะที่ด้านล่างใต้ถุนศาลมีโต๊ะตั้งสำหรับนั่ง พื้นที่ด้านข้างเป็นลานปูนโล่ง ใช้เป็นที่ตากผลผลิตทางการเกษตร มีโรงเรือนโล่งปลูกสร้างอยู่อีกฟากหนึ่งของลานปูน ซึ่งในวันนี้ได้มีการจัดเตรียมกลองยาวเอาไว้สำหรับบรรเลงให้กับการงานพิธีไหว้ปู่ตาด้วย (ที่มา : พิธีไหว้ปู่ตา : ว่าด้วยความเป็นพวนและชุมชนโคกหัวข้าว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา, ๒๕๕๒)

A WORSHIPING RITUAL OF THE “PU TA SHRINE”: REPRESENTING THE PUAN PEOPLE AND THE “KOK HUA KHAW” COMMUNITY OF THE PHANOMSARAKHAM DISTRICT, CHACHOENGSAO PROVINCE

The “Pu Ta shrine” is a culturally important traditional symbol that represents the “Kok Hua Khaw” community who were originally known as the Puan people because they believed that the “Pu Ta shrine” appears everywhere in the Puan community. In the past, when the local villages had first been established, the local people needed to create a Pu Ta shrine that was similar to the temple in the “Kok Hua Khaw” community. The local people had always said that; the “Pu Ta shrine” should be completely built and functional before children are born, as to enable the children to honor the shrine throughout their adult life”. Moreover,



local people understood that the shrine was to be built at the same time as establishing the villages' unique heritage of that era. The “Pu Ta shrine” of the Kok Hua Khaw community had initially named it the “Pu Ta Don shrine” since it had first been established, the shrine has never been moved from its original location which is near the farms of the now local villagers.

In the past, the shrine was just a small wooden construction, but later, it had been modified to be a larger and more permanent worshiping shrine in accordance with that traditional era. The current permanent shrine is similar to that of a concrete pavilion and entails high foundation. At that time, the local villagers were able to pay homage to the “Pu Ta shrine” in order to ask for success in everything the local villagers seek to achieve, and in respect of granting their wishes, will give gifts and offerings of gratitude. They also held rituals together according to the belief of the “Pu Ta shrine” in the village on the 6th day of the waxing moon, and again on the twelfth lunar month annually.

A WORSHIPING RITUAL OF THE “PU TA SHRINE” THAT UNDERSTANDS THE RECOGNITION OF THE PUAN PEOPLE IN THE “KOK HUA KHAW” COMMUNITY

The worshiping ritual of the “Pu Ta shrine” usually took place on the 29th of April 2009 or on the 6th day of the waxing moon in the afternoon when the atmosphere was not so hectic compared to other normal days in the village. Interested researchers had visited the area of the “Pu Ta shrine” that was located at the end of the village close to a paddy field. At about 02:00 p.m. in the afternoon, the researchers began to see the movements of the local villagers who had come to wait in the area in order to participate in the worshiping ritual of the “Pu Ta shrine”.

The “Pu Ta shrine” is a two-story concrete pavilion that has stairs leading up and into the shrine. In front of the shrine you can see the holy replica image of “Pu Ta” and contains offerings of sacrifice similar to that of ordinary shrines. In addition, there is a chair underneath the shrine. The area beside the shrine has a covered concrete patio for drying the agricultural crops, and on the other side, there is an empty space with a roof. On the day of the ceremony, the local villagers will also prepare musical instruments, such as drums for creating an atmosphere regarding the worshiping ritual of the “Pu Ta shrine”.

(Source : A worshiping ritual of “Pu Ta Shrine”: showing that they are the Puan people and “Kok Hua Khaw” community, Phanom Sarakhram district, Chachoengsao Province, 2009)

ขนบธรรมเนียมประเพณีและความเชื่อ “อำเภอสนามชัยเขต” เรื่อง พิธีเซ่นยายตาที่สระไม้แดง

บ้านสระไม้แดง เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ในตำบลคูยายหมี อำเภอสนามชัยเขต ประชาชนส่วนมากอพยพมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะมาจากจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ วัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษก็คือประเพณีไหว้ยายตา หรือบางชุมชนเรียก เซ่นยายตา ที่ปฏิบัติกันในกลุ่มคนไทยที่พูดภาษาเขมร ทั้งในภาคอีสานตอนใต้และภาคตะวันออก

ชุมชนที่ทำพิธีเซ่นยายตา ได้แก่ ชุมชนหนองคล้า อยู่ห่างจากบ้านสระไม้แดง ๒ กิโลเมตร พิธีนี้จัดในเทศกาลสารทไทย หรือกลางเดือน ๑๐ การเซ่นไหว้ผีบรรพบุรุษเพื่อแสดงความกตัญญูตเวที

ต่อบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว รวมทั้งวิญญาณของญาติพี่น้องที่ล่วงลับไปทุกคนด้วย ที่บ้านหนองคล้าจะประกอบพิธีก่อนวันสารทไทย ๒ วัน แต่ท้องถิ่นอื่นจะทำพิธีในวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ซึ่งตรงกับวันสารทไทย โดยจะเริ่มทำพิธีไหว้ตอนเย็น สิ่งของที่ใช้ประกอบพิธี ได้แก่ ผ้าไหม ผ้านุ่ง กระจก หวี เป็นเครื่องแต่งกายของบรรพบุรุษ อาหารคาวหวาน ได้แก่ เหล้า น้ำอ้อยดม หมู ผลไม้ และที่ขาดไม่ได้ ๒ อย่าง คือ ข้าวต้มมัด และกระยาสารท พิธีกรรมนี้ไม่ได้ทำเฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัวนั้นเท่านั้น แต่จะเชิญเพื่อนบ้านมาไหว้บรรพบุรุษด้วย หลังจากเสร็จพิธี รับประทานอาหารกันเล็กน้อยแล้วก็จะเคลื่อนที่ย้ายไปไหว้บรรพบุรุษของเพื่อนบ้านอื่น ๆ ด้วย รุ่งเช้าจะมีพิธีส่งยาตาโดยนำเอาอาหารคาวหวานใส่ภาชนะไปไว้ที่ศาลากลางบ้าน มีการนิมนต์พระมาประกอบพิธีทางศาสนา และบังสุกุลด้วย หลังจากนั้นก็จะเอาอาหารในภาชนะไปไว้ตามทุ่งนาเป็นอันเสร็จพิธี

ความแตกต่างระหว่างพิธีเช่นยาตาของชาวบ้านหนองคล้ากับหมู่บ้านอื่นคือ นอกจากจะประกอบพิธีก่อนวันสารทไทยแล้ว พิธีส่งยาตาตอนเช้าวันรุ่งขึ้น จะมีพิธีทางพุทธศาสนาอีกด้วย และมีการไหว้ศาลประจำหมู่บ้านด้วยในขณะที่บ้านอื่นไม่มี อีกประการหนึ่ง การไหว้ผีไม่มีญาติโดยทั่วไปหลังจากเสร็จพิธีแล้ว เจ้าของบ้านจะเอาอาหารส่วนหนึ่งเทลงไปในใต้ถุนบ้านหรือนำไปวางไว้นอกบ้านเพื่อเลี้ยงผีไม่มีญาติแต่หมู่บ้านหนองคล้าจะทำตอนรับประทานอาหารโดยโยนอาหารหรือสาดเหล้าที่เหลืกลงไปนอกตัวบ้าน พิธีกรรมนี้นอกจากจะตอกย้ำค่านิยมเรื่องความกตัญญูต่เวที และความสัมพันธ์แบบเครือญาติแล้ว ยังปลูกฝังค่านิยมเรื่องความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ด้วย พิธีกรรมนี้ถือว่าเป็นพิธีสำคัญในรอบปี ญาติพี่น้องจะต้องมาร่วมพิธีนี้ ขาดไม่ได้เด็ดขาด แต่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น กล่าวคือ คนที่ไปทำงานนอกหมู่บ้าน รับราชการ หรือทำงานโรงงาน จะไม่สามารถมาร่วมพิธีนี้ได้ อาหารและเครื่องดื่ม ผลไม้ เริ่มเปลี่ยนไปตามกระแสสังคม เช่น มีเหล้าต่างประเทศ แทนเหล้าขาว มีแอปเปิ้ล องุ่น แทนที่จะเป็นกล้วย เพราะขึ้นอยู่กับของที่หาซื้อได้ตามฤดูกาล และหน้าตาของเจ้าของบ้านเพราะเสร็จพิธีจะมีการรับประทานอาหารร่วมกัน เจ้าของบ้านจึงอยากจะรับรองแขกให้ดีที่สุด


พิธีเช่นยาตาเป็นวัฒนธรรมที่ติดตัวคนไทยที่พูดภาษาเขมร แต่ได้ผสมผสานวัฒนธรรมทางพุทธศาสนาไปบ้างแล้ว สภาพแวดล้อมทางสังคม อาจทำให้พิธีนี้ผิดเพี้ยนไปแต่ละปี トラバิดที่พิธีกรรมนี้ยังคงดำรงอยู่ ผู้ร่วมพิธีก็ยังมีความรู้สึกผูกพันกัน เป็นญาติพี่น้องกัน แม้จะไม่ได้สืบสายโลหิตเดียวกันก็ตาม (ที่มา : ทีมวิทยวิจัยโรงเรียนสนามชัยเขต, เรื่องย่อผลการวิจัย, ๒๕๕๓)

CUSTOMS, TRADITIONS AND BELIEFS IN THE “SANAMCHAIKHED DISTRICT”

The ritual of “Sen Yay Ta” of the Samaidaeng village

Ban Samaidaeng is a small village that is located in the Khuyayme Sub-district of the Sanamchaikhed district. The local villagers had migrated here from the northeastern regions of Surin and Srisaked provinces. The local cultural practices of their ancestors had a strong tradition called “Wai Yay Ta” or “Sen Yay Ta”(to pay homage to grandmothers and grandfathers) that had been practiced by some of the surrounding communities. This type of traditional village ritual was often performed by a group of Thai people who were able to speak both Thai and Cambodian languages in areas of the Eastern and Northeastern regions. This unique ritual was often held by many communities, such as; the “Nong Kla” community and nearby “Samaidaeng” village. Thai Sert Day (Thai Festival) was usually held on the 10th Lunar Month for making of the unique traditional offerings, and to make sacrifices for ancestors and deceased relatives in order to show their respect and gratitude towards them.

The villagers of “Nong Kla” had always held their ritual of “Sen Yay Ta” in advance, usually two days before the official “Thai Sert Day”, while as other communities hold their ritual on the fifteenth day of the waxing moon during the tenth lunar month in which is the



actually date for the “Thai Sart Day” ritual. The ritual will usually commence in the evening. Offerings mainly consist of ancestors’ Thai clothes, Thai silk, a mirror, a comb and food; pork, fruit and beverages. Moreover, the two cultural items that are necessary are; Khao Tom Mat (banana with sticky rice) and Krayasart (rice, sesame and sugar cooked into a sticky paste and then wrapped in a banana leaf). This ritual is not restricted only to family members, but also the local neighbors are invited to participate in order to pay homage to their ancestors. After the community ritual has been performed, they are usually invited to have lunch and eat together. After they have eaten, the villagers are then invited to go and pay homage again at neighbor house. At dawn the villagers hold a local traditional ritual for sending their ancestors to heaven.

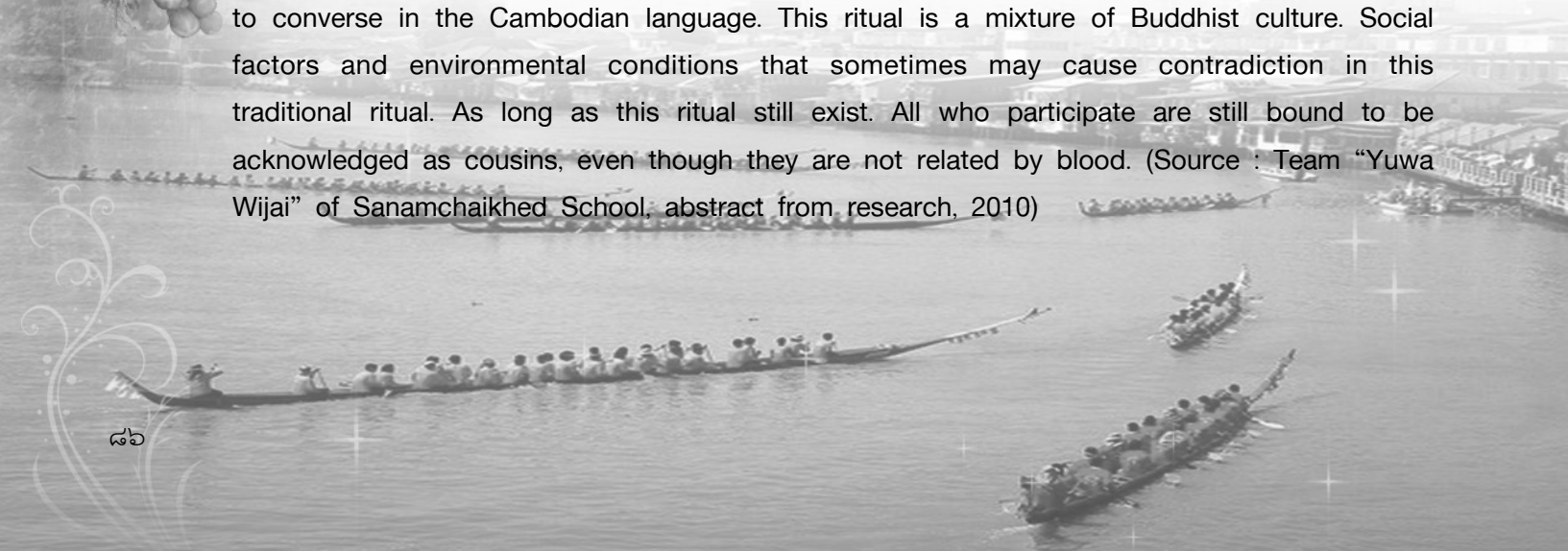
Offerings consisting of food and desserts are usually placed in the Temple hall. Then monks are invited to perform the religious ceremony, and the ritual of dedicating robes is to pay respect to deceased ancestors. After that, the offerings are taken outside and around the grounds in order to finish the ritual.

There are two distinct differences in the manner of the rituals regarding the “Sen Yay Ta” community, and the “Nong Kla” community. First, the Nong Kla community must only worship the shrine of their village, whereas, other villages don’t have to only worship their shrine. Second, while having lunch, the “Nong Kla” villagers throw foods or alcohol out of their homes for the homeless spirits. However, people of other villages may differ, and throw food under their houses or place them outside their homes.

The ritual continues to emphasize the value and gratitude of family relationship, and also instills values of respect and generosity; these rituals are considered an important factor for all family members throughout year.

Family members are usually not allowed to miss any rituals. However, a modern society and their influences often continue to change people thinking overtime. Exceptions from attending rituals are permitted, for example; someone who is a government official or works outside of their village does not have to participate in the ceremonies. Food, beverage and fruit that were once commonly used as religious offerings have over time changed as well, for example; imported foreign whiskey is being used in place of the traditional rice whisky, and apples and grapes are also used to instead of the traditional type of bananas. These notable changes often depend on the financial status of the hosts. Villagers are often invited to eat and drink together in the host home.

The ritual of “Sen Yay Ta” is a unique culture of the Thai people whom also are able to converse in the Cambodian language. This ritual is a mixture of Buddhist culture. Social factors and environmental conditions that sometimes may cause contradiction in this traditional ritual. As long as this ritual still exist. All who participate are still bound to be acknowledged as cousins, even though they are not related by blood. (Source : Team “Yuwa Wijai” of Sanamchaikhed School, abstract from research, 2010)



เรื่อง ยาสัง : ความเชื่อที่กำลังจะสิ้นสุด

ยาสัง ในชุมชนบ้านชำป่างาม ลุงจันทร์ เกตุสุนทร อายุ ๖๐ ปี เล่าว่า ยาสังที่ได้รับอิทธิพลมาจากประเทศเขมร ส่วนมากจะแพร่หลายในภาคตะวันออกและภาคอีสาน เช่น จังหวัดฉะเชิงเทรา จันทบุรี ตราด ระยอง ปราจีนบุรี สระแก้ว นครราชสีมา บุรีรัมย์ ศรีสะเกษ และสุรินทร์

ยาสัง เหมือนกับยาพิษ เมื่อใครได้รับยาเข้าไปฤทธิ์ของยาไม่ได้ทำให้เสียชีวิตในทันที หากกินยาถอนพิษไม่ทันก็จะเสียชีวิตในภายหลัง ยาสังเป็นภูมิปัญญาสำคัญอย่างหนึ่งของท้องถิ่น ในสมัยแรก ๆ นิยมนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการต่อรองและสร้างอำนาจป้องกันตนจากคนภายนอก ต่อมาเปลี่ยนเป็นเชิงลองยาและหาเงินจากคนแปลกหน้า ผู้ใช้ยาจึงถูกมองว่าเป็นคนมีจิตใจโหดเหี้ยม ไม่ค่อยมีศีลมีลด้วย

ลักษณะของยาสัง ยายหวาน ศรีเมือง อายุ ๗๓ ปี บอกว่า ยาสังเป็นก้อนเหนียว ๆ เหมือนยาคำ ขนาดเท่าหัวไม้ขีดไฟก็ถือว่าแรงมากแล้ว เวลาจะให้คนไหนกินจะต้องใส่ไว้ที่เล็บ แล้วติดใส่แก้วนํ้าหรือชามของคนที่กำลังจะกิน ลุงประกอบ มีประเสริฐ บอกว่า อาการของคนที่ถูกยาสังนั้นจะตัวร้อน มีไข้สูง อ่อนเพลีย อาเจียน เล็บมือเล็บเท้าเป็นสีดำ คนที่โดนยาสังมาผสมนํ้าหรืออาหารชนิดใด จะไม่มีอาการทันทีจนกว่าจะดื่มนํ้าหรือกินอาหารชนิดนั้นอีก ครั้งอาการจึงจะแสดงออก เช่น ตัวร้อน มีไข้สูง ปากแห้ง หิวนํ้า อ่อนเพลีย ไม่มีแรง อาเจียน ชูพอมลง ผิวหนังดำ โคนเล็บมือเล็บเท้าดำเหมือนรอยขี้ อาการจะหนักหรือเบาขึ้นอยู่กับฤทธิ์ยาที่แตกต่างกัน

สูตรยาสังมี ๓ สูตร แต่เจ้าของต้นตำรับถ่ายทอดไม่ครบข้าง ไม่ยอมถ่ายทอดให้ใคร ปล่อยให้ตายไปกับเจ้าของต้นตำรับข้าง แต่สูตรจริงไม่สมบูรณ์ แต่มีผู้ที่พอจะรู้สูตรบ้าง ลุงจันทร์ เกตุสุนทร อายุ ๖๐ ปี และลุงเหยา ไพศาล อายุ ๖๐ ปี เล่าถึงที่มาของยาสังว่าส่วนผสมหลักที่มีเหมือนกัน ได้แก่ เห็ดร้างแห ปลาปักเป้า ดินกยุง ดีไก่ป่า หัวงูเห่า แมงอีโต้ การทำยาสังไม่ใช่เรื่องง่าย คนทำอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ จะต้องทำในที่มืดซิด ปิดประตูบ้านและหน้าต่างทุกบานเพื่อไม่ให้ใครเห็น เมื่อทำยาเสร็จแล้วก็ต้องเก็บให้ปลอดภัย ไม่ให้ยานี้ซึมออกมาได้ หลวงตาใส ปรนวะโร อายุ ๗๑ ปี บอกว่า เคยมีคนแก่เล่าให้ฟังว่าการเก็บรักษายาสังนี้เป็นเรื่องยากมาก จะต้องเก็บไว้ในหลอดหางนกยูง ต้องใช้ขี้ผึ้งแท้อุดให้แน่น

ยาถอนพิษ ลุงเลิศ บัวรบ อายุ ๖๖ ปี และลุงปอง พุดซ้อน อายุ ๖๒ ปี บอกว่านำต้นกระเพราแดง มาตำให้ละเอียดแล้วคั้นเอานํ้ามาดื่ม เมื่อดื่มนํ้าเข้าไปแล้ว คนที่โดนยาสังจะอาเจียนออกมา ส่วนคนที่ไม่โดนจะไม่มีอาการอะไร การดื่มนํ้ากระเพราแดงเป็นการถามว่าคนดื่มโดนยาสังหรือเปล่า ชาวบ้านจึงเรียกยาถอนพิษนี้ว่ายาถาม หลังจากนั้นต้องถอนพิษออกจากร่างกายให้หมดด้วยยาต้มสมุนไพร ใช้สมุนไพรหลายชนิดมาผสมต้มด้วยกัน เท่าที่รู้จักมี ปูนา ตะกูนั่น แก่นข้าวโพด ต้นปลาคาม ต้นหิงหาย รากปรือ รากมะละกอ ต้นลิ้นจี่ ต้นค่างคาม ต้นพระเจ้าห้าพระองค์ กระเพราแดง ต้มรวมกัน เมื่อดื่มแล้วอาการของคนที่ถูกยาสังจะดีขึ้นเรื่อย ๆ ยุววิจัยเห็นว่ายาสังเหมือนกับยาพิษ เมื่อได้รับพิษเข้าไปแล้วก็ยากจะกินอาหารที่เขาสัง กินเข้าไปแล้วไม่เสียชีวิตโดยทันที ถ้ากินยาถอนพิษไม่ทันก็จะตายในภายหลัง ในสมัยก่อนการไปรักษาตามโรงพยาบาลไม่สะดวก จึงต้องรักษาตนเอง บางทียาสังอาจเป็นเครื่องเตือนใจบางคนที่มีจิตใจที่ไม่โหดเหี้ยม ไม่อาฆาตเคียดแค้น มีเวลาคิดทบทวนในระหว่างทำยาเพราะทำยากหลายขั้นตอน ณ วันนี้ไม่มีการทำยาสังในชุมชนบ้านชำป่างาม ก็ถือว่าดีแล้ว (ที่มา : ทีมยุววิจัยโรงเรียนชำป่างามวิทยาคม, เรื่องย่อผลการวิจัย, ๒๕๕๓)

“YA SANG” (A DRUG THAT CAUSES FATAL REACTIONS TO SOME FOODS) A BELIEF THAT HAS ALMOST COMPLETELY DISAPPEARED

“Ya Sang” first appeared in the “Ban Cham Pa Ngam” community. Mr. Jan Kedsunthorn aged 60 years, said that; “Ya Sang” had been influenced by Cambodia, and in the past had been widely known in the Eastern and Northern regions, and as well as places such as: Chachoengsao, Chantaburi, Trad, Rayong, Prachinburi, Sakaew, Burirum, Sisaked and Surin.

A vertical collage of black and white photographs depicting various cultural and religious activities. From top to bottom: a statue of a deity on a pedestal; a man in a white shirt performing a ritual with a bowl; a person in a white robe on a decorated palanquin; people kneeling in a body of water; a person riding a water buffalo; and a bunch of fruit at the bottom.

A vertical collage of three images. The top image shows a woman in a dark shirt washing her face in a river. The middle image shows a man in a dark shirt kneeling in a river, possibly washing his hands. The bottom image shows a man in a white shirt riding a decorated bull in a river. The bull is adorned with a large white flower and a garland. The background of the bottom image is a collage of various fruits and vegetables, including grapes, tomatoes, and leafy greens.

దాదా

extract. People who are poisoned will immediately vomit after drinking it. But people who are not poisoned will be normal and not vomit. It means that when drinking red basil water, people may assume that you have been poisoned. This is a reason why people require a counter measure like” Ya Tham” (asking for medicine). After that, people who are poisoned must eliminate the poison completely from their bodies by drinking boiled Thai herbs extract.

६६

The Thai herbs normally consist of “Pu Na”, “Ta Poo Khan”, “Kan Khaw Phod”, “Ton Pla Kham”, “Ton Hing Hay”, “Rak Prue”, “Rak Malakor”, Ton See Phueng”, “Ton Kang Kam”, Ton Phra Jao Ha Pra Ong” and “Ton Kra Prao Daeng”. After drinking the extract, the symptom of people who had been poisoned will continually to get better. Tribe members of the “Yuwa Wijai” think “Ya Sang” is like a poison. When you eat foods that contain “Ya Sang”, it makes you wanting to eat more. Its effects do not cause immediate death. If you do not take counter measures immediately or on the time, it may gradually cause your death later on.

In the past, people, who were sick or poisoned, had to treat themselves because it was not inconvenient to get to a hospital. “Ya Sang” perhaps reminds people who are good, not to be a cruel or spiteful, and stop making it, because there are many processes in regards to making it. Now, there is no current making of “Ya Sang” in the “Cham Pa Ngam” community. (Source : Team “Yuwa Wijai” of Cham Pa Ngam School, abstract from research, 2010)

เรื่อง ภาษาป่าที่ชำป่างาม

บ้านชำป่างามมีภาษาพูดดั้งเดิมที่ชาวบ้านเรียกว่า “ภาษาป่า” ซึ่งคล้ายคลึงกับภาษาของชาวบ้านเล่ากันว่าภาษาป่าที่ชำป่างามมีกำเนิดมาจากต้นตระกูล “ศักดิ์ศรี” และจากคนเก่าคนแก่ที่อพยพเข้ามาอาศัยในชุมชนแห่งนี้ ภาษาป่ามีแต่คำพูดไม่มีตัวอักษร เป็นภาษาที่สื่อสารกับสัตว์ได้ ในปัจจุบันมีคนจำได้อยู่ไม่กี่คำใช้แทนคำนามคือ สัตว์ สิ่งของ ถ้าจะพูดเป็นประโยคจะต้องมีคำไทยปนอยู่ด้วย ยายอยู่ จันทร์ดี อายุ ๘๒ ปี เล่าว่า สมัยก่อนนี้มีการใช้ภาษานี้กันมากและใช้เป็นประจำเมื่อตอนยายอายุประมาณ ๕ ขวบ แต่ตอนนี้มันได้เลือนรางไปบ้างแล้ว ยายเคยนำภาษาป่ามาใช้ในปัจจุบัน แต่มีคนต่อว่ายายว่ายายเป็นบ้าพูดภาษาอะไรไม่รู้เรื่องเลย ภาษาป่ามีบทเพลงเหมือนกับภาษาไทยและซับซ้อนโต้ตอบกันแบบเจ็บ ๆ ลุงจันทร์ เกตุสุนทร อายุ ๖๐ ปี บอกว่า สมัยก่อนมีการใช้ภาษาป่าร้องเพลงเหมือนลำตัด ลิเก มีการร้องโต้กันระหว่างหญิงกับชาย ร้องตามเทศกาลหรือประเพณี เช่น แต่งงาน งานบวช เทศกาลสงกรานต์ ออกพรรษา หลวงพ่อใส พรนาร อายุ ๗๐ ปี ได้บอกตัวอย่างเพลงว่า “ไปไหนเราก็กไปด้วยกันขึ้นเมืองสวรรค์ก็ไม่เหมือนกับการขึ้นใจน้อง ให้พี่ดับจิตไปอยู่เมืองชมพูขึ้นไปอยู่เมืองสวรรค์ สวรรค์นั้นผู้ชายไม่มี ผู้ชายก็หาวิธีเอาผู้หญิงลงมาให้ได้ เพราะผู้หญิงเปรียบเสมือนนกที่บินเล่นลมอยู่บนอากาศ ซึ่งผู้ชายก็ได้บอกว่าจะตัดของคนตายมาลั ก ๔-๕ อัน” ตัวอย่างคำในภาษาป่า เช่น สเร็ก (ไก่) โล็ด (หมู) ปี (เต่า) ซอ (หมา) ดิ่น (น้ำ) แม่ (ปลา) ป้าว (ควาย) ก้าน (เหล้า) มือก (ยาทวด)


ยุววิจัยเห็นว่า ภาษาป่าที่ใช้สื่อสารในชุมชนชำป่างามมาช้านานกำลังจะถูกกลืนเลือนไป สาเหตุเพราะไม่มีการสืบทอดให้คนรุ่นหลัง ไม่มีการเรียนการสอนและคนที่จะพูดได้ก็มีอายุมากแล้วเริ่มจะเลือนไปมากจนแทบจำไม่ได้การเก็บข้อมูลภาษาป่าจึงเป็นเรื่องยาก

(ที่มา : ทีมยุววิจัยโรงเรียนชำป่างามวิทยาคม, เรื่องย่อผลการวิจัย, ๒๕๕๓)

“PASA PA” (THAI DIALECT) AT “CHAM PA NGAM”

The “Cham Pa Ngam” village has a unique an original language that the villagers call “Pasa Pa”. It is similar to a language of the traditional local people. It was said that the origin of “Pasa Pa” derived from the first ancestors of the family “Sak Sri” and from the village elders who had migrated to the village.

“Pasa Pa” has only words and no existing alphabet. It can also be used to communicate with animals. Nowadays the local villagers can remember only a few of the words.



It is used to instead of the noun such as; human, animals, and things. However, if you want to say a sentence, you need to mix it with Thai words. 82 year old, Mrs.Yu Jandee, said that “Pasa Pa” “had widely been used in the past when she was only 5 years old. She said that she has used this language “Pasa Pa” in the present. People said that she was crazy because they didn’t understand her when she talks and uses “Pasa Pa”. Nowadays it is easy for her to forget some of the words. The songs of “Pasa Pa” and “Thai language” are similar, and are used to sing in responding each other. 60 year old man, Jan Khedsuwan, said that “Pasa Pa” was used and sung in Thai style antiphon and musical fork dramas in the past. It was also used during festivals or traditions, such as; weddings ceremonies and ordinations, and during the Songkran festival as well as the conclusion of Buddhist lent.

A Senior monk aged 73, Luangta Sai Poranawaro shared and gave some parts of a song: “pai nai rao kor pai duay gun kuen muang sawan kor mai muan gub pai kuen jai nong hai pee dub jid pai yu muang chompu kuen muang sawan sawan nun pu chay mai mee pu chay kor ha witee ao pu ying long ma hai daiy proa pu ying preab samuan nok tee bin lan lom yu bon akad suang pu chay kor daiy bok wa ja tud khong kon tay ma suk see ha an. The meaning of some of these unique words in “Pasa Pa” are; ”Sarak” (chicken), “Lod”(pig), “Pee” (turtle), “Chor” (dog), “Tin” (water), “Mae” (fish), “Pao” (buffalo), “Kan” (lao), “Mok” (granma).

The tribe” Yuwa Wijai” considers that the “Pasa Pa” was used as a language and a means of communication with the “Cham Pa Ngam” community for a long time. It has nearly completely disappeared as they are only a few people capable of transferring it on to the next generation. There is no official learning and teaching of the language. People who can speak the “Pasa Pa” language are now very old and have almost forgot it completely, so collecting important information regarding “Pasa Pa” is very difficult. (Source : Team “Yuwa Wijai” of Cham Pa Ngam school, abstract from research, 2010.)

บรรณานุกรม

จังหวัดฉะเชิงเทรา. (๒๕๕๔). **องค์ความรู้วัฒนธรรมท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านจังหวัดฉะเชิงเทรา.**
ฉะเชิงเทรา : บริษัท เอ็มเอ็นคอมพิวเตอร์ออฟเซต จำกัด.

REFERENCE

Chachoengsao Province. (2011). **The Knowledge about Local Culture and Local Philosopher in Chachoengsao Province.** Chachoengsao : MN Compute offset Co., Ltd.

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. ผศ.ดร.อุทัย	ศิริภักดี	อธิการบดี
๒. นายสมพงษ์	ทองคำ	รองอธิการบดีกิจการนักศึกษา
๓. นายจินดา	เนื่องจำนงค์	ที่ปรึกษาศูนย์ศิลปะฯ
๔. นายโยธิน	จี้กั้วพ	ที่ปรึกษาศูนย์ศิลปะฯ
๕. ผศ.ดร.ลักษณะพร	โรจน์พิทักษ์กุล	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
๖. ผศ.วิไล	อนุสรณ์นการ	ประธานสาขาวิชาภาษาอังกฤษ

ผู้จัดทำเอกสารภาษาไทย

๑. นางสาวอารียา	บุญทวี	ผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
๒. นายวชิรพงศ์	มณีนันทวัฒน์	รองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
๓. นางสาวสุนทรีย์	ธรรมสุวรรณ	รองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
๔. นายธีระวุฒิ	กลั่นด้วง	รองผู้อำนวยการศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและท้องถิ่น
๕. นางสาวอรรพรรณ	เล็กชะอุ่ม	กรรมการ
๖. นายณัฐปนนท์	สิงห์ยศ	กรรมการ
๗. นางสาวนวลลออ	อนุสิทธิ์	กรรมการ
๘. นางสาวจิตติรัตน์	เอนกสุวรรณกุล	กรรมการ
๙. นายสุรพล	โต๊ะสีดา	กรรมการ

ผู้จัดทำเอกสารภาษาอังกฤษ

๑. ดร.เกษมพัฒน์	พูลสวัสดิ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
๒. นางสาวน้ำตาล	เทพพิพัฒน์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
๓. นางสาวนันทิพร	เรืองสวัสดิ์	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
๔. นางสาวพรรณรัตน์	กานต์ไกรศรี	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
๕. นางสาวณัฐยานี	วรรณवास	อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
๖. Mr.David Bernard King		อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ
๗. Mr.Virgilio Marc McIntyre		อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอังกฤษ



PREPARED BY

ADVISORS

- | | |
|--|---|
| 1. Assistant Professor Dr.Uthai Siriphak | University President |
| 2. Mr.Sompong Thongkham | Vice President for Student Affairs |
| 3. Mr.Jinda Nuangjumnong | Advisor of The Center of Arts,
Culture and Locality of Rajabhat
Rajanagarindra University |
| 4. Mr.Yothin Jeekangwan | Advisor of The Center of Arts,
Culture and Locality of Rajabhat
Rajanagarindra University |
| 5. Assistant Professor Dr.Laksanaporn Rojpitakul | Dean of Faculty of Humanities
and Social Sciences |
| 6. Assistant Professor Wilai Anusornnorakarn | Head of English Department |

THAI VERSION WRITING TEAM

- | | |
|----------------------------------|---|
| 1. Ms.Areeya Boonthawee | Director of The Center of Arts,
Culture and Locality of Rajabhat
Rajanagarindra University |
| 2. Mr.Wachirapong Maneenunthiwat | Vice Director of The Center of Arts,
Culture and Locality of
Rajabhat Rajanagarindra University |
| 3. Ms.Suntharee Thammasuwan | Vice Director of The Center of Arts,
Culture and Locality of
Rajabhat Rajanagarindra University |
| 4. Mr.Theerawut Klinduong | Vice Director of The Center of Arts,
Culture and Locality of
Rajabhat Rajanagarindra University |
| 5. Ms.Orawan Lekchaum | Committee |
| 6. Mr.Nathapanon Singyod | Committee |
| 7. Ms.Nuanlaor Anusit | Committee |
| 8. Ms.Thitirat Aneksuwankul | Committee |
| 9. Mr.Surapol Thoseeda | Committee |

TRANSLATION TEAM

- | | |
|-------------------------------|------------------|
| 1. Dr.Kasempat Pulsawat | English Lecturer |
| 2. Mrs.Namtan Theppipat | English Lecturer |
| 3. Ms.Nuntiporn Raungsawat | English Lecturer |
| 4. Ms.Pannarat Kankraisri | English Lecturer |
| 5. Ms.Nattaya Wannuwas | English Lecturer |
| 6. Mr.David Bernard King | English Lecturer |
| 7. Mr.Virgillio Marc McIntyre | English Lecturer |



มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์